

Suomalais-venäläisen kulttuurifoorumin arviointi

Itsearvioinnin analyysi 23.9.2004

Opetusministeriön julkaisuja 2005:5

Suomalais-venäläisen kulttuurifoorumin arviointi

Opetusministeriön julkaisuja 2005:5

OPETUSMINISTERIÖ

Undervisningsministeriet

MINISTRY OF EDUCATION

Ministère de l'Éducation

Opetusministeriö / Undervisningsministeriet
Kulttuuri-, liikunta- ja nuorisopolitiikan osasto /
Kultur-, idrotts- och ungdomspolitiska avdelningen
PL / PB 29, 00023 Valtioneuvosto / Statsrådet

<http://www.minedu.fi>

<http://www.minedu.fi/julkaisut/index.fi>

Kansikuva: Kaija Hallikainen

Taitto / Ombrytning: Liisa Heikkilä

Yliopistopaino / Universitetstryckeriet 2005

ISBN 952-442-864-4 (hft)

ISBN 952-442-865-2 (pdf)

ISSN 1458-8110

Opetusministeriön julkaisuja / Undervisningsministeriets publikationer 2005:5

Sisältö

1	Johdanto	6
2	Suomalais-venäläisen kulttuurifoorumin arviointi	8
2.1	Arviointiprosessi	8
2.2	Arviointiaineisto	10
2.2.1	<i>Tausta-aineisto ja kulttuurifoorumin nettisivut</i>	10
2.2.2	<i>Itsearviointi eli sisäinen arviointi</i>	10
2.2.3	<i>Haastattelut</i>	11
2.2.4	<i>Muu aineisto</i>	12
3	Suomalais-venäläisen kulttuurifoorumin ulkoisen arvioinnin tulokset	13
3.1	Foorumitoiminnan relevanssi	13
3.2	Foorumitoiminnan tuloksellisuus	14
3.2.1	<i>Osallistujien ja hankkeiden määrä</i>	14
3.2.2	<i>Partneriyhteistyön aktivointi</i>	16
3.2.3	<i>Hallintojen kehittäminen</i>	16
3.3	Foorumitoiminnan tehokkuus ja taloudellisuus	17
3.3.1	<i>Foorumitapaaminen</i>	17
3.3.2	<i>Partneritoiminta</i>	18
3.4	Foorumitoiminnan vaikuttavuus	19
4.	Foorumin kehittämistarpeet	20
4.1	Hallinnolliset kehittämistarpeet	20
4.1.1	<i>Foorumista tiedottaminen</i>	20
4.1.2	<i>Rahoitus</i>	20
4.1.3	<i>Eri tahojen sitoutuminen toimintaan</i>	21
4.2	Partneritoiminnan kehittämistarpeet	21
4.2.1	<i>Rahoitus</i>	21
4.2.2	<i>Kieli ja erilainen toimintakulttuuri</i>	22
4.2.3	<i>Hankeseuranta</i>	22
5.	Arviointiryhmän kehittämisehdotukset ja suositukset	23
	Lähteet	26
	Liitteet (1-6)	27

Arvioinnin tausta-aineisto 35

1	Itsearviointiin osallistuneet tahot, aineiston keruu ja selvityksen toteutus	36
2	Foorumin suomalainen foorumi-työryhmä	39
3	Foorumin suomalainen valmisteluryhmä	50
4	Foorumin suomalaiset partnerit	62
5	Yhteenvedoa ja pohdintaa suomalaisten itsearviointiaineistosta	75
6.	Yhteenvedoa ja pohdintaa venäläisten itsearviointiaineistosta	77

Litteet (1-4)

Suomalais-venäläinen kulttuurifoorumi

Arviointiraportti

Arviointiryhmä

Eira Varis

Sirpa Niinioja

Wolfgang Albrecht

1 Johdanto

Suomen opetusministeriö on yhteistyössä Venäjän federaation Luoteis-Venäjän alueen kulttuurihallintojen kanssa järjestänyt vuodesta 2000 alkaen suomalais-venäläisen kulttuurifoorumin maiden kulttuuritoimijoiden keskinäisen yhteistyön kehittämiseksi. Kulttuurifoorumi -toiminta on jatkuva prosessi, jossa on kaksi eri toimintatapaa: vuorovuosin Suomessa ja Venäjällä kokoontuvat kulttuurifoorumi-tapahtumat ja siihen liittyvä hallintojen keskinäinen yhteistyö sekä partnereiden keskinäiset projektit ja niiden kehittäminen.

Tässä raportissa kulttuurifoorumi-käsitteellä tarkoitetaan koko foorumia käsittelevää toimintaa, johon sisältyvät paitsi kulttuurifoorumitapahtumat, joita on ollut tähän mennessä viisi, niin myös partnereitten ja hallintojen välinen yhteistoiminta tapaamisten välillä. Tämä selvitys tehdään heti sen vuoksi, että monet toimijat käsittävät kulttuurifoorumin tarkoittavan pelkästään vuosittain järjestettävää kulttuurifoorumitapahtumaa.

Foorumitoimintaa ovat organisoineet Suomen opetusministeriö ja Luoteis-Venäjän alueen kulttuurikomitea. Molemmilla mailla on omat työryhmät, joiden vastuulla organisointi on. Suomalaisen työryhmän puheenjohtajana on toiminut opetusministeriön kansliapäällikkö Markku Linna ja jäseninä ovat olleet maaherrat ja eräiden kulttuurilaitosten edustajat. Venäläisen työryhmän seuraavaksi pu-

heenjohtajaksi on lupautunut Venäjän kulttuuri- ja joukkotiedotusministeri Sokolov. Tähän asti sen varapuheenjohtajana toiminut Luoteis-Venäjän alueen kulttuurikomitean puheenjohtaja, Novgorodin kulttuuri-, elokuva ja turismikomitean puheenjohtaja Juri Aleksandrovitsh Shubin on toiminut myös venäläisenä pääkoordinaattorina. Suomalaisena pääkoordinaattorina on toiminut neuvotteleva virkamies Paula Tuomikoski Suomen opetusministeriöstä.

Foorumitapahtumien käytännön järjestelyt on organisoitu opetusministeriön, Suomi-Venäjä-Seuran ja kulloisenkin isäntäkaupungin yhteistyönä. Partnerit on rekrytoitu Suomessa pääasiassa lääninhallitusten kautta järjestämällä tiedotustilaisuuksia kulttuuritoimijoille. Venäjällä Luoteis-Venäjän kulttuurikomitea on vastannut venäläisten partnereitten rekrytoinnista. Partnerirekrytointi on toteutettu vuorovuosin Venäjällä ja Suomessa. Opetusministeriö on pitänyt partnerirekisteriä internetissä. Nyt tämä toiminta on Opetusministeriön 1.4. 2004 tekemän päätöksen mukaisesti siirtynyt Suomi-Venäjä-seuralle.

Ensimmäinen kulttuurifoorumitapahtuma järjestettiin Helsingissä vuonna 2000, toinen Novgorodissa vuonna 2001, kolmas Lappeenrannassa vuonna 2002, neljäs foorumitapahtuma järjestettiin Pietarissa Suomi-viikolla 2003 ja viides Turussa 2004.

Seuraavaa foorumitapahtuma on tarkoitus järjestää Vologdassa 7.-10.9.2005.

Viiden ensimmäisen toimintavuotensa aikana suomalais-venäläinen kulttuurifoorumi on luonut uudenlaisen toimintamallin kulttuuritoimijoille ruohonjuuritasolla ja hallinnon tasolla sekä Suomessa että Luoteis-Venäjällä. Suomen ja Venäjän välinen historiallinen erityissuhde on otettu koko toiminnan ajan huomioon ja se on ollut yhtenä ponnitena foorumin organisoimiseen. Kulttuurifooru-

min on nähty olevan yksi oiva väylä Suomen ja Venäjän välisessä yhteistyössä. Se luo luontevan ympäristön eri tason toimijoiden kanssakäymiselle ja yhteistyön kehittämiseksi. Se on työtä, jolla on sinänsä itseisarvo Suomen ja Venäjän välisissä suhteissa.

Foorumi-toiminnan tähänastisten tulosten arvioimiseksi ja tulevaisuuden suuntaviivojen kehittämiseksi opetusministeriö on järjestänyt suomalais-venäläisen kulttuurifoorumin arvioinnin. Käsillä oleva raportti on arvioinnin loppuraportti.

2 Suomalais-venäläisen kulttuurifoorumin arviointi

2.1 Arviointiprosessi

Suomalais-venäläisen kulttuurifoorumitoiminnan arviointihankkeen toteuttaminen perustuu opetusministeriön "Suomi, Venäjä ja kansainvälinen yhteistyö" toimintaohjelman toimenpide-ehdotukseen. Tavoitteeksi asetettiin kulttuurifoorumitoiminnan ja partnerihankkeiden tuloksellisuuden arviointi ja toiminnan kehittäminen saadun arviointitiedon pohjalta. Arvioinnin tarpeellisuudesta oli tehty päätös myöskin foorumin suomalaisessa työryhmässä.

Opetusministeriö asetti ohjausryhmän 26.1.2004 johtamaan suomalais-venäläisen kulttuurifoorumi-toiminnan arviointia. Ohjausryhmän puheenjohtajaksi kutsuttiin professori Arto Mustajoki Helsingin yliopistosta ja jäseniksi maaherra Eino Siuruainen Oulun lääninhallituksesta, pääsihteeri Merja Hannus Suomi-Venäjä-Seurasta, projektisuunnittelija Sirpa Moitus korkeakoulujen arviointineuvostosta, ylitarkastaja Sirkka-Leena Hörkkö ja kulttuuriasianneuvos Maija Lummpuro opetusministeriöstä. Maaherra Siuruaisen ollessa estynyt hänen puolestaan ohjausryhmän kokouksiin on osallistunut neuvotteleva virkamies Tapio Saavalainen Oulun lääninhallituksesta.

Arviointihankkeen ohjausryhmä on saamansa toimeksiannon perusteella määritellyt arvioinnin to-

teutettavaksi ns. kehittävänä arviointina; ts. arviointiprosessin tuotoksena tulisi saada perusteltu arvio siitä, onko ja miten toiminnalle asetettuja tavoitteita tarpeen uudistaa ja miten foorumin eri toimielimet (foorumi-työryhmä, valmisteluryhmä, läänien sivistysosastot) ja toiminnot (foorumi-tapahtumat, oheistapahtumat, partneritoiminta) ovat onnistuneet toiminnassaan asetettujen tavoitteiden toteuttamiseksi ja olisiko niitä tarpeen uudistaa ja miten.

Arviointimenetelmä muodostui itsearviointivaiheesta ja varsinaisesta arvioinnista, jonka on toteuttanut ulkopuolinen asiantuntijaryhmä, jota jäljempänä kutsutaan arviointiryhmäksi. Ohjausryhmä on antanut arviointiryhmän käyttöön itsearviointimateriaalin ja siitä tehdyn analyysin ulkoisen arvioinnin lähtökohdaksi ja tausta-aineistoksi. Itsearviointin tuloksia esitellään lyhyesti tämän loppuraportin luvussa 2.2. Arviointiaineisto.

Foorumitoiminnan ulkoisen arvioinnin on tehnyt arviointiryhmä, jonka puheenjohtajaksi kutsuttiin aluekehityspäällikkö, dosentti Eira Varis ja jäseniksi pääsihteeri Sirpa Niinioja ja toimittaja Wolfgang Albrecht. Arviointiryhmän katsottiin edustavan yleistä Venäjän tuntemusta, pitkäaikaista kokemusta Venäjä-yhteistyöstä ja kulttuurihallinnon tuntemusta sekä olevan riittävän ulkopuolinen suhteessa arvioitavana olevaan kulttuurifoorumitoimintaan. Ohjausryhmän toimeksianto arviointiryhmälle on

raportin liitteenä 1.

Ohjausryhmän ja arviointiryhmän Turussa 1.10.2004 pidetyn neuvottelun tuloksena päätettiin, että arvioinnissa tarkastellaan ja esitetään arvioita, johtopäätöksiä ja suosituksia seuraavista suomalais-venäläisen kulttuurifoorumitoiminnan aspekteista:

1. Relevanssi; tarkoitetaan toiminnan kontekstia ja tarkastellaan sitä kuinka merkittäviä tavoitteet ovat suhteessa toiminnan kokonaisuuteen.
2. Tuloksellisuus; arvioidaan miten toiminnalle asetetut tavoitteet on saavutettu.
3. Tehokkuus ja taloudellisuus; arvioidaan sitä kuinka tehokkaasti foorumiin suunnatuilla panoksilla on saatu aikaan tuloksia ja ovatko resurssit optimaaliset.
4. Vaikuttavuus; tarkastellaan sitä, kuinka aikaansaadut vaikutukset vastaavat tavoitteita, miten foorumi vastaa asiaan liittyviin kehittämistarpeisiin ja myös sitä kuinka kestävää toiminta on eli mitä toiminnasta jää jäljelle.

Arvioinnin lähtökohdaksi otettiin suomalais-venäläiselle kulttuurifoorumitoiminnalle määritellyt kaksi päätavoitetta:

- 1) **aktivoida suomalaisten ja venäläisten kulttuuritoimijoiden partneriyhteistyötä eli ns. ruohonjuuritason toimintaa ja**
- 2) **kehittää uusia yhteistyömuotoja Suomen opetusministeriön sekä Venäjän federaation kulttuuriministeriön ja Luoteis-Venäjän kulttuurihallintojen välille eli ns. hallintojen välistä toimintaa.**

Molempia tavoitteita on pyritty tarkastelemaan arviointiraportissa erikseen, sikäli kun se on ollut mahdollista ja katsottu tarpeelliseksi kokonaisuuden kannalta.

Arviointiryhmä sai tehtäväkseen suorittaa arvioinnin syksyn 2004 kuluessa siten, että lopullinen arviointiraportti olisi valmiina luovutettavaksi opetusministeriölle 15.1.2005. Ryhmä osallistui Turussa järjestettyyn foorumitapahtumaan sekä keräsi muuta aineistoa, joka on esitetty seuraavassa luvussa. Arviointiryhmä kokoontui kolme kertaa. Kokousten välillä pidettiin aktiivisesti yhteyttä sähköpostitse ja puhelimitse. Arviointityön kuluessa koettiin äärim-

mäinen takaisku Sirpa Niiniojan menehtyessä äkilliseen sairaskohtaukseen. Arviointiryhmän muut jäsenet ovat pyrkineet tekemään parhaansa ottaakseen huomioon hänen asiantuntevat näkemyksensä ja analysoidessaan häneltä jälkeen jääneen aineiston ja tuodakseen ne esille tässä loppuraportissa. Ohjausryhmän kokouksessa 20.12.2004 sovittiin myöskin tästä syystä aiheutuneesta aikataulun muutoksesta sekä sisällön uudelleen asettelusta.

2.2 Arviointiaineisto

2.2.1 Tausta-aineisto ja kulttuurifoorumin nettisivut

Arviointiaineisto on ollut monipuolista ja monitahtoisista. Perusaineistona on käytetty opetusministeriön tuottamaa kulttuurifoorumin arvioinnin *tausta-aineistoa*. Siinä on esitetty arvioinnin lähtökohdat, kulttuurifoorumitapahtumat ja niiden toteutumistapa sekä esitetty foorumin toimijat. Tausta-aineistosta käyvät esille myös foorumin seitsemän keskeistä toimeenpanijatahoa: suomalainen foorumityöryhmä, suomalainen foorumin valmisteluryhmä, venäläinen foorumityöryhmä, venäläinen foorumin

valmisteluryhmä, lääninhallitukset, Suomi-Venäjä-Seura sekä yhteistyökaupungit.

Arvioinnissa toisena perusaineistona on käytetty opetusministeriön ylläpitämiä suomalais-venäläisen kulttuurifoorumitoiminnan *nettisivuja* <http://www.minedu.fi/opm/tapahtumat/kulttuurifoorumi.html>. Nettisivuilla on perusteellisesti esitelty kulttuurifoorumin idea ja tavoitteet. Siellä on aineistoa foorumitapahtumista, niiden ohjelmista ja teemaseminaareista. Keskeisiä foorumin toiminnan kannalta ovat myös netissä olevat hankekuvaukset, sekä sitä kautta toimiva partnerihaku.

2.2.2 Itsearviointi eli sisäinen arviointi

Suomalais-venäläisen kulttuurifoorumin itsearviointivaihe toteutettiin ohjausryhmän suunnittelemana koko kulttuurifoorumiprosessia ja siihen osallistuvia toimijoita koskevana kyselynä. Itsearviointitieto kerättiin Suomessa sähköpostikyselynä ja siihen osallistuneiden suomalaisten tahojen tiedot ilmenevät taulukosta 1. Itsearvioinnissa kohteena ovat olleet Suomessa foorumi-työryhmä, valmisteluryhmä, lääninhallitukset, Suomi-Venäjä-Seura, yhteistyökaupungit sekä suomalaiset partnerit.

Taulukko 1. Itsearviointiin osallistuneet suomalaiset tahot

Arviointiin osallistuneet tahot	Arviointiin valitut tahot	Arviointiin vastanneet tahot	%
Suomalainen työryhmä	33 jäsentä	14 jäsentä	42,4
Suomalaisen foorumin valmisteluryhmät	19 henkilöä	15 henkilöä	79
Suomalainen hankepartneri	40 toimijaa	29 toimijaa	72,5
Yhteensä	92	58	63

Venäjällä itsearviointikysely organisoitiin venäläisen foorumikoordinaattorin Juri Aleksandrovitsh Shubin, Novgorodin alueen kulttuuri-, elokuva ja turismikomitean johtajan ja komitean varapuheenjohta-

jan Vera Vasiljevna Truhinan avulla. Tiedot venäläisten tahojen osallistumisesta itsearviointiin ilmenevät taulukosta 2. Venäläisenä kohderyhmänä ovat olleet venäläinen työryhmä ja venäläiset hankepartnerit.

Taulukko 2. Itsearviointiin osallistuneet venäläiset tahot

Arviointiin osallistuneet tahot	Arviointiin valitut tahot	Arviointiin vastanneet tahot	%
Venäläinen työryhmä	11 jäsentä	9 jäsentä	81
Venäläinen hankepartneri	35 henkilöä	27 henkilöä	77
Yhteensä	46	36	78

Itsearviointiaineistosta laativat analyysin Sirkka-Leena Hörkkö ja Maija Lummpuro opetusministeriössä arviointiryhmän käytettäväksi tausta-aineistona. Analyysin muodostama tausta-aineisto on liitetty tämän julkaisun yhteyteen omana kokonaisuutenaan.

Arviointiryhmän mielestä itsearviointiaineisto tukee partneriyhteistyön aktivointia suomalaisten ja venäläisten kulttuuritoimijoiden välillä yleisellä tasolla, mutta vähemmän konkreettisten partnerihankkeiden syntymiseen johtavana toimintona. Suomalaisen työryhmän näkemys toiminnan tuloksellisuudesta konkreettisen partneriyhteistyön synnyttäjänä on selvästi myönteisempi kuin suomalaisten partnereiden ja valmisteluryhmän arvioissa.

Kulttuurifoorumitoiminnan tehokkuutta kuvaavan itsearviointiaineiston perusteella arviointiryhmän johtopäätös on, että foorumitoiminnan toteutus eri osapuolten yhteistyön näkökulmasta ei ole ollut riittävän yhtenäistä. Voidaan todeta, että selvä kehittämiskohde on partnerihankinnan toteutusmuoto, koska enemmistö kaikkien suomalaisten vastaajaryhmien mielipiteistä piti sitä tehottomana, vaikkakin osa partnerihankinnasta on ollut tehokasta. Tehottomuutta on lisännyt myös tiedotustoiminnassa olevat puutteet.

Johtopäätöksenä kulttuurifoorumitoiminnan ja -tapahtuman vaikuttavuutta arvioivista suomalaisten mielipiteistä voidaan sanoa, että vaikuttavuus ilmenee vahvimmin kontaktien, kanssakäymisen ja ideoiden syntymisen tasolla pyrkimyksenä saada aikaan konkreettista partneriyhteistyötä.

Arviointiryhmän keskeinen huomio on, että itsearviointianalyysin perusteella foorumitoiminnan rahoitusmahdollisuudet ovat olleet erityisen niukkoja ja aiheuttavat toimintaan epätarkoituksenmukaisuutta erityisesti lääni- ja kuntatasolla sekä kulttuuritoimijoiden keskuudessa.

Suomalaisen arviointiaineiston pohjalta voidaan myöskin tehdä kulttuurifoorumitoimintaa koskeva johtopäätös siten, että toimintaa tulisi jatkaa ja kehittää saatujen kokemusten ja arvioinnin pohjalta.

Hajontaa suomalaisten ja venäläisten arviointiaineistojen välillä esiintyi eniten toimintaan käytettävissä olevia resursseja koskevissa mielipiteissä. Suomalaisen mielipiteissä edellytettiin merkittävää resurssien lisäämistä toimintaan, kun taas venäläisten mielipiteissä esitettiin vain vähän valmiutta panostaa foorumitoiminnan resursointiin omia uusia varoja. Yleisenä johtopäätöksenä venäläisten itsearviointiaineistosta voidaan todeta, että venäläiset ovat hyvin tai erittäin tyytyväisiä kulttuurifoorumitoimintaan.

2.2.3 Haastattelut

Ulkoisen arviointiryhmän jäsenet ovat tehneet *haastatteluja* tarkentaakseen eri näkökulmia arvioitaviin asioihin. Haastatteluja on tehty yhteensä 31 kpl. Haastattelut on esitetty liitteessä 2 ja haastattelu-teemat liitteessä 3. Haastatteluaineisto on ollut kaikkein keskeisin ulkoisen arviointiryhmän kokooma uusi aineisto. Haastateltavat valittiin foorumin avaintoimijoista siten, että Eira Varis keskittyi haas-

tattelemaan pääasiassa hallinnon edustajia, Sirpa Niinioja varsinaisia kulttuuritoimijoita ja Wolfgang Albrecht erityisesti tiedotuksen edustajia. Haastattelvilla henkilöillä oli pääsääntöisesti varsin laaja ja monipuolinen näkemys kulttuurifoorumitoiminnasta sekä ajallisesti että sisällöllisesti.

2.2.4. Muu aineisto

Täydentääkseen haastatteluaineistoa varsinaisten kulttuuritoimijoiden näkökulmilla tehtiin toimijakysely (liitteet 4 ja 5). Kyselyn suorittamisesta työryhmän sisäisessä työnjaossa vastasi Sirpa Niinioja. Muut työryhmänjäsenet ovat käyneet läpi aineiston ja vetäneet siitä johtopäätöksiä.

Lisäksi on perehdytty suomalaisen työryhmän *kokouspöytäkirjoihin*, joihin sisältyy vuonna 2002 teh-

ty kysely foorumitoiminnasta. Tätä kautta on selvitetty erityisesti foorumin ajallista kehittymistä.

Lisäksi on selvitetty miten foorumi on tullut esille eri sanomalehdissä selvittämällä asiaa systemaattisesti suurten suomalaisten *sanomalehtien kulttuuritoimittuksista*. Foorumista sanomalehdistössä esiintyneet suomenkieliset kirjoitukset on käyty läpi.

Ulkoinen arviointiryhmä osallistui kokonaisuudessaan Turussa 30.9.-2.10.2004 järjestettyyn kulttuurifoorumitapahtumaan tehden *osallistuvaa havainnointia* ja käyden siihen liittyviä aktiivisia keskusteluja eri toimijoiden kanssa. Muihin foorumitapahtumiin ulkoinen arviointiryhmä ei ole osallistunut lukuun ottamatta Niiniojan osallistumista Lappeenrannan ja Pietarin foorumitapahtumiin.

3 Suomalais-venäläisen kulttuurifoorumin ulkoisen arvioinnin tulokset

3.1 Foorumitoiminnan relevanssi

Foorumitoiminnan relevanssilla tarkoitetaan toiminnan kontekstia ja tarkastellaan sitä kuinka merkittäviä tavoitteet ovat suhteessa toiminnan kokonaisuuteen.

Suomalais-venäläinen kulttuurifoorumi syntyi tarpeeseen, joka oli syntynyt kun Neuvostoliiton lakkautumisen jälkeen kulttuurialan bilateraaliset suhteet hiipuivat. Yhteistyötä Suomen ja Venäjän välille rakennettiin uudelle pohjalle kaikilla toiminnan sektoreilla. Suomen ja Venäjän välinen historiallinen erityissuhde on otettu koko toiminnan ajan huomioon. Kulttuurifoorumin on nähty olevan yksi oiva väylä yhteistyössä. Se luo luontevan ympäristön kanssakäymiselle ja antaa tilaisuuksia tavata venäläisiä kumppaneita. Se on työtä, jolla on sinänsä itseisarvo Suomen ja Venäjän välisissä suhteissa.

Foorumi-idea syntyi maiden kulttuuriministeriöiden välisessä tapaamisessa vuonna 1999. Kulttuuriyhteistyön nähtiin olevan väylä suoraan kansalaisyhteiskunnan yhteistoimintaan ja molemminpuoliseen ennakoluulojen vähentämiseen. Kulttuurialan koetaan tässä suhteessa olevan suunnannäyttäjän ja muurien murtajan, koska siinä eritaustaiset ihmiset voivat kommunikoida keskenään taiteen ja kulttuurialojen kautta ilman kielimuureja ja muita ongelmia.

Yhtenä teemana foorumissa on ollut tuoda esille kulttuuripoliittisia aloitteita. Turun foorumitapah-tumassa nostettiin keskeisesti esille Euroopan unionin ja Venäjän välinen kulttuuriyhteistyö. EU:n ja Venäjän välinen kulttuuriyhteistyö nousi esille kesäkuussa 2003 Pietarissa pidetyssä EU-Venäjä -huip-pukokouksessa ja valmisteilla on parhaillaan neljää yhteistä aluetta koskeva toimintaohjelma "Joint EU/Russia Action Plan on the Common Spaces". Tähän valmisteilla olevaan asiakirjaan kulttuuri on otettu ensi kertaa koulutuksen ja tutkimuksen rinnalla yhteistyöalueeksi, jonka kulttuurialan toimijat kokevat eräänlaisena riemuvoittona heidän työnsä tunnustamisessa.

Arvioinnissa kävi ilmi, että Suomella voisi olla tässä yhteydessä sillanrakentajan rooli EUn ja Venäjän välillä ja on väläytelty foorumitoiminnan tyyppistä toimintaa yhtenä kulttuuriyhteistyön toimintamuotona laajemminkin. Tausta-aineiston mukaan "Venäjän federaation ensimmäinen varakulttuuriministeri Dementieva ja federaation ulkoasiainministeriö (MID) ovat todenneet foorumi-toiminnan olevan niin hyvä toimintamalli, että sen laajentamista Venäjän ja Euroopan unionin väliseksi tulisi poh-tia."

Tällä hetkellä kulttuuri ei näy vielä sinänsä esi-merkiksi EUn rakennerahasto- ja yhteisöaloiteohjelmissä, vaan sillä on vielä aina jokin välinearvo. Kulttuuria rahoitetaan EU-ohjelmista vain jos sillä on

merkitystä talouden tai vaikkapa koulutuksen kannalta.

Tällä hetkellä (syksy 2004) on käynnissä ensimmäisen Suomen ja Venäjän välisen taidetta ja kulttuuria koskeva yhteistyöohjelman laadinta, jota Suomen ja Venäjän opetusministeriöt valmistelevat. Haastatteluista on käynyt ilmi, että kytkentää kulttuurifoorumiin pohditaan myös tässä yhteydessä. Tausta-aineistossa kuvataan suomalais-venäläisen kulttuurifoorumin yhtymäkohtia muihin toimintapolitiikkoihin seuraavasti:

Foorumitoiminnan tarkoituksena on aktivoida kulttuurisektoriin liittyvää matkailu-, sisältötuotanto-, koulutus- ja pienyritystoimintaa Suomen ja Luoteis-Venäjän välillä. Näin ollen toiminnalla on yhtymäkohtia Euroopan unionin Interreg-ohjelman tavoitteisiin ja muiden rakennerahasto- ja yhteisöohjelmien tavoitteisiin Suomen osalta ja myös muun muassa Euroopan unionin Tacis-ohjelmaan ja erityisesti sen raja-alueohjelmaan. Foorumi-toiminnan avulla voidaan myös edistää unionin uuden yhteistyöohjelman, vuonna 2004 käynnistyvän Neighbourhood-ohjelman mukaista hankkeistusta.

Foorumi-toiminnan pitkän tähtäimen tavoitteena on myös edistää Venäjän osallistumista eurooppalaiseen kulttuuriyhteistyöhön ja näin integroida sitä eurooppalaiseen kehitykseen. Erityisesti partneritoiminnan kehittämisellä pyritään edistämään Euroopan unionin Venäjä-strategian ja Tacis-ohjelman mukaisia twinning-prosesseja ja naapuri-yhteistyötä.

Euroopan yhteisöjen ja Venäjän federaation välisen Kumppanuus- ja yhteistyösopimuksen, PCA-sopimuksen 85 artiklan mukaan kulttuurisektori on yksi yhteistyön osa-alue. Foorumi-toiminta tähtää toistaiseksi vähälle huomiolle jääneen yhteistyöalueen implementointiin. Tämä on nyt entistä ajankohtaisempaa nyt, sen jälkeen kun Euroopan unionin ja Venäjän välinen Pietarin huippukokous totesi päätöslauselmassaan

ensi kertaa myös kulttuurin kuuluvan tehostettavan yhteistyön piiriin. Sittemmin Euroopan komissio on laatinut ehdotuksen neljän yhteistyön alueen toimintaohjelmaksi, josta saamaa palautetta käsitellään syyskauden 2004 aikana. Neljäs yhteistyöalue on nimeltään Tutkimus ja koulutus mukaan lukien kulttuuriaspekti.

Foorumi-toiminnan kehittäminen on Suomen ja Luoteis-Venäjän välistä lähialueyhteistyötä, ja se tukee pohjoisen ulottuvuuden alueella kulttuurisen yhteistyön kautta kansalaisyhteiskunnan vahvistumista, markkinatalouskehityksen jouduttamista ja uusien hallintokäytäntöjen kehittämistä keskus-, alue- ja paikallishallinnon tasoilla.

3.2 Foorumitoiminnan tuloksellisuus

Foorumitoiminnan tuloksellisuudella arvioidaan miten toiminnalle asetetut tavoitteet on saavutettu.

3.2.1 Osallistujien ja hankkeiden määrä

Foorumitapahtumissa on ollut esillä hankkeita runsaasti ja ne ovat edustaneet kattavasti eri kulttuuri-aloja. Taulukossa 3 on esitetty eri vuosina esillä olleet hankkeet kulttuurialoittain. Eniten edustettuna ovat alat ovat kirjallisuus, kuvataide ja musiikki. Pietarin tapaamisessa on ollut runsaasti yleiseen koulutukseen liittyviä hankkeita. Se olikin yksi Pietarin foorumin pääteemoista. Taulukkoa tulee lukea viitteellisesti, sillä joskus rajanveto siitä mihin kulttuurin alaan hanke kuuluu on vaikeaa. Jotkut hankkeet voitaisiin kirjata myös jollekin muulle alueelle, kuten Museoviraston Linnasta linnaan -projekti, joka on yhtäältä museotoimintaa ja myös matkailua. Pietarin foorumitapaamisessa on myös yhdistetty sirkus, tanssi ja teatteri. Hankkeista saaduissa listauksissa on myös yhdistetty kansanperinne ja yleinen kulttuurivaihto. Toisaalta ei käy selville, onko esimerkiksi teatterihankkeissa kansanperinteeseen liittyviä näytelmiä.

Taulukko 3. Partnerihankkeet kulttuurialoittain foorumitapaamisissa

Hankkeen ala	lkm					
	Helsinki	Novgorod	Lappeenranta	Pietari	Turku	Yhteensä
Hallinnonkoulutus	10	8	11	9	0	38
Yleinen koulutus, kulttuuri- ja kokemusten vaihto (ja oppilasvaihto sekä kielten opiskelu)				32	4	36
Taidekasvatus				5	2	7
Kirjasto/kirjallisuus	4	6	12	9	10	41
Kuvataidekasvatus	0	4	6		3	13
Kuvataide	0	6	10	10	12	38
Matkailu	4	8	6		10	28
Musiikki/opetus, tutkimus	1	6	3	13	7	30
Musiikki/orkesteri, äänitaide	4	18	5		9	36
Museo	1	6	7	8	2	24
Sirkus	1	1	1	1	0	4
Taideteollisuus/käsityö	3	5	4	6	3	21
Tanssi, teatteri	3	4	4	9	5	25
Elokuva, valokuva	2	7	0	4	5	18
Kansanperinne ja yleinen kulttuurivaihto	5	12	0	0	8	25
Yhteensä	38	91	69	106	80	384

Lähde: SVS (2000-2003 vuosien foorumien luvut, Hanna Heikkilä, 2004 foorumin luvut Sisko Ruponen)

Foorumitapahtumissa esitettyjen partnerihankkeiden lukumäärä on pysynyt koko ajan suhteellisen samana. Taulukossa 4 on esitetty ne hankkeet (lkm), jotka on ilmoitettu foorumiin keskusteltaviksi. Jokaisessa foorumissa on kuitenkin hankkeita yhdistetty tai keskustelua ei ole syntynyt, koska jomankumman maan osapuoli ei ole saapunut tapaamiseen. Alla olevassa taulukossa on esitelty partnerihankkeiden määrä ja osanottajien määrä. Esimerkiksi Turun foorumitapahtumassa 64stä ilmoitetusta partnerihankeneuvottelusta toteutui 60, joista 25 oli jo käynnissä olevien hankkeiden neuvotteluja ja 35 uusia partnerineuvotteluja. Taulukon määrät eivät myöskään ole välttämättä vertailukel-

poisia, koska osanottajissa on ollut mukana venäläisen ja suomalaisen työryhmän jäsenet, foorumin valmisteluryhmän jäsenet ja joukko myös niitä kulttuuritoimijoita, jotka haluavat tutustua foorumitoimintaan muutoin tai osallistua johonkin teema-seminaariin.

Taulukko 4. Kulttuurifoorumitapahtumiin osallistuneiden määrä

Foorumi	Osanottajien määrä	Partnerihankkeiden lukumäärä
Helsinki	144	39
Novgorod	159	65
Lappeenranta	300	78
Pietari	270	46
Turku	335	64
Yhteensä	1208	292

Lähde: Tausta-aineisto ja SVSn tiedot.

3.2.2. Partneriyhteistyön aktivointi

Hankkeet on esitelty nettisivuilla. Niistä ei käy ilmi kuinka moni hanke on toteutunut. Hankeseuranta ei ole varsinaisesti voitu tehdä, koska ilmoittaminen hankkeiden edistymisestä on ollut vapaaehtoista. Seurannan puuttumiseen on ollut syynä, ettei siihen ole ollut resursseja. Tämän vuoksi on tuloksellisuutta vaikea arvioida. Koska foorumi on nyt jatkunut viisi vuotta, niin tulevaisuudessa myös hankkeiden valmistumista on syytä seurata entistä tiiviimmin.

Hankkeen yleinen laadukkuus on subjektiivinen asia. Toisaalta valmiita hankkeita ei ole esitelty isommalle foorumijoukolle, joten arviointia on vaikea saada. Toisaalta taas kyselyjen perusteella käy ilmi, että toimijat ovat olleet tyytyväisiä työnsä tuloksiin.

Nettisivujen tarkastelujen ja myös foorumihaavaintojen perusteella jotkut hankkeet eivät ole olleet foorumitapahtumien partneritapaamisissa mukana, koska jommankumman valtion edustajat eivät ole päässeet syystä tai toisesta paikalle tai alun perin hankkeen ilmoittanut yhdyshenkilö on vaihtunut toiseksi. Voidaankin todeta, että suomalais-venäläisen foorumin toiminta on monesti liiaksi sitoutunut yhteen henkilöön eikä yhteisöön. Tämä tekee fooru-

mitoiminnan haavoittuvaksi. Pitäisikin löytää varmempi pohja foorumitoiminnalle henkilövaihdokista huolimatta.

Foorumitapaamiseen tulevat suhtautuvat neuvotteluihin partnereiden kanssa vakavasti. Lisäksi partnerit ovat erityisesti Turun foorumissa muuttuneet enemmän toimijalähtöisiksi, jolloin hankkeiden käytännön työtä toteuttavat ovat voineet neuvotella keskenään. Lähes kaikki pitävät myös yhteyttä foorumitapahtumien välillä joko tapaamalla toisiaan tai sähköpostin välityksellä. Lisäksi partnerit ovat valmistelleet etukäteen papereita uusissa hankkeissa ja käynnissä olevissa hankkeissa on tehty ns. "kotiläksynä" seuraavaa vaihetta. Tällä foorumitapaamisten välissä tapahtuvalla työllä onkin suuri merkitys hankkeiden toteutumiseen. Myönteisenä asiana foorumitapaamisessa voidaan kirjata myös uudet suomalaiset kontaktit eri toimijoiden välillä. Kielteisenä taas, kuten muutama haastateltava mainitsi, että suomalaisten keskuudessa syntyy hanke-esitelyssä ikävää kilpailua venäläisistä partnereista, vaikka partnerit on jo ennalta sovittu.

Kun toiminnan leviämistä tarkastellaan voidaan havaita että ruohonjuuritason toiminnassa ei ole syntynyt ns. lumipalloefektiä, vaan tietoa foorumista on pyritty välittämään lääninhallitusten ja opetusministeriön kautta. Toimijat ovat yhteistyössään eri vaiheissa. Alusta alkaen mukana olleet ovat jo tuottaneet laajojakin yhteisiä produktioita ja hankkeita. Mukaan tulee koko ajan uusia toimijoita, jotka ovat vasta idea-asteella yhteistyönsä suunnittelussa. Vaikka ruohonjuuritason kiinnostus foorumitoimintaa kohtaan on ollut kasvavaa, voidaan olettaa, että innovaation leviämisessä tavoitetaan pian ns. kylläystymisvaihe, eli uusien toimijoiden rekrytoiminen on vaikeaa, koska tyhjiö alkaa olla täynnä. Tästä on nähtävissä merkkejä jo eräitten alueellisten taidetöimikuntien ja lääninhallitusten järjestämistä tiedotustilaisuuksista, joihin on ollut vaikeaa saada osallistujia. Tässä mielessä toiminnan kehittäminen seuraavalle asteelle on ajankohtainen.

3.2.3 Hallintojen kehittäminen

Alusta lähtien foorumin toimintaa on luonnehtinut avaintoimijoiden innostus. Koska yhteistä toiminta-

rakennetta ei ollut olemassa, täytyi rakentaa uusi. Hallinnon yhteistyön kehittämisen kannalta foorumi on tarjonnut luontevan kanssakäymisen väylän, jonka avulla ollaan käsitelty muita yhteistyöhön liittyviä kysymyksiä ja tehty jossain määrin myös kulttuuripoliittisia avauksia. Tällä tavoin on saatu uusia kehittämisajatuksia yhteiseen neuvottelupöytään venäläisen kumppanin kanssa. Kulttuurifoorumilla on ollut siis suuri merkitys kulttuuriyhteistyötoiminnan synnyttämisessä ja kehittämisessä. Se on tarjonnut puitteet monenasteiselle yhteistyölle.

Tavoitteen ongelmana on ollut sen kaksijakoisuuden yhteennivominen. Yhtäältä siinä on onnistuttu hyvin. Foorumitapahtumissa ovat ruohonjuuritason toimijat kuulleet hallintojen välisistä linjauksista, kun taas "hallintoihmiset" ovat saaneet suoran ja konkreettisen kosketuksen kulttuuritoimintaan, nähneet ja kuulleet onnistumisista ja päässeet, tai joutuneet tilanteesta riippuen, suoriin kontakteihin ruohonjuuritason toimijoiden kanssa. Toisaalta kahden toiminnan ääripään kohtaaminen samassa tilanteessa foorumitapahtumissa on tuntunut välillä keinotekoiselta. On kysytty sitä onko todellakin tarpeen kuunnella "hallinnon liturgioita" ja toisaalta onko ministeriöiden tehtävänä mennä aivan konkreettisen toiminnan tasolle. Tarve ns. välitason, alue-tason toiminnan kehittämiseksi on ilmeinen.

3.3 Foorumitoiminnan tehokkuus ja taloudellisuus

Tehokkuudella arvioidaan sitä kuinka tehokkaasti foorumiin suunnatuilla panoksilla on saatu aikaan tuloksia ja taloudellisuudella sitä ovatko resurssit optimaaliset. Koska näitä asioita on usein vaikea erottaa toisistaan, ne esitetään yhdessä.

3.3.1 Foorumitapaaminen

Foorumitapaamisten päärahoitus on tullut opetusministeriön käyttövaroista, lähialuemäärärahaista ja yhteistyökaupunkien varoista. Käytännön organisaattorina tapaamisten järjestelyissä on toiminut Suomi-Venäjä-Seura, jonka käytössä olleet resurssit ovat olleet niukat vaadittavaan työmäärään nähden.

Tausta-aineiston ja haastatteluista saatujen tietojen mukaan kulttuurifoorumitapahtuman suomalainen rahoitus on vaihdellut 30.000 ja 72.000 euron välillä. Tähän lukuun eivät sisälly partnereitten matka- ja majoituskulut, jotka suomalaiset osallistujat ovat maksaneet itse. Budjetointi onkin ollut kaiken kaikkiaan epäselvää. Foorumitapaamisiin käytetyistä resursseista on hankalaa saada täsmällisiä summia, koska budjetin koostumus on vaihtunut vuosi vuodelta ja rahoitus on koottu eri lähteistä. Lisäksi mukana on ollut määrittelemätön määrä ns. inkind-rahoitusta eli eri toimijoiden työpanosta, jota ei ole budjetoitu.

Puuttuvaa rahoitusta on paikattu tilanteen mukaan opetusministeriön käyttövaroista. Venäläinen osapuoli on vastannut Venäjällä järjestettyjen foorumitapahtumien järjestelykuluista, lukuun ottamatta tulkkauskuukustannuksia, joihin myös suomalainen osapuoli on osallistunut. Suomalainen osapuoli on vastannut omista kuluistaan, mutta venäläisen osapuolen vierailukuluja Suomessa on ainakin osittain korvattu suomalaisella rahoituksella. Turun foorumitapahtumassa venäläiset osallistujat maksoivat osallistumismaksun. Suurimmat yksittäiset kuluerät ovat tulkkauskulut ja matka- ja majoituskulut. On myös huomattava, että foorumitapaamisten "hintaa" on ollut koko ajan kasvava.

Taulukko 5. Suomalais-venäläisen kulttuurifoorumi-toiminnan resurssit (lähde: taustamateriaali)

Foorumi	Lähialuemäärärahasta suoritettavat valmistelukulut	Opetusministeriön käyttövaroista ja avustuksista suoritettavat kulut	Suomalaisen yhteistyökaupungin varoista suoritettavat kulut
Helsingin foorumi	119 984 mk (20 180 euroa)	152 299 mk (25 615 euroa)	-
Novgorodin foorumi	150 000 mk (25 228 euroa)	25 228 mk (4 243 euroa)	-
Lappeenrannan foorumi	17 478 euroa	36 487 euroa	18 454 euroa
Pietarin foorumi	20 000 euroa	37 999 euroa	-
Turun foorumi	21 000 euroa	43 534 euroa	30 000

3.3.2 Partneritoiminta

Jos laskennallisesti jaetaan foorumitapaamisten hinta (suomalaisrahoituksen arvio yhteensä n. 300.000 euroa) niissä järjestettyjen partneritapaamisten lukumäärällä (292 kpl) on hinta per partneritapaaminen noin 1000 euroa. Sinänsähän se ei ole kallis hinta ainutlaatuiselle tapaamiselle. Tähän ajatusleikkiin ei siis sisälly toimijoiden itse maksamat kustannukset. Esimerkiksi Turun foorumissa osallistumispaketti, joka sisälsi majoituksen, osallistumisen, ateriat ja oheisohjelman hinta oli 457 euroa/henkilö. Tämän lisäksi tuli matkakulut, jotka tietysti riippuu matkan pituudesta, sekä osallistujan menetetty työaika. Käytännössä hinta on tarkoittanut sitä, että ainostaan ne toimijat, joilla on maksaja eli jotka tekevät työtä virkatyönään, on varaa osallistua foorumitapahtumaan. Tämä sulkee pois pienet toimijat, jotka ovat esimerkiksi järjestöjä tai muita kolmannen sektorin toimijoita. Onkin vaarana, että foorumitapahtumista on kehkeytymässä eräänlainen "eliittitapahtuma", joihin on varaan osallistua vain niillä, joilla on vakavarainen taustayhteisö.

Haastatteluun ja kyselyyn vastanneet ovat kaikki olleet sitä mieltä, että silloin kun foorumitapaami-

nen on ollut Suomessa, niin rahallinen panostus on kannattanut. Asumismuodosta ja matkan pituudesta sekä mukana olevien henkilöiden määrästä riippuen foorumiin sijoitettu raha on ollut 300 eurosta 3.000 euroon. Tämä arvio on tehty kuitenkin foorumiin osallistujien kesken, ei niiden, joita kiinnostaisi foorumitoiminta, mutta joilla ei ole varaa osallistua siihen. Kuten on mainittu, niin erityisesti kolmannen sektorin ns. yhdistystoimijoille tämä pieninkin summa on ollut liian suuri, ja he eivät ole voineet ottaa osaa foorumitoimintaan. Kaiken kaikkiaan osallistumista foorumitapahtumaan pidetään melko kalliina.

Osallistuminen foorumitapaamiseen ei kuitenkaan takaa varsinaisen yhteishankkeen rahoitusta. Rahoitus varsinaiselle toiminnalle on hankittava muualta. Foorumissa esillä olevat hankkeet kilpailevat kaikkien muiden kulttuurihankkeiden kanssa rahoituksesta. Erillistä "foorumihankkeiden" rahoitusta ei ole olemassa. Turun foorumitapaamisessa järjestettiin ensi kertaa ns. rahoitusklinikat, jossa eri rahoittajien edustajat esittelivät hankerahoitusmahdollisuuksia. Rahoituskluukoilta odotettiin kovasti, mutta selkeitä toimintatapamalleja saatiin vähän. Tämä voi johtua esimerkiksi siitä, että EU-ohjel-

missa kulttuurihankkeita ei tunnista sinänsä, vaan osana muuta toimintaa. Sama ongelma on esimerkiksi lähialueyhteistyörahoituksen suhteen.

3.4 Foorumitoiminnan vaikuttavuus

Suomen ja Venäjän kulttuuritoimijoiden ruohonjuuritason yhteistyölle foorumi on luonut uuden toimintakentän. Sen alueellinen merkitys vaihtelee. Lähempänä rajaa olevilla alueilla, tässä tapauksessa Itä-Suomen, Oulun ja Lapin läänien alueilla on rajan läheisyyteen liittyvistä syistä johtuen syntynyt luontevaa yhteistoimintaa yli rajan ilman foorumin tarjoamaa toimintakenttääkin. Foorumi on toiminut näissä tapauksissa lisäarvon tuojana muuhun Venäjän kanssa tehtävään kulttuuriyhteistyöhön. Sen sijaan Etelä- ja Länsi-Suomen läänien alueella foorumi on toiminut selkeämmin uusien avauksien luoja. Se on synnyttänyt kulttuuripartnerisuhdetta, joita muuten ei välttämättä olisi syntynyt. Tässä alueellisessa jaossa on kuitenkin muistettava, että hallinnollinen läänijako on kulttuuritoiminnan kannalta keinotekoinen rajaja. Toiminnan volyymi ja myös laatu riippuvat siitä miten aktiivisia varsinaiset toimijat ovat, ja mikä on heidän lähtötilanteensa suhteessa yhteistyöhön venäläisten partnereitten kanssa.

Foorumin tarkoituksena on vähentää ja poistaa rajan molemmilla puolilla olevia ennakkoluuloja. Hyvät kulttuuriset suhteet Suomen ja Venäjän välissä eivät koske pelkästään näitä kahta maata ja niiden kansoja, vaan ne ovat koko Euroopan intresseissä. Kun yli 1300 km pitkä raja Suomen ja Venäjän välissä on myöskin EU:n ulkoraja, on itsestään selvää, että koko Eurooppa on kiinnostunut rauhallisesta kehityksestä rajan molemmin puolilla. Sen lisäksi tämä raja merkitse myöskin voimakasta elintasoeron ja hyvinvoinnin rajaa. Tämän vuoksi kulttuuriyhteistyön kehittäminen ja kyvyn tehdä tätä yhteistyötä parantaminen merkitsee myös sosiaalisten erojen lieventämistä. Tämän vuoksi kulttuurifoorumilla on merkittävä eurooppalainen ulottuvuus.

Suomea ja Luoteis-Venäjää voidaan katsoa eurooppalaisesta perspektiivistä sekä historiallisesti että

tulevaisuudessa yhtenäisenä kulttuurialueena. Se on alue, mistä monet suomalais-ugrilaiset kansat, kielet ja kulttuurit ovat kotoisin. Sen vaikutus Kalevalaan, kirjallisuuteen, musiikkiin ja taiteeseen on erittäin merkittävä.

Toisaalta tämä laaja pohjoinen alue ei ole juuri keskeinen aihe eurooppalaisella kulttuuri-kartalla. Koska puhutaan niin paljon kilpailusta ja kilpailukyvyistä on huomattava, että suomalais-venäläisellä kulttuuriyhteistyöllä voitaisiin laajentaa myöskin kulttuurin markkinointimahdollisuuksia. Se koskee sekä yhteisten projektien kehittämistä että konkreettisia tuotteita kuten näyttelyitä, festivaaleja ja elokuvia. Suomalais-venäläinen kulttuurifoorumi voisi olla aloitteentekijä myös tässä.

4 Foorumin kehittämistarpeet

Koska arvioinnin tavoitteena on esittää kehittämisehdotuksia Suomalais-venäläisen kulttuurifoorumin kehittämiseksi ja tulevaisuuden suuntaviivoiksi, on arviointiryhmä pyrkinyt tunnistamaan toiminnan heittämissä paikkoja ja niissä siintyviä pullonkauloja. Tässä yhteydessä on syytä korostaa kehittävän arvioinnin luonnetta. Foorumilla toimintamallina on paljon hyviä puolia, se on lähtökohtaisesti arvokasta ja hyödyllistä toimintaa. Pullonkauloja tuodaan esille sen vuoksi, että niihin kiinnitettäisiin jatkossa huomiota, että saataisiin toiminnasta entistä parempaa.

4.1 Hallinnolliset kehittämistarpeet

4.1.1 Foorumista tiedottaminen

Foorumista on tiedotettu melko vähän julkisuudessa Suomessa, Venäjällä suhteellisesti hieman enemmän. Helsingin Sanomat julkaisi joitakin juttuja foorumin alkuvaiheessa. Lyhyitä juttuja on ollut Kouvolan Sanomissa, Kainuun Sanomissa ja Turun Sanomissa. MTV3 on uutisoinut asiasta vuonna 2000. Tiedusteltaessa lehdistöltä syytä kulttuurifoorumin vähäiseen huomiointiin on käynyt ilmi, että foorumin "idea" on vaikeaa mieltää. Uutisointi olisi

luontevampaa konkreettisista kulttuuritapahtumista ja produktioista.

Lähes jokainen haastateltava ja kyselyyn vastannut oli tyytymätön tiedotukseen. Asiaan pitäisikin kiinnittää erityistä huomiota. Opetusministeriön virkamiesten haastattelujen mukaan tiedottaminen onkin ollut pullonkaula resurssien vähäisyyden vuoksi. Ministeriö on kuitenkin satsannut tiedotuskampanjaan Venäjän puolella, ja mm. kulttuuriministeri Karpelan Turussa pitämä puhe on julkaistu venäläisissä lehdissä. Tiedotuksesta ovat vastanneet opetusministeriö valtakunnallisella tasolla, läänit ja/tai alueelliset taidetoimikunnat alueellisella tasolla ja myös jotkut partnerit ovat tiedottaneet niin foorumitapaamisista kuin hankkeistaankin. Kaiken kaikkiaan tiedottaminen kaipaisi oman suunnitelmansa.

4.1.2 Rahoitus

Rahoituksen pullonkaulana hallinnon kannalta on jatkuva epävarmuus. Kulttuurifoorumille ei ole budjetoitua momenttia, vaan rahoitus kootaan opetusministeriössä eri momenteilta vuosittain. Ulkoministeriön pääluokassa olevia lähialueyhteistyömäärärahoja on pyritty hyödyntämään kulttuurifoorumitoimintaan sisältyvien hankkeiden rahoituksessa, mutta rahoitusosuus on jäänyt hyvin vaatimattomaksi mm. siksi, että lähialueyhteistyöra-

hoitusta ei ole tarkoitettu luonteeltaan pysyvään toimintaan. Rahoituksen epävarmuus teettää ylimääräistä ja turhaakin työtä ja johtaa siihen, ettei foorumin toteuttamiseen voida palkata tarpeeksi ammattihenkilöstöä. Tämän vuoksi on jouduttu turvautumaan paljon korkeakouluharjoittelijoihin, mikä sinänsä tuntuu kummalliselta kun hoidetaan valtioiden välistä yhteistyötä. Työtehtävien tarjoaminen harjoittelijoille on tietysti sinänsä hyvä asia, mutta samalla aiheuttaa ylimääräistä resurssien käyttöä harjoittelun ohjaukseen ja opettamiseen. Lisäksi työn laatu on varmistettava.

4.1.3 Eri tahojen sitoutuminen toimintaan

Foorumitoiminta on yksi suomalais-venäläisen kulttuuriyhteistyön malli, mutta ei suinkaan ainoa. Näin tulee ollakin. Toimijoiden kiinnostus eri tasoilla ja eri alueilla on erilaista. Raja-alueilla on kiinnostusta yhteistyöhön, mutta toiminta ei välttämättä kanavoidu foorumin kautta. Foorumin kautta on toisaalta mahdollista ylittää perinteiset yhteistyön aluerajat. Onkin mietittävä mitä tahoja on mielekästä pyrkiä sitouttamaan Venäjä-yhteistyöhön kulttuurifoorumin kautta. Tällä hetkellä esimerkiksi valtion taidelaitoksia ei ole mukana systemaattisesti foorumitoiminnassa museovirastoa lukuun ottamatta.

Toimintaa on luonnehtinut avaintoimijoiden inostuneisuus. Tästä on ponnistanut koko toiminta. Toisaalta se tekee foorumin haavoittuvaksi. Jos avaintoimijoiden into hiipuu, on vaarana, että koko toiminta loppuu. Tämä koskee sekä hallintoa että partneritoimintaa.

4.2 Partneritoiminnan kehittämistarpeet

4.2.1 Rahoitus

Kuten edellä on mainittu Turun foorumitapaamisessa järjestettiin ensi kertaa ns. rahoitusklinikat. Valittavasti tämäntyyppinen kulttuuritoiminta kohtaa vain harvoin rahoitusohjelmien periaatteet. EU-ohjelmat Interreg tai Tacis eivät tunnista kulttuurihankkeita sinänsä, vaan osana jotain taloudellista tai koulutuksellista toimintaa, eli kulttuurihanke täytyy aina "pukea" yritys- tai koulutushankkeeksi. Tämä on kulttuuritoimijoiden kannalta turhauttavaa. Toivon mukaan uusien Naapuruusohjelmien laadinnassa asia otetaan huomioon. Interreg-ohjelmat kattavat vaihtelevasti Suomen eri osat, joten alueellisesti toimijat ovat tässä suhteessa eri asemassa. Lisäksi em. ohjelmat ovat kokoluokaltaan niin isoja, että vain vakavaraiset ja isot toimijat pystyvät niitä toteuttamaan.

Kansalliset lähialueyhteistyömäärärahat eivät myöskään tunnista kansalaisjärjestötoimijoiden kulttuurihankkeita. Tämän vuoksi kokoluokaltaan pienet hankkeet joutuvat hakemaan rahoitusta toiminnalleen eri lähteistä, kuten kunnilta, rahastoilta ja säätoilta. Venäjä-yhteistyöhankkeet kilpailevat kaikkien muiden hankkeiden kanssa samoista resursseista. Tästä syystä varsinaisen hanketoiminnan rahoitus jää hyvin satunnaiseksi.

4.2.2 Kieli ja erilainen toimintakulttuuri

Yhteistyötä on paljolti haitannut yhteisen kielen puuttuminen. Foorumitapaamisissa on jouduttu massiivisiin tulkkijärjestelyihin, jotka ovat olleet myös kalliita. Viime vuosina myös partneritapaamiin on hakeutunut enemmän henkilöitä, jotka osaavat myös englantia. Tällöin partnerit ovat pysyneet kommunikoimaan suoraan keskenään ilman tulkin välitystä.

Kulttuurialan kieli on niin monitahoista, että opiskelijatulkkijärjestelmä ei kokonaisuudessaan toimi. Substanssin kieli on vaikeaa, johon tarvittaisiin ammattitulkit ja vieläpä kulttuuriin erikoistuneet.

Opiskelijoilta on kohtuutonta vaatia ammatti- maista toimintaa. Kaiken kaikkiaan kannustamista venäjän kielen opiskeluun voisi pitää foorumin kautta esillä.

Myös erilaiset toimintakulttuurit aiheuttavat hankaluuksia varsinaiselle toiminnalle. Venäjällä toimitaan enemmän hierarkkisessa järjestelmässä, kun taas suomalaiset toimijat ovat oppineet toimimaan suoraan asiaa toteuttavien tahojen kanssa.

Rajamuodollisuudet ovat olleet toisinaan esteinä hankkeille. Näitä ovat mm. viisumien saanti ja taidenäyttelyissä erittäin vaikea ja kallis sekä työtä vaativa selvitys rajan yli näyttelyihin menevistä taideteoksista. Rajamuodollisuuksien parantamisen tarve on tunnetusti Venäjä-yhteistyön yleinen ongelma.

4.2.3 Hankeseuranta

Hankeseurantaa ei ole systemaattisesti järjestetty. Hankkeiden etenemisestä ilmoittaminen on perustunut vapaaehtoisuuteen. Tämä tekee mahdolltomaksi toiminnan tuloksellisuuden sisällöllisen arvioinnin.

5 Arviointiryhmän kehittämisehdotukset ja suositukset

Arviointiryhmän tehtävänä on osana kehittävää arviointia esittää ehdotuksia foorumitoiminnan kehittämiseksi. Seuraavassa on nostettu esille kehittämisehdotuksia ja suosituksia toimenpiteiksi. Ehdotukset eivät ole erityisessä prioriteettijärjestyksessä.

1. Alueellisen toiminnan vahvistaminen

Suomalais-venäläinen kulttuurifoorumi on luonut uudenlaisen toimintamallin kulttuuritoimijoille ruohonjuuritasolla ja hallinnon tasolla sekä Suomessa että Luoteis-Venäjällä. Tällä hetkellä toiminnassa on vahvasti mukana kaksi ääripäätä, mutta välitason toiminta on ohutta. Sitä tulee vahvistaa. Alueelliset kulttuuritoimijat ja -hallinto tulisi rekrytoida vahvemmin mukaan toimintaan. Käytännössä tämä tarkoittaa maakunnittaista näkökulmaa. Toimintaan tulee saada mukaan maakuntien liitot ja läänien taidetoimikunnat, jotka toimivat vahvasti maakuntapohjaisesti. Monilla alueilla toimii kulttuuriyhteistyössä ns. kolmikanta, jossa ovat mukana maakunnan liitto, taidetoimikunta ja alueen keskuskaupungin kulttuuritoimi. Tätä kolmikantaa tulee hyödyntää. Tällöin tietämys alueellisista kulttuuritoimijoista olisi lähempänä foorumitoimintaa, eikä toimijoiden rekrytointi olisi nykyisen kaltaista haamuun. Maakunnallisen toiminnan vahvistaminen puoltaa siinäkin mielessä paikkaansa, että sitä kautta toiminnalla olisi parempi mahdollisuus päästä mukaan maakuntaohjelmiin ja alueilla toteutta-

viin EU-ohjelmiin. Tällä hetkellä foorumi koetaan liian ministeriövetoiseksi ja sen takia alueellisesta toiminnasta irralliseksi.

Arviointiryhmä ehdottaa, että opetusministeriö ja aluehallinto yhdessä ryhtyvät selvittämään miten maakuntien ja alueellisten taidetoimikuntien roolia kulttuurifoorumitoiminnassa voidaan vahvistaa.

2. Partnerihaun kehittäminen

Partnerihaku tulisi saada ns. jatkuvaksi sekahauksi. Tämä tarkoittaa sitä että kiinnostuneet kulttuuritoimijat voisivat ilmoittautua milloin tahansa hankkeyhteistyöhön molemmissa maissa. Kulttuuritoiminta on sen luonteista, että vuorovuosin määrääikaan tapahtuva ilmoittautuminen partneritoimintaan rajoittaa sitä. Asiaan on nyt tulossa korjausta partneritoiminnan yhteydenpidon siirtyessä Suomi-Venäjä-seuralla. Tämä toiminta tulee resursoida vakituiskuonteisesti.

Arviointiryhmä ehdottaa, että partnerihausta tehdään jatkuvaa ja siihen voivat osallistua sekä suomalaiset että venäläiset toimijat ja että opetusministeriö resursoi tämän Suomi-Venäjä-Seuran hoitaman toiminnan vakituiskuonteisesti.

3. Tiedottamisen vahvistaminen

Toiminnasta tiedottamista tulee vahvistaa. Suomi-Venäjä-seuran saadessa enemmän vastuuta toiminnan organisoimisesta, asiasta tulee järjestää tiedotuskampanja, jolloin se saatettaisiin suuren kulttuuriyleisön tiedoksi. Toisaalta alueellisen toiminnan vahvistaminen lisää tietoa ja alueellisten toimijoiden omia kanavia pystytään käyttämään hyväksi. Foorumista tulee tiedottaa myös muissa yhteyksissä kuin foorumitapaamisista uutisoitaessa. Foorumia tulee siis markkinoida ja pyrkiä luomaan sille oma "brandi". Foorumille tulee laatia tiedotussuunnitelma.

Arviointiryhmä ehdottaa, että Suomi-Venäjä-seura yhteistyössä muiden ao. tahojen kanssa laatii tiedotussuunnitelman ja järjestää foorumia koskevan tiedotuskampanjan. Foorumille muokataan oma "brandi". Opetusministeriö resursoi suunnitelman laatimisen ja sen toteuttamiseen liittyvät toimenpiteet. Foorumista laaditaan esitteet eri kielillä kuten englanniksi ja saksaksi, ei ainoastaan suomeksi ja venäjäksi.

4. Rahoituksen selkeyttäminen

Foorumin rahoitus tulee selkeyttää. Se tulee sisällyttää opetusministeriön budjettiin taiteen tukemiseen tarkoitettujen veikkausvoittovaroihin omana rivinä, esimerkiksi muodolla Suomen ja Venäjän välinen kulttuuriyhteistyö. Tällöin toiminnasta tulee systemaattisempaa ja jatkuva foorumitapahtumien rahoituksen epävarmuus väistyisi. Opetusministeriön tulee asettaa foorumitoimintaan starttiraha erityisesti pienten kulttuuri- ja taidetoimijoiden käyttöön. Starttirahasta voisi päättää alueellinen taidetoimikunta, joka jakaa vuosittain valtionapurahoja alueen taiteen ja kulttuurin edistämiseksi.

Rahoituksen vakiintuessa myös ns. ulkopuolisen rahoituksen hankinta, jota tähän asti on edustanut yhteistyökaupunkien rahoitus, voitaisiin toteuttaa systemaattisemmin. Foorumitapahtuman järjestämisestä saataisiin haluttua ja kilpailtua. Siten myös sponsorimuotoista yritysrahoitusta sen toteuttamiseen olisi mahdollista hankkia, koska konsepti vakiintuisi.

Arviointiryhmä ehdottaa, että rahoitus vakinaistetaan opetusministeriön budjettiin. Ulkopuolisen rahoituksen hankintaa tehostetaan rahoituksen ja "brandin" vakiintuessa.

5. Hankkeiden seurannan vahvistaminen

Kun hankkeet osallistuvat foorumitapaamiseen niille syntyy tietynlainen "foorumistatus". Tällöin toimijoita voitaisiin velvoittaa myös hankeseurantaan ja sitä kautta tiedon levittämiseen. Toisaalta on varottava että ns. foorumistatuksesta ei synny ohjaava elementti rahoituksesta kilpailtaessa. Starttirahan saaneet hankkeet voitaisiin velvoittaa esittämään tuloksia seuraavassa foorumitapahtumassa.

Arviointiryhmä ehdottaa, että alueellisten taidetoimikuntien kautta luodaan toimiva starttirahajärjestelmä hankkeiden käynnistämiseksi. Starttirahan ja/tai foorumin tukea muuten saaneet hankkeet veloitetaan osallistumaan seurantaan.

6. Foorumitapahtuman uudistaminen

Foorumitapahtuman järjestämistä vuosittain nykyisen muotoisena on syytä harkita. Tällä hetkellä tapahtuma on kolossaalinen ja näyttävä, joka tuo näkyvyyttä sitä isännöivälle kaupungille. Toisaalta se on kuitenkin hyvin suuritöinen järjestää, melko kallista, ja kestoltaan liian pitkä. Vuosittaisesta nykytyyppisestä foorumitapaamisesta tulee siirtyä enemmän varsinaiseen kulttuuripartneritoimintaa tukeviin tapahtumiin. Nykyisen kaltaisia foorumitapahtumia voisi järjestää esimerkiksi kolmen vuoden välein. Näissä foorumitapahtumissa olisi mukana hallinnollista johtoa ja niissä linjattaisiin seuraavien vuosien teemat ja kulttuuripolitiikkaan mahdollisesti liittyvät asiat (esim. toimintaohjelmat). Niissä myös tarkasteltaisiin toiminnan siihenastisia tuloksia.

Välivuosina järjestettäisiin työpajatyyppeisiä tapahtumia, jotka tukisivat enemmän varsinaisen kulttuuritoiminnan kehittämistä eli olisi nykyisen kaltaista partnerien hakua ja niiden yhteistyön käyn-

nistämistä. Näissä yhteyksissä voisi järjestää esimerkiksi kulttuurimarkkinatyypistä tapahtumaa, jolloin kulttuuritoimijat voisivat esitellä toimintansa tuloksia saaden siten niille foorumin. Kulttuurimarkkina-idea on esitetty liitteessä 6. Myös isäntäkaupungin valintaan tulisi kiinnittää huomiota siten, että kaupungeille syntyisi halu isännöidä foorumia.

Arviointiryhmän ehdotus foorumitapaamisten järjestämismalleiksi:

- 2005 Vologda nykyisen kaltainen (sis.kulttuuripoliittiset linjaukset + partnerineuvottelut)
- 2006 Kajaani kulttuurimarkkinat + partnerineuvottelut
- 2007 Venäjä kulttuurimarkkinat + partnerineuvottelut
- 2008 Suomi kulttuuripoliittikka + vahvistettu partneritoiminta jne.

Arviointiryhmä ehdottaa, että isäntäkaupungiksi valitaan "kulttuurimyrönteinen" kaupunki.

7. Työryhmien uudistaminen

Foorumin valmistelu- ja työryhmien organisaatiota tulisi keventää. Suomi-Venäjä-Seuran roolin vahvistaminen merkinnee sitä, että kansalaisyhteisöt tulevat mukaan luontevammin kuin opetusministeriötä ohjattuna toimintana.

Arviointiryhmä ehdottaa, että suomalainen työryhmä käsittää opetusministeriön edustajat, aluehallintoviranomaisten edustajat, Suomi-Venäjä-Seuran edustajat ja järjestävän kaupungin edustajat. Lisäksi mukaan kutsuttaisiin määrävuosiksi myös toimijoiden edustus 2-3 henkeä. Viranomaisedustuksen "taso" valitaan asianmukaisesti venäläisen yhteistyökumppanin vastaavan tason mukaisesti.

Arviointiryhmä ehdottaa, että foorumin valmisteluryhmän vetäminen siirtyy Suomi-Venäjä-Seuralle. Ryhmään palkataan riittävästi henkilöstöä. Valmistelutyöryhmä toimii opetusministeriön kutsuman suomalaisen työryhmän alaisuudessa.

Arviointiryhmä ehdottaa, että alueellinen koordinointi siirretään lääninhallitusten, taidetoimikuntien ja maakuntien liittojen yhteistyönä tehtäväksi, jonka koordinaatiovastuu on taidetoimikunnilla.

8. Yhteyksien kehittäminen

Arviointiryhmä ehdottaa, että otetaan tiiviimmin mukaan yhteistyöhön opetusministeriön nuoriso-osasto, jolla on jo aikaisempaa kokemusta Suomi-Venäjä yhteistyöstä. Lisäksi monet hankkeet linkittyvät sekä nuorisoon että kulttuuriin. Näin saataisiin myös uusia toimijoita foorumille.

Arviointiryhmä ehdottaa, että Turussa ensimmäistä kertaa mukana ollutta rahoituslinikkaa kehitetään edelleen siten, että mukana olisivat myös pienten hankkeiden rahoittajat. Myös klinikan esittäytymistä parannetaan.

Arviointiryhmä ehdottaa, että foorumin kohderyhmänä huomioidaan myös venäläiset maahanmuuttajat.

Lähteet

Suomalaisen foorumityöryhmän kokospöytäkirjat 10 kpl:

- 21.10.1999
- 3.5.2000
- 1.11.2000
- 23.5.2001
- 17.10.2001
- 19.3.2002
- 20.9.2002
- 7.5.2002
- 12.8.2003
- 5.5.2004

Nettisivut:

<http://www.minedu.fi/opm/tapahtumat/kulttuurifoorumi.html>

Julkaisemattomat asiakirjat:

Suomalais-venäläisen kulttuurifoorumin arvioinnin ohjausryhmä: Kulttuurifoorumin arviointihankkeen taustatietoa kulttuurifoorumitoiminnasta, julkaisematon raportti.

V Suomalais-venäläinen kulttuurifoorumi: yhteenveto hankeneuvotteluista ja hankeneuvottelujen tuloksista, laatinut Elena Stähle (SVS).

Julkaisut:

Suomi, Venäjä ja kansainvälinen yhteistyö. Opetusministeriön toimintaohjelma 2003-2007. Opetusministeriön julkaisuja 2003:15.

Ulkoinen arviointi

Ulkoinen arviointiryhmä:

Dos. YTT Eira Varis, puheenjohtaja
Pääsihteeri Sirpa Niinioja
Toimittaja Wolfgang Albrecht

Ulkoinen arviointiryhmä on koottu siten, että siihen kutsutut jäsenet edustavat yleistä Venäjän tuntemusta, pitkäaikaista kokemusta Venäjä-yhteistyöstä ja kulttuurihallinnon tuntemusta. Suhteessa arvioidavaan kulttuurifoorumitoimintaan ryhmä edustaa riittävää ulkopuolisuutta.

Ulkoisten arvioitsijoiden tehtäväkuvaus

Suomalais-venäläisen kulttuurifoorumin arviointihankkeen tulee täyttää kehittävän arvioinnin tunnusmerkit. Yleisenä tavoitteena on saada arviointitietoa foorumin toiminta-mallin uudistamiseksi. Kehittävällä arvioinnilla tarkoitetaan sellaista arviointia, jolla on tarkoitus tukea suomalais-venäläisen kulttuuriyhteistyön foorumitoiminnan järjestämistä. Kehittävä arviointi on käyttäjälähtöinen prosessi, jossa arvioinnin menetelmää räätälöidään arvioinnin tavoitteiden, arvioidavan teeman ja osallistujien tarpeiden mukaan.

Arviointihankkeen ohjausryhmä on laatinut ulkoisten arvioitsijoiden käyttöön alla olevan tehtäväkuvaoksen.

Arvioitsijoiden odotetaan esittävän arvioita, johtopäätöksiä ja suosituksia seuraavista näkökulmista:

- Foorumitoiminnan tuloksellisuus: miten toiminnan tavoitteet on saavutettu
- Foorumitoiminnan tehokkuus: miten yhteistyö eri osapuolten välillä toimii, hankkeen yleinen laadukkuus
- Foorumitoiminnan vaikuttavuus: mm. edistääkö foorumitoiminta suomalaisten ja venäläisten toimijoiden yhteistyöprojektien syntyä
- Foorumitoiminnan taloudellisuus: ovatko resurssit tavoitteiden kannalta optimaaliset
- Foorumitoiminnan laadun parantaminen

Arviointiryhmän tehtävänä on

- tutustua itsearviointiaineistoon ja määritellä mahdolliset lisätiedontarpeet
- tehdä tarvittavat arviointihaastattelut ja arviointimatkat raporttiansa varten
- osallistua arvioinnin päätösseminaariin tammikuussa 2005.

1 Arviointimateriaali ja arviointiprosessi

Ulkoiset arvioitsijat saavat käyttöönsä Suomalais-venäläistä kulttuurifoorumi- toimintaa kuvaavan taustamateriaalin, itsearviointimateriaalin ja siitä tehdyn analyysin. Lisäksi arvioitsijoiden käytössä on opetusministeriön kotisivuilta (<http://www.minedu.fi/opm/tapahtumat/kulttuurifoorumi.html>) löytyvä foorumitoimintaa koskeva informaatio.

Ohjausryhmän ja ulkoisten arvioitsijoiden yhteinen valmistelu- ja informaatiokokous pidetään Turussa 1.10. klo 11 - 12, jossa tehdään tilannekatsaus ja keskustellaan arviointityön toteuttamisesta.

Foorumitoiminnan havainnointi ja haastattelut Turussa

Ulkoiset arvioitsijat osallistuvat Suomalais-venäläiseen kulttuurifoorumiin 30.9. - 2.10.2004. Arvi-

oitsijat voivat vapaasti osallistua foorumin avajaisiin ja teemaseminaareihin sekä partneritapaamisiin ja tehdä havaintoja omaa arviointityötään varten.

Foorumissa järjestetään "Foorumitoiminnan arviointi: esittelyä ja keskustelua" -seminaari, jossa arvioitsijat ovat paikalla ja voivat osallistua keskusteluun. Seminaarin jälkeen arvioitsijat haastattelevat kolmen tunnin ajan suomalaisia ja venäläisiä kulttuurialan yhteistyökumppaneita (partnereita), aluehallinnon edustajia ja foorumi-työryhmän jäseniä etukäteen sovitun aikataulun mukaisesti.

Ulkoinen arvioitsijaryhmä voi tehdä arviointimatkoja ja pitää keskinäisiä kokouksia.

2 Arviointiraportin tuottaminen ja aikataulu

Arvioitsijat kirjoittavat arvioinnista suomenkielisen raportin, joka muodostaa itsenäisen osan arvioinnin loppuraportista.

Arvioitsijat toimittavat alustavan raporttinsa ohjausryhmälle 15.12.2004 mennessä asiavirheiden tarkistusta ja korjaamista varten. Ohjausryhmä voi tarvittaessa pyytää arvioitsijoita täsmentämään tai täydentämään raporttiaan.

Lopullinen raportti luovutetaan opetusministeriölle 15.1.2004 julkaistavaksi opetusministeriön julkaisusarjassa.

Haastattelut

Eira Varis:

1. Tuula Kääriäinen, neuvotteleva virkamies ISLH 1.10.2004
2. Novgorodin kulttuuri-, elokuva ja turismikomitean puheenjohtaja Juri Aleksandrovitš Shubin, 1.10.2004
3. Leningradin alueen kulttuurikomitean puheenjohtaja Vladimir Borisovitš Boguš, 1.10.2004, yhteishaastattelu edellisen kanssa
4. Maria Jolkina, lastenkirjastonhoitaja Murmansk 1.10.2004
5. Kaija Hartiala, apulaiskaupunginjohtaja Turku, puhelinhaastattelu 4.10.2004
6. Markku Linna, OPM kansliapäällikkö 13.10.2004
7. Merja Hannus, Suomi-Venäjä-seuran pääsihteeri 2.11. 2004
8. Pauli Leskinen, tulkki 2.11.2004
9. Paula Tuomikoski, ylitarkastaja OPM, 10.11.2004, arviointiryhmän yhteishaastattelu
10. Heikki Talvitie, Suomi-Venäjä-seuran puheenjohtaja, 11.11.2004
11. Kalevi Kivistö, OPM ylijohdaja (30.11.2004 saakka) puhelinhaastattelu 16.11.2004
12. Riitta Kaivosoja, OPM ylijohdaja (1.12.2004 alkaen) 3.12.2004, arviointiryhmän yhteishaastattelu (Eira Varis ja Wolfgang Albrecht)

Sirpa Niinioja:

13. Olli Saarela, OPM nuoriso-osasto, 1.10.2004
14. Helena Miettinen, Inkerin kulttuuriseura, Helsinki, 1.10.2004
15. Liisa Kurppa, Arktinen keskus, Rovaniemi, 1.10.2004
16. Hannele Mustonen, Vuorelan koulu, Turku, 1.10.2004

17. Ritva Saarikettu, Nuorisokeskus Villa Elba, Kokkola, 1.10.2004
18. Tuulikki Koljonen, musiikkilukio, Kaustinen, 1.10.2004
19. Taina Lehtonen, musiikkilukio, Kaustinen 1.10.2004, yhteishaastattelu edellisen kanssa
20. Paula Purhonen, Museovirasto, ylijohdaja, 9.11.2004
21. Ulla-Riitta Kauppi, Museovirasto, ylitarkastaja, 9.11.2004, yhteishaastattelu edellisen kanssa

Wolfgang Albrecht:

22. Hannu Sulin, Etelä-Suomen läänin hallitus, 01.10.2004-
23. Ulla Lassila, Oulun läänin taidetoimikunta, 01.10.2004-
24. Päivi Jokitalo, Länsi-Suomen läänin hallitus, 01.10.2004-
25. Valentin Nikolai, Tverin kulttuurikomitean johtaja, 01.10.2004-
26. Valentina Ratsko, Vologdan alueen kulttuuriosaston johtaja, 01.10.2004
27. Jana Afonina, Novgorodin alueen taideoppilaitoksen opettaja, 01.10.2004
28. Valentina Markova, Karjalan tasavallan kulttuuriministeriön historian ja kulttuurin muistomerkkien suojelun ja käytön valtiollisen keskuksen johtaja, 01.10.2004
29. Aleksandr Utrobin, Petroskoin valtiollisen konservatorion johtaja, 01.10.2004
30. Tapio Saavalainen, Oulun läänihallitus, 04.10.2004-
31. Eeva Kauppinen, Sanomalehti Kalevan kulttuuritoimittaja, 18.10.2004

Haastatteluteemat

1. Foorumitoiminnan **relevanssi**

lähtötilanne, historia, nykyinen konteksti (EUn ja Venäjän sopimus, Suomen ja Venäjän välinen taide- ja kulttuuri yhteistyöohjelma ja -sopimus)

2 Foorumitoiminnan **tuloksellisuus**: miten toiminnan tavoitteet on saavutettu

Suomalais-venäläisen kulttuurifoorumitoiminnan tavoitteet ja painopisteet

1. aktivoida suomalaisten ja venäläisten kulttuuritoimijoiden partneriyhteistyötä

2 kehittää uusia yhteistyömuotoja Suomen opetusministeriön sekä Venäjän federaation kulttuuriministeriöiden ja Luoteis-Venäjän kulttuurihallintojen välille

3. Foorumitoiminnan **tehokkuus**: miten yhteistyö eri osapuolten välillä toimii, hankkeen yleinen laadukkuus, kuinka tehokkaasti ohjelman panoksilla on saatu aikaan tuloksia

- ajallinen; onko joku hanke mahdollista saada nopeammin aikaiseksi muuta kuin foorumin kautta

- tuotteistaminen; tuotteiden määrä ja laatu

4. Foorumitoiminnan **taloudellisuus**: ovatko resurssit tavoitteiden kannalta optimaaliset,

- käytetyt rahat ja muut resurssit
- foorumi kokonaisuudessa
- foorumitapaaminen
- hankkeiden rahoitus

5 Foorumitoiminnan **vaikuttavuus**: kuinka aikaansaadut vaikutukset vastaavat tavoitteita

- tarpeellisuus
- tiedottaminen; näkyvyys, Venäjän yhteistyön merkitys

6. Foorumitoiminnan **pullonkaulat**

- Hallinnolliset pullonkaulat
- Partneritoiminnan pullonkaulat

Toimijakyselyyn vastanneet ja haastatellut sanomalehdet

Sirpa Niinioja:

Toimijakysely, lähetetty 15.11.2004,
vastauksen lähettäneet

1. Matti Nieminen, pääsihteeri, Kaakkois-Suomen taidetoimikunta
2. Hilikka Wilkman, projektipäällikkö, Mikkelin ammattikorkeakoulu
3. Tapani Lakaniemi, johtaja, Kajaanin Kaukametsä
4. Pekka Silvennoinen, elokuva-sihteeri, Pohjois-Karjalan alueellinen elokuvayhdistys
5. Reijo Kumpuniemi, kulttuurisihteeri, Ranua
6. Kirsi Rumbin, hanketoimija
7. Laura Luostarinen, johtaja, Salon taidemuseo
8. Tellervo Krogerus, tutkija, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura
9. Tuulikki Närhinsalo, intendentti, Lappeenrannan kaupunginorkesteri
10. Pentti Karjalainen
11. Susanne Dahlqvist, Posintra Oy
12. Unto Käyhkö, kulttuurijohtaja, Kemi
13. Tamara Popova-Veltcheva, Vantaan lapsibaletti

Wolfgang Albrecht:

Seuraavien sanomalehtien kulttuuritoimitusten kanssa on tehty lyhyt haastattelu (puhelimessa tai sähköpostiin kautta)

- Helsingin Sanomat
- Aamulehti
- Turun Sanomat
- Savon Sanomat
- Karjalainen
- Kaleva
- Keski-suomalainen
- Itä-Savo
- Kymen Sanomat
- Lapin Kansa
- Kainuun Sanomat

Hyvä vastaanottaja

Kysely Suomi-Venäjä kulttuurifoorumista

Opetusministeriö on asettanut Suomi-Venäjä kulttuurifoorumin kehittämiseksi ulkoisen arviointiryhmän, johon kuuluvat puheenjohtajana dosentti, YT Eira Varis ja jäsenenä toimittaja Wolfgang Albrecht sekä al-lekirjoittanut, pääsihteeri Sirpa Niinioja. Olemme jakaneet työemme siten, että alueellisena taide- ja kulttuuritoimijana kerään nimenomaan tietoja toimijoiden eli partnereiden näkökulmasta. Meillä on ollut käytössä myös sisäisen arvioinnin raportti.

Olen käynyt läpi eri viiden vuoden aikana esitettyjä hankkeita. Osa niistä on lähtenyt toimimaan hyvin ja osalle on tullut esteitä. Kartoitan nyt, olisiko toiminta ollut mahdollista ilman foorumia, mikä merkitys foorumilla on ollut ja miten foorumia tulisi kehittää.

Jotta saisimme mahdollisimman monelta toimijalta tietoja toivon, että voisitte vastata mahdollisimman pian ja viimeistään 15.11. alla oleviin kysymyksiin. Loppuraportissa emme tule yksilöimään kenenkään vastauksia nimeltä. Kaikkien vastaajien nimet ja myös henkilökohtaisesti haastateltavien nimet laitamme selvityksestä tehtävän julkaisun liitteeksi.

Yhteistyöterveisin Sirpa Niinioja
0400-873335
sirpa.niinioja@eslh.intermin.fi

Kysymykset

1. Kuinka monta hanketta teillä on ollut mukana foorumissa?
2. Kuinka moni hanke on edennyt?
3. Olisivatko hankkeet lähteneet joka tapauksessa käyntiin ilman foorumia?
4. Mikä on ollut syy ellei hanke ole edennyt?
5. Onko alueellenne tullut uusia tapoja löytää kontakteja Venäjä-yhteistyöhön foorumi-yhteistyön ansiosta, jos niin millaisia?
6. Onko alueellanne ollut aikaisemmin jo toimivaa yhteistyötä?
7. Oletteko muuttaneet aikaisemman yhteistyömallin ns. foorumi-yhteistyömalliksi?
8. Oletteko tyytyväinen kulttuurifoorumiin sijoitettuun rahaan? Julkinen raha noin 6000 euroa/syntynyt hanke + omat matka- ja majoitus-ym. kulut.
9. Mikä on foorumin merkitys hankkeille/vai onko foorumilla merkitystä? (status, kumppaneiden tapaaminen ei mahdollista muulla tavoin, tulkkipalvelut, ajankäyttö jne.)
10. Onko foorumikäytäntöä syytä muuttaa vai ei. Jos niin mihin suuntaan

(Nykykäytäntö: hanke-ehdotukset tiettyyn päivään mennessä, partnereista sopiminen, tapaaminen ja neuvottelut kaksi- ja puolipäiväisessä foorumissa)?
11. Mitä mieltä olette 2,5 päiväisen Suomi-Venäjä kulttuurifoorumin järjestelyistä ja miten sitä voitaisiin kehittää? (avaus- ja päätöstapahtuma, alakohtaisten hankkeiden esittely, keskinäiset neuvottelut, tulkkauspalvelu, teemaseminaarit, muu vapaa toiminta, kerran vuodessa vai harvemmin jne...)

Ehdotus Kulttuurimarkkinoiden malliksi.

Kulttuurimarkkinat voisivat toteutua ensimmäisen kerran Kajaanin kulttuurifoorumissa vuonna 2006.

Tavoite:

Kulttuurimarkkinoiden tarkoitus on (poistetaan: sekä) esitellä, markkinoida ja myydä suomalaista ja venäläistä kulttuuria ja taidetta. Kohderyhmänä ovat sekä foorumiin osallistuvat kulttuurialan toimijat sekä suuri yleisö. Valmisteluryhmään kutsutaan myös alueen elinkeinoelämän ja tiedotusvälineiden edustajia.

Kulttuurimarkkinoiden pohjana on edelleen partnerihaku ja partnerineuvottelut uusien hankkeiden käynnistämiseksi. Siellä on mukana aiemmin foorumin kautta yhteistyönsä käynnistäneitä hankkeita.

Markkinoiden yhteydessä järjestetään teemaseminaareja esimerkiksi seuraavista aiheista:

- Taide ja kulttuuri kaupallisena tuotteena
- Kulttuurin markkinointistrategiat. Kulttuurin markinoiminen rajan yli.
- Kulttuuri ja taide osana matkailun kehittymistä

Osallistujat Suomesta:

- Foorumiin osallistuvat taiteilijat, taiteilijaryhmät, muusikot
- Paikalliset (kainuulaiset) taiteilijat
- Museot, galleriat, kulttuurituotteita myyvät kaupat
- alueen kouluja ja kulttuurilaitoksia

Osallistujat Venäjältä:

- foorumin kautta kutsuttu taiteilijat, ryhmät, muusikot, projektit
- Taiteilijat Kostamuksesta ja Venäjän Karjalasta

Julkisuus:

Järjestetään eri medioita hyödyntävä kampanja sekä tiedotetaan internetin kautta.

Arvioinnin tausta-aineisto

Itsearviointikyselyn analyysi 23.9.2004

Sirkka-Leena Hörkkö

Maija Lummepuro

1 Itsearviointiin osallistuneet tahot, aineiston keruu ja selvityksen toteutus

Arviointihankkeen ohjausryhmä päätti itsearvioinnin toteuttamisesta ja aineiston hankkimisesta kyselynä kokouksessaan 10. toukokuuta 2004. Kyselylomakkeet ja ohjeet vastaajille ovat tämän raportin liitteinä.

Kyselylomake lähetettiin sähköpostitse Suomessa:

- a. suomalaiselle foorumi-työryhmälle (33 jäsentä),
- b. foorumin valmisteluryhmälle opetusministeriössä (korkeakouluharjoittelijoista kahden edellisen vuoden foorumien valmisteluun osallistuneille henkilöille, toiset heistä olisivat siten hoitaneet valmistelutöitä Suomessa ja toiset Venäjällä pidettävään foorumiin liittyen), yhteensä kahdeksan henkilöä. Toiminnan suomalaisen koordinaattorin, Paula Tuomikosken, katsottiin kuuluvaksi foorumin valmisteluryhmään.
- c. lääninhallituksille (ovat osa valtakunnallista valmisteluryhmää), siten, että läänissä se jaettiin edelleen muille foorumin toteuttamiseen osallistuneille relevanteille tahoille läänissä tehdyn päätöksen mukaisesti, yhteensä kuudelle henkilölle. Lääneille lähetettiin erillinen saatekirje, jossa läänejä pyydetään toimimaan yllä mainitulla tavalla.
- d. foorumin suomalaisille yhteistyökumppaneille eli Suomi-Venäjä-Seuralle (ovat osa valtakunnallista valmisteluryhmää), yhteensä kaksi henkilöä (pääsihteeri, joka vastasi osana työryhmää, lisäksi).
- e. yhteistyökaupungeille eli Lappeenrannan ja Turun yhteyshenkilöille (ovat osa valtakunnallista valmisteluryhmää).
- f. suomalaisille partnereille, tavoitteena saada edustava otos, joka heijastaisi partneritoimintaa alueellisesta ja projektikohtaisesta (esimerkkejä suurten ja pienten projektien) näkökulmasta. Kyselylomake lähetettiin 40 eri foorumeihin osallistuneelle suomalaiselle partnerille. Alakohtainen jaottelu vastaajista tämän raportin liitteessä 4.

Kysely lähetettiin sähköpostitse ensimmäisen kerran 21. toukokuuta 2004, ja vastausaikaa annettiin yksi viikko. Kyselypyyntö toistettiin 27. toukokuuta ja 3. kesäkuuta ja vastausaikaa jatkettiin kummallakin kerralla viikolla. Kesän aikana tulneiden vastausten lisäksi vielä vastaamattomille tahoille lähetettiin kyselylomake kirjallisena maksettuine palautuskuoriin viikoilla 32 ja 33.

Vastauksia on saatu toimijoilta, joille kyselylomake toimitettiin, seuraavan jaottelun mukaisesti:

Taulukko 1. Itsearviointiin osallistuneet suomalaiset tahot

Arviointiin osallistuneet tahot	Arviointiin valitut tahot	Arviointiin vastanneet tahot	%
Suomalainen työryhmä	33 jäsentä	14 jäsentä	42,4
Suomalaisen foorumin valmisteluryhmät	19 henkilöä	15 henkilöä	79
Suomalainen hankepartneri	40 toimijaa	29 toimijaa	72,5
Yhteensä	92	58	63

Itsearviointikyselyn organisointi Venäjällä

Itsearviointikyselyn organisointiin Venäjällä venäläisen foorumikoordinaattorin Juri Alerksandrovitsh Shubinin, Novgorodin alueen kulttuuri-, elokuva ja turismikomitean johtajan ja komitean varapuheenjohtajan Vera Vasiljevna Truhinan avulla.

Suomi-Venäjä-Seura sai arviointilomakkeet venäjännettäväkseen 27.5.2004. Suomi-Venäjä-Seura lähetti arviointilomakkeiden käännökset tarkistettavaksi J.A. Shubinille ja V.V. Truhinalle 4.6.2004. J. A. Shubin ja V. V. Truhina muokkasivat kyselylomakkeen venäläisille vastaajille sopivaksi ja lähettivät muutosehdotukset arviointityöryhmän tarkistettavaksi 23.6.2004. Suomalainen arviointityöryhmä

antoi siunauksensa lomakkeille 29.6.2004 ja J.A. Shubin ja V.V. Truhina saivat luvan lähettää ne venäläisille vastaajille.

Juri Aleksandrovitsh Shubin ja Vera Vasiljevna Truhina lähettivät arviointilomakkeet 29.6.2004 alkaen:

- venäläisen työryhmän jäsenille.
- Luoteis-Venäjän kaikkiin 12 kulttuurikomiteaan, jotka lähettivät alueillaan itsearviointilomakkeet eteenpäin partnereille.

Vastauksia on saatu toimijoilta, joille kyselylomake toimitettiin, seuraavan jaottelun mukaisesti:

Taulukko 2. Itsearviointiin osallistuneet venäläiset tahot

Arviointiin osallistuneet tahot	Arviointiin valitut tahot	Arviointiin vastanneet tahot	%
Venäläinen työryhmä	11 jäsentä	9 jäsentä	81
Venäläinen hankepartneri	35 henkilöä	27 henkilöä	77
Yhteensä	46	36	78

Vastausten käsittely

Toimijoiden lähettämät vastaukset luokiteltiin sen mukaan, mihin toimijaryhmään he kuuluivat. Venäläisten vastaukset koottiin myös yhteen käyttäen apuna tilastollista katsausta toimijoiden vastauksiin. Venäläiset vastaajien osalta jako tehtiin Venäläisen työryhmän jäsenten ja partnereiden välillä.

Kuhunkin kysymykseen saadut vastaukset analysoitiin sisällönanalyysillä luokitellen maininnat eri näkökulmien mukaan ja laskien, montako kertaa kukin maininta esiintyi vastauksissa. Tarkoituksena oli selvittää eri toimijaryhmien näkemyksiä miten kulttuurifoorumi-toiminnalle asetetut tavoitteet oli saavutettu ja mikä oli toimintamuodon tehokkuus, vaikuttavuus ja taloudellisuus suhteessa sille asetettuihin tavoitteisiin. Mikäli toimijaryhmien kesken oli merkittäviä näkemuseroja esimerkiksi toiminnan

vaikuttavuuden tai taloudellisuuden suhteen, erot tuodaan esille analyysin yhteenvedossa.

Lopuksi toimijaryhmäkohtaiset maininnat laskettiin yhteen frekvensseiksi (f) ja yhdistettiin taulukoiksi, joista ilmenee toimijaryhmäkohtainen (foorumien työryhmä, valmisteluryhmä, partnerit) kokonaisuus. Taulukkoja tarkasteltaessa on hyvä huomata, että sama vastaaja saattoi esittää useita näkökulmia asiaan. Toisaalta kaikki vastaajat eivät vastanneet jokaiseen kysymykseen. Tämän vuoksi taulukkojen yhteenlasketut frekvenssit vaihtelevat, eikä niitä ole tarkoituksenmukaista laskea yhteen. Koska kyse oli laadullisesta kyselystä, taulukkojen frekvenssejä voidaan tulkita vain siten, montako kertaa kukin näkökulma mainittiin toimijaryhmien vastauksissa.

Vastauksista tehdyt koosteet esiteltiin arvioinnin ohjausryhmän kokouksessa 25. elokuuta 2004.

2 Foorumin suomalainen foorumi-työryhmä

Suomalaisen foorumi-työryhmän jäsenten lkm on 33 henkeä, itsearviointivastauksia saatiin 14 kpl ja vastausprosentti on 42,4 %. Kyselyyn vastanneet työryhmän jäsenet olivat osallistuneet kulttuurifoorumeihin seuraavasti: 3 henkeä Helsingin foorumiin vuonna 2000, 5 henkeä Novgorodin foorumiin vuonna 2001, 7 henkeä Lappeenrannan foorumiin vuonna 2002 ja Pietarin foorumiin vuonna 2003.

1 Kulttuurifoorumi-toiminnan tavoitteet

Suomalais-venäläinen kulttuurifoorumi -toiminta käynnistyi vuonna 2000. Sen tarkoituksena on

- aktivoida suomalaisten ja venäläisten kulttuuritoimijoiden partneriyhteistyötä
- kehittää uusia yhteistyömuotoja Suomen opetusministeriön sekä Venäjän federaation kulttuuriministeriöiden ja Luoteis-Venäjän kulttuurihallintojen välille

Selvityksen kysymys:

1.1 Arvioikaa, millaisia vaikutuksia kulttuuri-foorumitoiminnalla kokonaisuudessaan on ollut. Mainitkaa konkreettisia esimerkkejä.

Tällä kysymyksellä haluttiin selvittää, minkälaisia toiminnallisia vaikutuksia kulttuurifoorumi-toiminnalla on ollut yleisesti ja ovatko ne vastanneet toiminnalle asetettuja tavoitteita.

Taulukko 1.

Yhteistyön muodot ja toiminnan aktivoituminen	f
Foorumitoiminta on vaikuttanut partneriyhteistyön syntyyn	6
Foorumitoiminta on vaikuttanut alueiden välisen yhteistyön syntyyn	5
Foorumitoiminta on vaikuttanut yhteistyön kehittämiseen yleisesti	4
Foorumitoiminta on vaikuttanut partneriyhteistyön jatkuvuuteen	3
Foorumitoiminta ei ole vaikuttanut partneriyhteistyön syntyyn	2
Konkreettisia esimerkkejä	3

Hieman alle kolmannes vastanneista katsoi, että foorumitoiminta oli vaikuttanut parhaiten partneriyhteistyön syntyyn, mikä on yksi foorumitoiminnan päätavoitteista. Kulttuurialan yhteistyöhön foorumitoiminnan katsottiin tuoneen uusia partnereita ja mahdollistanut niin suurten kuin pientenkin yhteistyöhankkeiden synnyn. Foorumitoiminnan parhaiksi puoliksi nähtiin mahdollisuus löytää turvallisessa toimintaympäristössä luotettava partneri.

"Toiminta on avannut runsaasti toiminta- ja teemakohtaisia yhteistyömuotoja partneritasolla alkaen pienimuotoisista lasten teattereista ja taidekouluista laajoihin teema-seminaareihin, kuten Linnasta linnaan -hanke. Tällainen avautuminen on positiivista uutta ja perustuu partnereiden omatoimisuuteen vastakohtana Neuvostoliiton aikaiseen kontrolloituun ja liturgiseen yhteydenpitoon."

Lähes yhtä moni vastanneista totesi, että foorumitoiminta on vaikuttanut alueiden välisen yhteistyön syntyyn. Toiminnalla on aktivoitu eri alueiden kulttuuriorganisaatioiden yhteistyöpyrkimyksiä Venäjän suuntaan. Mukaan on saatu erityisesti sellaisia alueita, joilla yhteistyötä ei entuudestaan ole ollut. Suomen eri alueiden kulttuurihallinnot ovat hyödyntäneet foorumia keskinäisten yhteyksien rakentamiseen ja yhteistyön kehittämiseen.

Viidesosa vastanneista oli sitä mieltä, että foorumitoiminta on vaikuttanut yhteistyön kehittymiseen yleisesti. Vastauksissa todettiin, että foorumitoiminta on kokonaisuudessaan aktivoinut merkittävästi kulttuurialan yhteistyötä ja lisännyt kiinnostusta Venäjää kohtaan. Toimintaa kuvataan myös yleisesti aktivoivaksi kulttuurifoorumiksi, joka tarjoaa virikerikkaan väylän ruohonjuuritason toimijoille.

"Tiedämme, että kulttuuriala on erittäin tärkeä Venäjällä ja sitä kautta on mahdollisuus syventää muutakin yhteistyötä."

"Foorumilla on poliittinen ulottuvuus myönteisenä rajan ylitse ulottuvana yhteistyömuotona."

Kaikissa tapauksissa foorumitoiminta ei ole vaikuttanut partneriyhteistyön syntyyn. Syyn foorumitoiminnan vähäiseen vaikuttavuuteen on katsottu löytyvän pitkistä kahdenvälisistä yhteistyöperinteistä, so. toiminta ei tässä tapauksessa pysty tarjoamaan mitään uutta.

"Helsingin kulttuurikentän pieni näkyvyys nähdäkseni johtuu olemassa olevista suorista suhteista jaltai tiedon puutteesta."

Selvityksen kysymys:

1.2 Arvioikaa, miten asetetut tavoitteet on saavutettu suomalaisen työryhmän kannalta. Mainitkaa konkreettisia esimerkkejä.

Taulukko 2.

Miten asetetut tavoitteet on saavutettu	f
Tavoitteet on saavutettu yleisellä tasolla	7
Tavoitteet on saavutettu partneriyhteistyön tasolla	4
Tavoitteet on saavutettu alueiden välisen yhteistyön tasolla	3
Tavoitteita ei ole saavutettu	2

Vajaat puolet vastanneista totesi, että työryhmälle asetetut tavoitteet on saavutettu yleisellä tasolla. Kansainvälisen yhteistyön näkökulmasta foorumitoiminta on tarjonnut kulttuurihallinnolle niin valtakunnallisesti kuin alueellisestikin tärkeän vuoropuhelukanavan Luoteis-Venäjän kulttuurihallintoon ja samalla lähentänyt Suomen ja Venäjän federaation välistä yhteistyötä. Kotimaisen yhteistyön saralla työryhmä on saavuttanut säännölliset toimintarutinit. Yleisenä tuloksena voidaan pitää myös sitä, että Luoteis-Venäjän alueiden kulttuuria on esitelty laajalle suomalaiselle kulttuurijoukolle.

"Suomalaisen työryhmän kannalta tavoitteet on saavutettu mielestäni erittäin hyvin. Työryhmät ovat kokoontuneet säännöllisesti, päätökset ovat pitäneet ja aikataulussa pysytyt. Työryhmä on omalta osaltaan aktivoinut suomalaisia partnereita osallistumaan foorumitoimintaa."

Neljännes vastanneista oli sitä mieltä, että tavoitteet on saavutettu partneriyhteistyön tasolla. Myönteisinä asioina mainittiin yhteistyöhankkeiden suuri määrä ja se, että toimintaan olivat osallistuneet uudet kulttuuritoimijat, joilla ei ole ollut aikaisempia yhteyksiä Luoteis-Venäjälle.

"Yhteistyön tavoitteet lienee saavutettu hyvin, esim. Linnasta linnaan hankkeen runko on toteutunut, joskin matkaa lopulliseen tavoitteeseen vielä on. Ilmeisesti myös pienimuotoisemmat partnerihankkeet ovat käynnistyneet hyvin. Toisaalta foorumitoiminta on sen verran nuorta että tulevat vuodet näyttävät muodostuuko toiminnasta sekä työryhmä- että partneritasolla pysyvää sekä ihmis- ja asialäheistä todellista, elävää toimintaa."

Vajaa viidennes katsoi, että tavoitteisiin on päästy alueiden välisessä yhteistyössä. Työryhmän työn tuloksena monille lääneille oli luotu uudet suhteet Venäjälle. Lisäksi foorumitoiminnan katsottiin aktiiviseen yhteistyötä lähinnä niillä alueilla, joilla sitä ei aikaisemmin ole paljoakaan ollut.

Yhteistyön vaikutus on nähty vähäisempänä niillä alueilla, joilla entuudestaan on paljon yhteistyötä Venäjän kanssa. Joissakin tapauksissa katsottiin, että uusia kontakteja on syntynyt liian vähän.

2 Hankkeen tehokkuus

Selvityksen kysymys:

2.1 *Kuvatkaa kulttuurifoorumi-toiminnan toteutusta*

Taulukko 3.

Kulttuurifoorumi-toiminnan toteutus	f
Toimintaa kuvataan tehottomaksi ja järjestelmää raskaaksi	7
Toimintaa kuvataan tehokkaaksi	6
Toimintaa kuvataan kalliiksi	2
Alueellista toimintaa kuvataan selkeyttömäksi	1
Ei mielipidettä -vastauksia	1

Hieman alle puolet vastaajista kuvasi kulttuurifoorumi-toimintaa tehottomaksi ja raskaaksi. Foorumi-toiminnan ympärivuotista työsykliä kuvattiin raskaaksi ja kolmipäiväistä foorumitapahtumaa yleisluontoisine istuntoineen liian muodollisiksi ollakseen tehokkaita. Foorumitapahtumaan kaivattiin lisää kulttuurin substanssia ja keskusteluja sekä konkreettista rahoitusneuvontaa ruohonjuuritasolle.

"Paljon sellaista vanhaa liturgiaa näissä istunnoissa, sanovat toimijat. Liian monta päivää - on kallista osallistua. Tehokkuutta voi lisätä lyhentämällä yhden päivän. Nykyisellään kustannus/ käytettävissä oleva aika rajaa osallistumista."

"Järjestelmä on raskaahko ja hieman pompöösi kovin virallisine työryhmineen - perinteenkö painolastia?"

"Toiminta tuntuu tehokkaalta. Toisaalta organisaatio on vaativaa ja ympärivuotista, raskasta. Riittävätkö rahkeet siihen pitkän päälle? Kenen harteille toiminta jatkossa jää, OPM, Suomi-Venäjä seura?"

Lähes yhtä moni piti kulttuurifoorumi-toimintaa tehokkaana toimintamuotona. Toiminnan vahvoina puolina pidettiin sitä, että hallintojen välinen yhteistyö on avannut portteja kulttuurialan toimijoille. Toiminnan kommentoitiin tuntuvan kokonaisuudessaan hyvin toteutetulta ja tehokkaalta.

"Partnerineuvottelut ovat hyödyllinen osa foorumia - luo pohjan foorumien välillä tapahtuvalle konkreettiselle työlle eri toimijoiden välillä. On hyvä, että partnerien keskusteluille varataan tarpeeksi aikaa ja heille tarjotaan tulkkausapua. Partneritoiminnan ongelma sitten käytännön toteutuksessa on rahoituksen puute ja rahoitusneuvonta on ehdottoman tärkeä asia."

Joissakin tapauksissa kulttuurifoorumitapahtumaan osallistumista pidettiin kalliina. Yhden vastaajan mielestä työnjako suomalaisten alueellisten toimijatahojen kesken pitäisi saada selkiytettyä, jotta sitoutuminen ja osallistuminen toimintaan olisi tehokasta.

Selvityksen kysymys:

2.2 Arvioikaa foorumin partnerihankinnan toteutusta ja toimintamuotoa

Taulukko 4.

Partnerihankinnan toteutus ja toimintamuoto	f
Toteutus / toimintamuoto on hyvä	4
Toteutus / toimintamuoto on raskas ja monimutkainen	7
Partnerihankinnan tiedotus ei ole ollut riittävää ja avointa	5

Yli 40 % vastaajista kuvasi partnerihankinnan toteutusta raskaaksi ja monimutkaiseksi toimintamuodoksi. Joidenkin mielestä alkuvaihe vaati melkoisen monimutkaista järjestelmää, mutta pian on aika luoda kevyempi systeemi, joka turvaa jatkuvan verkostoitumisen ja vuoropuhelun.

"Vuositainen partnerihankinta saattaa ruveta tuntumaan pakkopullalta, sillä vuodet eivät ole veljiä keskenään, se pakottaa tarjoamaan jopa tarpeettomia hankkeita."

Vajaa kolmannes vastaajista totesi, että partnerihankinnan tiedotus ei ole ollut riittävää ja avointa. Moni vastaajista on sitä mieltä, että foorumitoiminnan nettisivujen edelleen kehittäminen on tarpeen. Hakuun liittyvistä läänien infotilaisuuksista pitäisi tiedottaa laajemmin mediassa ja haun pitäisi olla mahdollinen myös läänien ohii. Joidenkin mielestä partnerihaun toteutus on ollut pitkälti kulttuuritoimijoiden oman tiedon varassa.

"Partnerihaku on tapahtunut toisaalta läänien kautta ja toisaalta nettisivujen kautta. Jonkin verran foorumia valmistelevat henkilöt ovat jopa suoraan hakeneet partnereita, ellei niitä muutoin ole tullut. Tärkeimmäksi näen partnerihankinnan avautumisen julkisuuteen ja laajalle yleisölle. Näin siitä ei muodostu piiri pieni pyörii -juttua, vaan kiinnostuneet toimijat saavat tietoa asiasta suoraan ja voivat harkita omaa osallistumistaan. Eli esim. avoimen tiedottamisen kautta aluelehdissä ja kulttuurialan järjestöjen kautta on tarpeen."

Toimintamuodon vahvuuksina muutamat pitivät netin kautta tapahtuvaa hakua ja toimintamuodon erinomaista rakennetta.

Selvityksen kysymys:

2.3 Arvioikaa, miten yhteistyö foorumia järjestävien eri osapuolten välillä toimii. Mainitkaa konkreettisia esimerkkejä.

Taulukko 5.

Yhteistyön toimivuus eri osapuolten välillä	f
Yhteistyö toimii hyvin	9
Yhteistyö ei toimi hyvin	3
Alueellinen yhteistyö tehokkaammaksi	2
Ei mielipidettä -vastauksia	1

Suurin osa vastaajista oli tyytyväinen foorumia järjestävien osapuolten yhteistyöhön. Järjestäjien välinen työnjako on vakiintunutta ja yhteistyö on sujunut hyvin. Monet työryhmän jäsenet näkivät roolinsa tärkeänä eri osapuolia yhdistävänä linkkinä.

"Valmistelussa hyödynnetään paljon sähköistä tiedottamista, nettisivuja ja sähköpostia, tuo tehokkuutta valmisteluun. Toisaalta tästä syystä kaikki edellä mainitut tahot on syytä välillä koota yhteen ja sopia keskeiset linjaukset."

Muutaman mielestä yhteistyö ei toimi hyvin jos kokouskustannuksia ei jaeta tasapuolisesti Suomen ja Venäjän välillä. Jotkut vastaajista halusivat kehittää alueellista yhteistyötä tehokkaammaksi, jotta varmistettaisiin mahdollisimman monen uuden halukaan mukaan mukanaolija. Tehokkuutta voitaisiin lisätä myös sillä, jos toimijat voisivat lähestyä toisiaan suoraan ilman välikäsiä.

"Nuorisotoimeen liittyvien hankkeiden on vaikeampi saada partnerivastauksia. Venäjällä ja Suomessa myös kulttuurihallinto ja nuorisoyritykset eivät tiedota toisilleen hankkeista. Ns. poikkialuehallinnollisten hankkeiden vaikeampi löytää toisilleen yhteistyökumppania."

Selvityksen kysymys:

2.4 Arvioi kulttuurifoorumi-toiminnan tiedottamista osana toimintaa suomalaisen työryhmän kannalta

Taulukko 6.

Tiedotus osana foorumin toimintaa	f
Tiedotustoimintaa kuvataan yleisesti hyväksi	6
Tiedotustoimintaa verkossa kuvataan tehokkaaksi	2
Tiedotustoimintaa Venäjällä kuvataan hyväksi	2
Tiedotustoimintaa tarvitaan lisää	2
Ei mielipidettä -vastauksia	4

Reilu kolmannes vastaajista kuvasi tiedotustoimintaa yleisesti hyväksi. Tiedottaminen on onnistunut

hyvin erityisesti ministeriö- ja työryhmätasolla. Alueella tiedotus on toiminut mm. taidetoimikuntien laajojen sähköpostituslistojen ja läänien infotilaisuuksien avulla. Verkkotiedotusta on pidetty hyvin ajan tasalla. Myös Venäjällä tapahtuvaa tiedotusta pidettiin laadultaan hyvänä ja näkyvyydeltään jopa parempana kuin Suomessa.

Pari vastaajaa oli sitä mieltä, että tiedotusta täytyy lisätä, jotta ei-perinteisesti kulttuurifoorumin piiriin miellettyt alat ja niiden edustajat pääsisivät toimintaan mukaan.

"Tiedottamista tarvitaan lisää, muutakin kuin s-postilla, mikä leviää parhaiten. Kulttuurifoorumiin sopivat hankkeet: varsinaiset kulttuurihankkeet mielletään sinne kuuluvaksi ja eräät kulttuuri-matkailuhankkeet, mutta esim. nuorisohankkeet ym. on jo ongelmallisempi ryhmä. Perinteinen korkeakulttuuri mielletään hyvin sinne kuuluvaksi mutta esim. nuorisomusiikkipartnerinhaku ei ollut vielä tänä vuonna saanut yhtään vastausta Venäjältä. Ehkä kulttuurihallinto ei tavoita kaikkia eri aloja, mitkä voisivat olla mukana."

Selvityksen kysymys:

2.5 Arvioi, miten tietoisuutta kulttuurifoorumi-toiminnasta voitaisiin kasvattaa koko Suomessa. Mainitkaa konkreettisia esimerkkejä.

Taulukko 7.

Toiminnasta tietoisuuden kasvattaminen koko Suomessa	f
Kasvatetaan näkyvyyttä mediassa	3
Tietoisuutta lisäävät foorumi-tilaisuudet ja partneritoiminta	3
Tietoisuutta lisätään tietopankin avulla	1
Ei mielipidettä -vastaukset	5

Neljännes vastaajista totesi, että tehokkain tapa kasvattaa valtakunnallista tietoisuutta foorumitoiminnan tarjoamista kulttuurialan yhteistyömahdollisuuksista on näkyvyyden kasvattaminen mediassa.

Julkista sanaa pitäisi yrittää käyttää mahdollisimman monipuolisesti, mm. kertomalla onnistuneista hankkeista. Yhtä moni vastaaja oli sitä mieltä, että foorumi-tilaisuudet ja partneritoiminta välittävät tehokkaasti informaatiota.

"Nähdäkseni tietoisuus leviää ensinnäkin osallistuneiden partnereiden kautta, asiantuntija-organisaatioiden tiedonvälityksen kautta ja kolmanneksi median kautta. Suuri yleisö saa tietoa parhaiten median kautta."

Yksi vastaajista piti tietopankkia tehokkaana tiedotusvälineenä. Tietopankin tulisi sisältää myös foorumin ulkopuoliset Venäjä-kulttuurihankkeet. Kolmasosalla vastanneista ei ollut tiedotuksen kasvattamiseen liittyvää mielipidettä.

3. Hankkeen vaikuttavuus

Selvityksen kysymys:

3.1 Arvioikaa, miten kulttuurifoorumi-toiminta edistää suomalaisten ja venäläisten toimijoiden välisten konkreettisten yhteistyöprojektien syntyä. Mainitkaa konkreettisia esimerkkejä.

Taulukko 8.

Miten foorumi-toiminta edistää konkreettisten yhteistyöprojektien syntyä	f
Toiminta edistää uusien hankkeiden syntyä	4
Toiminta tehostaa tavoitteiden konkretisoitumista	4
Toiminta kokoaa pieniä hankkeita yhteen	2
Ei mielipidettä -vastaukset	7

Osa vastaajista totesi, että kulttuurifoorumi-toiminta edistää suomalaisten ja venäläisten toimijoiden välistä konkreettista yhteistyötä tuottamalla uusia hankkeita. Osa vastaajista puolestaan katsoi, että foorumitoiminta omalta osaltaan tehostaa tavoitteiden konkretisoitumista. Foorumitoiminnassa annetaan tilaisuus myös pienille hankkeille.

"Foorumitoiminnan kautta on mahdollista löytää uusia ja luotettavia kumppaneita, foorumitoiminta tarjoaa konkreettista apua kieliongelmissa ja yhteydenpidossa sekä rahoitusongelmien ratkaisemisessa (uutena asian Turun foorumissa). Venäläinen osapuoli ottaa foorumitoiminnan vakavasti ja panostaa siihen sekä partneritoimintaan."

"Saattamalla toimijat yhteen."

"Linnasta linnaan teemaseminaari on osoitus hyvästä ja konkreettisesta suomalais-venäläisestä yhteistyöstä. Hanke on kasvanut ohi foorumi-toiminnan, mikä sekin on oikeastaan positiivista. Toisaalta yhteiseen sovittuun päämäärään pääsemiseen tarvitaan vielä paljon työtä ja sen päivittämiseen pysyvä organisaatio. Onko foorumi-työryhmän puitteissa keskusteltu tällaisten laajentuneiden hankkeiden tukemisesta ja seurannasta?"

Kysymykseen jätti vastaamatta hieman yli 40 %.

Selvityksen kysymys:

3.2 Arvioikaa, miten kolmipäiväinen foorumi-tapahtuma edistää suomalaisten ja venäläisten toimijoiden välisten konkreettisten yhteistyöprojektien syntyä

Taulukko 9.

Miten kolmipäiväinen foorumi-tapahtuma edistää konkreettisten yhteistyöprojektien syntyä	f
Vapaat ideakeskustelut ja vuoropuhelu edistää yhteistyöprojektien syntyä	9
Tapahtumassa löytyy uusia partnereita	4
Tapahtuma ei edistä yhteistyöprojektien syntyä	1

Suurin osa nosti kolmipäiväisen foorumin tärkeimmäksi yhteistyötä edistäväksi tekijäksi vapaat ideakeskustelut ja vuoropuhelun kulttuuritoimijoiden välillä. Monet pitivät tärkeänä myös sitä, että samalla on mahdollisuus löytää uusia partnereita. Kolmi-

päiväisestä foorumista voisi yhden vastaajan mielestä saada vaikuttavuudeltaan paremman jos sen ohjelmaa ja aikataulua voitaisiin tiivistää.

*"Uusia yhteistyömahdollisuuksia, koska jää aikaa keskusteluille. Tietämys hankkeista lisääntyy
Erittäin hyvä nämä yhteisryhmät jossa kuullaan useita hankkeita yhdessä."*

"Foorumin on karistettava yltään tarpeetonta virallisuutta ja annettava tilaa ruohonjuuritason toimijoille."

"Foorumin aikana saa solmittua uusia suhteita. Oli helppo tavata kaikkia venäläisiä yhteistyökumppaneita lähes kerralla."

"Voiko ohjelmaa jaksottaa ja vähentää kulttuuriohjelmaa? Kolmea päivää eivät osallistujat yleensä voi osallistua."

Selvityksen kysymys:

3.3 Kuvatkaa, miten hanketta on arvioitu sen toiminnan aikana ja miten kerättyä tietoa on työryhmän kannalta käytetty hyväksi toiminnan kehittämisessä

Taulukko 10.

Miten foorumia on arvioitu ja kerättyä tietoa käytetty hyväksi	f
Toimintaa ei ole arvioitu tai sitä on tehty epäyhtenäisesti	5
Toimintaa on arvioitu yleisellä tasolla	4
Ei mielipidettä -vastaukset	5

Reilu kolmannes totesi yleisellä tasolla, että toimintaa ei ole arvioitu tai sitä on tehty epäyhtenäisesti. Yhtenä esimerkkinä mainittiin, että suomalaisten omissa työryhmän kokouksissa ja venäläisten kanssa pidetyissä yhteiskokouksissa on arvioitu toimintaa.

"Kulttuurifoorumi-toimintaa ei ole arvioitu muutoin kuin yleisellä tasolla toteutetulla

keskustelulla ja siten tähän päivään saakka on edetty mutu-tuntumalla ja yleistä ilmapiiriä tarkkailemalla."

"Arviointi on ollut epäyhtenäistä. Toisaalta toimintavuosia on ollut vähän, joten pitkäkestoista työn arviointia ei ole voinut tehdä."

Reilu neljännes totesi, että kulttuurifoorumitoimintaa on arvioitu yleisellä tasolla. Hankkeesta on tehty yksi kysely toimijoille ja sen tulokset on nähtävillä foorumin nettisivuilla. Tuloksista kerrottiin myös Pietarin kulttuurifoorumissa vuonna 2003. Partnereille oli myös tehty kysely foorumin lopuksi ja kyselyn tulokset on viety foorumin nettisivuille. Hankkeita seurattiin myös työryhmien kokouksissa.

"Linnasta linnaan - hanketta ja sen tämänhetkistä työvaihetta on esitelty suomalaiselle työryhmälle 5.5.2004 kokouksessa. Esittelyn yhteydessä arvioitiin hanketta sekä sen sisällön kannalta että foorumitoiminnan näkökulmasta."

Reilu kolmannes ei kertonut mielipidettään ao. asiasta.

4. Hankkeen taloudellisuus

Selvityksen kysymys:

4.1 Kuvatkaa hankkeen taloudellisia resursseja työryhmän näkökulmasta

Taulukko 11.

Hankkeen taloudelliset resurssit	f
Toiminta on kallista	3
Toiminta on taloudellista	4
Toimintaa vaivaa rahanpuute	2
Toiminta ei ole taloudellista	3
Ei mielipidettä -vastaukset	5

Vajaa neljännes vastaajista piti toimintaa taloudellisenä. Itse työryhmän resursseja on pidetty riittävinä, mutta rahaa ei ole riittänyt varsinaisten projektien tasolle. Moni kuitenkin arvioi, että suhteellisen pienellä budjetilla oli saatu paljon aikaan. Vaikka Suomi oli usein joutunut paikkaamaan myös venäläisten kuluja, niin myönteisenä kehityksenä pidettiin sitä, että venäläiset ovat panostaneet hankkeeseen työvoimalla, maksamalla omat matkakustannukset, tarjoamalla tilat ja tulkkauslaitteet Venäjällä pidettyihin tilaisuuksiin.

"Itse foorumitapahtuma ei sinänsä ole kovin suuri panostus suhteessa saavutettuun hyötyyn."

Osa vastaajista piti kulttuurifoorumitoimintaa kaltaana. Tilaisuuden ohjelma ja tulkkauskulut ovat huomattavat. Yksi vastaajista totesi kuitenkin, että hinnasta tinkiminen vaikuttaisi heti tilaisuuden tasoon haitallisesti. Toteutus on hoidettava huolellisesti, koska foorumeilla on vastaajan mukaan merkittävä arvo alueelle ja Suomelle. Toiminnan kalleus heijastuu toisaalta kielteisesti toimijoihin.

"Ongelmana on raha. Saamamme palautteen mukaan toimijoilla on ollut vaikeuksia jopa foorumimatkaan osallistumisessa."

Muutama vastaaja ei pitänyt toimintaa Suomen kannalta kovinkaan taloudellisenä. Suomi on usein joutunut maksamaan myös venäläisten kustannuksia. Yksi vastaaja ehdotti, että foorumitapahtuman organisointi siihen liittyvine palveluineen tulisi kilpailuttaa.

Kaksi vastaajaa totesi, että toimintaa vaivaa rahanpuute. Tämä näkyy siitä, että vain minimiresurssit on voitu turvata ja rahoituksen hankkiminen projektien toteutukseen on ollut ongelmallista.

4.2 Arvioi, ovatko resurssit tavoitteiden kannalta optimaaliset ja määrältään tarkoituksenmukaiset

Taulukko 12.

Resurssien optimaalisuus ja määrän tarkoituksen mukaisuus	f
Resurssit ovat riittämättömät suhteessa tavoitteisiin	4
Resursseja täytyy kohdentaa tarkoituksenmukaisemmin	3
Resurssit ovat optimaaliset ja tarkoituksenmukaiset	2
Ei mielipidettä -vastaukset	5

Yli kolmannes vastaajista oli sitä mieltä, että resurssit ovat riittämättömät suhteessa tavoitteisiin. Suurimmaksi ongelmaksi nähtiin hanketoteuttajien resurssien vähäisyys, niiden kertaluonteisuus ja vaikeus löytää lisäresursseja.

"Hanketoteuttajien osalta resurssien määrä on erittäin vähäinen."

Osa vastaajista totesi, että resursseja täytyy kohdentaa tarkoituksenmukaisemmin. Toiminnasta saataisiin taloudellisempaa lyhentämällä foorumitilaisuuksia ja keventämällä järjestelyorganisaatiota.

"Voitaisiin pohtia pitäisikö resursseja suunnata uudelleen keventämällä organisaatiota ja osoittaa varoja jossain määrin itse hankkeisiin."

Osa vastaajista piti foorumitoimintaan käytettäviä

resursseja optimaalisina ja tarkoituksenmukaisina. Vastaajien mielestä suhteellisen pienellä budjetilla oli saatu paljon aikaan.

"Resurssit ovat olleet optimaaliset itse foorumitapahtumaa ja sen järjestelyjä ajatellen. Opiskelijoiden panostus on ollut "kullan" arvoista, mutta on varmasti myös antanut opiskelijoille uutta näkemystä kielen, kulttuurin ja käyttäytymisen alalta."

Yli kolmannes jätti vastaamatta ao. kysymykseen.

5. Hankkeen kehittäminen ja tulevaisuuden linjaukset

Selvityksen kysymys:

5.1 Arvioikaa, miten foorumi-toimintaa tulisi kehittää tulevaisuudessa; mitkä ovat kehittämisehdotuksenne ja sen keskeiset vahvuudet, heikkoudet, uhat, mahdollisuudet?

Taulukko 13.

Foorumitoiminnan kehittämisehdotukset - vahvuudet ja mahdollisuudet	f
Mahdollisuutena on toiminnasta saatujen kokemusten ja tulosten käyttö foorumi-toiminnan suunnittelussa	9
Vahvuutena on yhteistyön alkuun saattaminen	4
Mahdollisuutena on toiminnan avautuminen suoraan toimijoiden foorumiksi	4
Vahvuutena on viranomaistuki	2
Ei mielipidettä -vastauksia	6

Suurimpana mahdollisuutena nähtiin toiminnasta saatujen kokemusten ja tulosten käyttö foorumi-toiminnan suunnittelussa. Saatujen kokemusten pohjalta foorumitoiminnan avoimuutta haluttiin lisätä erityisesti alueellisella tasolla. Hankkeille tulisi voida antaa neuvontaa jo kehittelyvaiheessa liittyen esim. rahoitusmallien laadintaan. Jatkossa tulisi esitellä konkreettisia hankkeita ja niiden tuloksia. Niitä voitaisiin jatkossa käyttää hyväksi suunniteltaessa

kahdenvälistä kulttuuriyhteistyötä Suomen ja Venäjän välillä. Monen mielestä foorumit ovat olleet paikallaan nimenomaan aloitusvaiheen toimintana.

"Mahdollisuutena on hyvät tulokset ja niiden kautta tuleva benchmarking."

Foorumitoiminnan vahvuutena pidettiin sen osaksi tulevaa viranomaistukea. Vastaajien mielestä olisikin luontevaa kytkeä se vielä voimakkaammin Suomen ja Venäjän välisen kulttuurivaihtosopimuksen toteuttamiseen. Osa vastaajista kehittäisi foorumitoimintaa sopimuksista riippumattomaan suuntaan. Vahvuutena nähtiin suomalais-venäläisen yhteistyön avautuminen, olemassa oleva verkosto, toimijoiden aktiivisuus ja aidot kontaktit. Partnerihaut tehtiin pääasiassa internetin kautta suoraan ja osaavimmat toimijat olisivat suoraan yhteydessä toisiinsa.

"Nyt kulttuurifoorumi on suljetumpi eikä voi tietenkään tavoittaa niin laajaa toimijajoukkoa."

Taulukko 14.

Foorumitoiminnan kehittämisehdotukset - heikkoudet ja uhat	f
Heikkoutena on resurssien niukkuus	2
Heikkoutena on toiminnan kaavamaisuus	3
Heikkoutena on että foorumi ei tavoita alueellisesti laajaa toimijajoukkoa	2
Uhkana on byrokratisoituminen ja liturginen itsetarkoituksellisuus	3
Uhkana on että foorumi-toiminta ei turvaa jatkuvuutta	3
Uhkana on pienten toimijoiden väsyminen	1

Foorumitoiminnan heikkoutena mainittiin resurssien niukkuus, joka haittaa kulttuuritoimijoiden työskentelyä. Venäläisten heikko taloudellinen tilanne painottaa kuluja suomalaisten maksettaviksi. Osa vastaajista näki toiminnan heikkoutena sen muuttamisen kaavamaiseksi ja uhkana toiminnan byrokratisoitumisen ja muuttumisen liturgiseksi itseään ruokkivaksi kokonaisuudeksi.

Heikkoudeksi todettiin se, että foorumi ei tavoita alueellisesti laajaa toimijajoukkoa. Foorumitoimintaa olisi kehitettävä avoimemmaksi ja linkitettävä muiden yhteistyöverkostoihin, kuten Barentsin kulttuuriyhteistyö ja Itämeri-yhteistyö. Tällä hetkellä yksi kulttuurifoorumi-toiminnan merkittävimmistä uhista on pystyykö se turvaamaan syntyneen toiminnan jatkuvuuden.

Yksi työryhmän jäsen totesi, että muussa tapauksessa uhkana on varsinkin pienten toimijoiden väyminen.

"Kun yhteishankkeita on syntynyt, niiden synnyttämät verkostot olisi saatava kehittymään."

"Foorumin on seurattava aikaansa ja tarjottava konkreettista tukea hankevaiheessa."

Selvityksen kysymys:

5.2 Mitä asioita toivoisitte järjestettävän tai toteutettavan toisin foorumi-toiminnassa?

Mainitkaa konkreettisia esimerkkejä.

Taulukko 15.

Asiat, jotka tulisi järjestää tai toteuttaa toisin foorumi-toiminnassa	f
Partneritoiminnasta systemaattisempaa	6
Muutokset eivät ole tarpeen	4
Foorumi-tapahtumia harvennetaan ja kestoja lyhennetään	3
Vähemmän byrokratiaa ja enemmän tilaa toimijoilla	1
Kansalais- ja kulttuurialan järjestöjen roolia vahvistettava	1
Ei mielipidettä -vastauksia	5

Monen työryhmän jäsenen mielestä kaikki oli toiminnut hyvin, joten muutokset eivät ole tarpeen. Lisäksi oli selkeästi ollut havaittavissa, että foorumi-toiminta on tarpeen. Yhtä moni työryhmän jäsen toivoi kuitenkin, että foorumitoimintaa kehitettäisiin systemaattisempaan suuntaan. Kulttuurihankkeita

ruvettaisiin tuotteistamaan ja nostettaisiin esille unohtunut matkailuala.

"Julkista raportointia lisättävä, tietoa muuallekin kuin www-sivuille. Miten hankkeiden seuranta on järjestetty? Voisiko hankkeiden etenemisestä tiedottaa julkisessa sanassa?"

Jokavuotisista foorumitapahtumista voitaisiin siirtyä harvemmin järjestettäviin tilaisuuksiin. Partneripareille tarjottaisiin mahdollisuutta lyhyempään osallistumiseen. Näin voitaisiin madaltaa kustannuskynnystä.

"Foorumin yleisistunnot keskustelevimiksi ja ehkä kevyemmiksi, vähemmän byrokratiaa ja enemmän tilaa toimijoille kansalaisjärjestöjen ja kulttuurialan järjestöjen roolia vahvistettava."

Selvityksen kysymys:

5.3 Arvioikaa, voisiko kulttuurifoorumi-toiminnan toimintamallia soveltaa muihinkin toimintaympäristöihin?

Taulukko 16.

Kulttuurifoorumi-toiminnan soveltaminen muuhun toimintaympäristöön	f
Voidaan soveltaa eri toimialoilla	
- kevennettynä ja rajatumpana toimintamallina	4
Voidaan soveltaa kansainväliseen yhteistyöhön jossa tarvitaan partnereita	4
Ei mielipidettä -tyyppisiä vastauksia	9

Vajaa neljännes vastaajista katsoi, että mallia voi soveltaa eri toimialoilla, mutta kevennettynä ja rajatumpana. Saman verran vastaajista totesi, että malli sopisi kansainväliseen yhteistyöhön jossa tarvitaan partnereita.

"Kyllä, opetusalan hankkeet, sosiaali- ja terveysalan, matkailualan hankkeita voisi käsitellä samoin. Nykyisin toteutetaan seminaareissa ja ryhmittäin."

"Esimerkiksi Barentsin kulttuuriyhteistyöhön voisi soveltua: Ruotsi, Norja, Suomi, Venäjä."

"Sopisi jossain mielessä malliksi EU:n ja Venäjän välistä kulttuurivaihtoa kehitettäessä."

Selvityksen kysymys:

5.4 Muut mahdolliset kommentitne kulttuurifoorumi-toiminnasta

Taulukko 17.

Muut kommentit foorumi-toiminnasta	f
Kulttuurifoorumi-toiminnan toivotaan jatkuvan	5
Toiminnan rasitteena vanhat neuvostoaikaiset asenteet	2
Toiminta luo yhteistyökanavia	2
Pienten toimijoiden osallistumis- ja toimintamahdollisuudet heikkoja	2
Ei mielipidettä -vastauksia	6

Noin kolmasosa työryhmän jäsenistä toivoo kulttuurifoorumi-toiminnan jatkuvan tulevaisuudessa.

Se on ollut hyödyllinen ja käyttökelpoinen toimintamalli silloin kun yhteistyökenttää ei ole tunnettu hyvin, eikä perinteisiä yhteistyökanavia ole ollut. Se oli lisännyt huomattavasti yhteistyökanavien määrää. Samalla se oli helpottanut pienten toimijoiden osallistumis- ja toimintamahdollisuuksia venäläisten partnereiden kanssa.

"Toivon, että foorumitoiminta tulee jatkumaan uusitutuin menetelmin ja voimavaroin. Kiitos kyselystä."

Jotkut työryhmän jäsenistä toivoivat, että foorumitoiminta voisi lieventää vanhanaikaisia asenteita liittyen Venäjä-yhteistyöhön ja päästä niistä irti myös työryhmän omassa toiminnassaan.

"Foorumitoiminnassa on vielä ollut ripaus takavuosien neuvostotyyppisen kulttuuriyhteistyön henkeä, ylhäältä johtamista, virallisuutta, arvokkuutta ja raskassoutuisuutta, joista olisi jo päästävä irti: kulttuuriyhteistyö Venäjänkin kanssa on iloinen asia!"

3 Foorumin suomalainen valmisteluryhmä

Itsearviointikysely lähetettiin foorumi-toiminnan valtakunnallisen valmisteluryhmän 19 jäsenelle, joista 15 henkeä vastasi. Vastausprosentiksi muodostui 79 %.

1 Kulttuurifoorumi-toiminnan tavoitteet

Suomalais-venäläinen kulttuurifoorumi -toiminta käynnistyi vuonna 2000. Sen tarkoituksena on

- aktivoida suomalaisten ja venäläisten kulttuuritoimijoiden partneriyhteistyötä
- kehittää uusia yhteistyömuotoja Suomen opetusministeriön sekä Venäjän federaation kulttuuriministeriöiden ja Luoteis-Venäjän kulttuurihallintojen välille

Selvityksen kysymys:

1.3 Arvioikaa, millaisia vaikutuksia kulttuuri-foorumitoiminnalla kokonaisuudessaan on ollut. Mainitkaa konkreettisia esimerkkejä.

Tällä kysymyksellä haluttiin selvittää, minkälaisia toiminnallisia vaikutuksia kulttuurifoorumi-toiminnalla on ollut yleisesti ja ovatko ne vastanneet toiminnalle asetettuja tavoitteita.

Taulukko 1. Kysymykseen vastasi 15 henkeä, jotka edustivat neljää eri ryhmää (opetusministeriö, läänit, yhteistyökaupungit ja Suomi-Venäjä-Seura)

Yhteistyön muodot ja toiminnan aktivoituminen	f
Foorumitoiminta on vaikuttanut yhteistyön kehittämiseen yleisesti	8
Foorumitoiminta on vaikuttanut partneriyhteistyön syntyyn	6
Foorumitoiminta on vaikuttanut alueiden välisen yhteistyön syntyyn	4
Foorumitoiminta on vaikuttanut partneriyhteistyön jatkuvuuteen	2
Foorumitoiminta ei ole vaikuttanut partneriyhteistyön syntyyn	1
Konkreettisia esimerkkejä	2
Ei mielipidettä	1

Yli puolet vastanneista oli sitä mieltä, että foorumitoiminta on vaikuttanut yleisellä tasolla yhteistyön kehittämiseen suomalaisten ja venäläisten kulttuuritoimijoiden välillä. Foorumitoiminnalla on luotu puitteet, joiden avulla toimijat ovat päässeet tekemään yhteistyötä rajan yli ja verkostoitumaan. Foo-

rumitoiminta on antanut pienemmillekin suomalaisille ja venäläisille toimijoille mahdollisuuden lähteä tekemään yhteistyötä rajan yli.

"Foorumitoiminnan paras puoli on mielestäni juuri siinä, että pienten resurssien varassa toimivien tahojen on mahdollista osallistua rajanylittävään yhteistyöhön."

Hieman alle puolet vastanneista totesi, että foorumitoiminta on auttanut kulttuurialan toimijoita löytämään itselleen yhteistyöpartnerin. Foorumi on tarjonnut toimijoille ensimmäisen neuvottelupaikan, jossa partnerit voivat samalla tutustuvat toisiinsa. Usein kyse saattaa olla foorumi-puitteiden luomasta turvallisuuden tunteesta ja kulttuurihallinnon antamasta henkisestä tuesta partneriyhteistyölle.

"Foorumilla on saatu mukaan uusia toimijoita ja yhteistyökumppaneita perinteisten toimijoiden lisäksi. Uusista ryhmistä mainittakoon yhdistykset, oppilaitokset, nuorten kulttuuritoiminta, kirjastot. Yhteistyömuodot ovat monipuolistuneet ja konkretisoituneet."

"Toiminta on madaltanut kynnyksiä ruohonjuuritason toimijoiden keskuudessa etsiä yhteistyöhön. Heille tarjotaan mahdollisuus riskittömään hankeyhteistyön edellytysten keskinäiseen arviointiin foorumitapahtumien yhteydessä. Useita foorumissa syntyneitä hankkeita on menestyksellisesti toteutettu."

Neljäsosan mielestä Foorumi-toiminnalla on ollut myös alueellista vaikuttavuutta Suomen ja Luoteis-Venäjän kulttuurihallintojen sekä maiden eri alueiden kulttuuritoimijoiden yhteistyön kannalta mm. se on tiivistänyt osapuolten yhteistyötä ja tietojen vaihtoa sekä synnyttänyt monimuotoista bilateraalista yhteistyötä.

Osa vastaajista katsoi, että foorumi-toiminta on vaikuttanut partnerityön jatkuvuuteen. Jatkuvuutta edesauttavat foorumin aikana syntyneet yhteistyökänavat ja jokavuotiset foorumitapahtumat, jotka tar-

joavat partnereille neuvottelupuitteet ja tulkkaus. Yksi vastaajista totesi, että toisaalta foorumitoiminnassa on mukana paljon sellaisiakin osallistujia, jotka eivät pitemmällä tähtäimellä saa toiminnasta kovin paljon irti.

Selvityksen kysymys:

1.4 Arvioikaa, miten asetetut tavoitteet on saavutettu suomalaisen foorumin valmisteluryhmän kannalta. Mainitkaa konkreettisia esimerkkejä.

Taulukko 2.

Miten asetetut tavoitteet on saavutettu	f
Tavoitteet on saavutettu partneriyhteistyön tasolla	9
Tavoitteet on saavutettu yleisellä tasolla	5
Tavoitteet on saavutettu alueiden välisen yhteistyön tasolla	1
Ei mielipidettä	2

Yli puolet valmisteluryhmien edustajista totesi, että tavoitteet on saavutettu parhaiten partneriyhteistyön tasolla. Valmisteluryhmät ovat toiminnallaan onnistuneet aktivoimaan kulttuurialan toimijoita ja löytäneet foorumiin uusia innovatiivisia hankkeita. Suomalaisten ja venäläisten toimijoiden välille on onnistuttu luomaan kontakteja ja verkostoja.

Osa vastaajista totesi, että foorumi-toiminnan tavoitteet on saavutettu yleisellä tasolla. Toiminnalla on helpotettu suomalaisten ja venäläisten kulttuuritoimijoiden yhteistyötä ja vahvistettu suhteita Venäjän kulttuurihallinnon edustajiin.

"Toimijoiden aktivointi on onnistunut ja foorumi uutena yhteistyömuotona vakiintunut."

"Toiminnasta on ollut positiivista imagohyötyä"

2 Hankkeen tehokkuus

Selvityksen kysymys:

2.1 Kuvatkaa kulttuurifoorumi-toiminnan toteutusta

Taulukko 3.

Kulttuurifoorumi-toiminnan toteutus	f
Toimintaa kuvataan tehokkaaksi	6
Toimintaa kuvataan tehottomaksi ja järjestelmää raskaaksi	6
Toimintaa kuvataan kalliiksi	1
Ei mielipidettä	6

Yksi kolmasosa vastanneista kuvasi kulttuurifoorumin toiminnan toteutusta yleisesti tehokkaaksi. Valmisteluryhmien näkökulmasta foorumi-toiminnan tiedotus on ollut tehokasta, foorumitapahtumaa järjestävät tahot ovat tehneet aktiivisesti yhteistyötä ja osallistuneet yhteisiin kokouksiin.

"Yhteistyö foorumitapahtumaa järjestävän kaupungin kanssa on ollut aktiivista ja valmisteluryhmän yhdyshenkilö on osallistunut tapahtumaa suunnittelevan työryhmän kokouksiin."

"Toiminta pitkäjänteistä, ruohonjuuritason tahot mukaan ottavaa ja heistä lähtevää."

Kolmasosa vastanneista toteaa, että foorumi-toiminnassa on sellaisia piirteitä, jotka tekevät toiminnasta tehotonta ja järjestelmästä raskaan. Raskaan kulttuurifoorumi-toiminnasta tekee sen, että se on vuoden kokonaisuus, jota ohjataan ministeriöstä ja jonka toiminnot on desentralisoitu alueellisille toimijoille. Foorumitilaisuuden matkanjärjestelyyn ja partnerihankkeiden kokoamiseen ja partnereiden ohjaukseen liittyvät järjestelytyöt ovat mittavat ja kestävät läpi vuoden.

"Kulttuurifoorumit on järjestetty vuorovuosin Suomessa ja Venäjällä, se on myös helpottanut joka toinen vuosi niiden käytännön järjestelypaineita. Venäjällä järjestetyt kulttuurifoorumit vaativat perustoimintojen: matkat, majoitus, ruokailut, tilat, tulkkaukset, tutustumiskäynnit, erillisohjelma valmistelujen osalta huomattavasti enemmän ja pidempään käytännön työtä kuin vastaavat järjestelyt Suomessa."

Yhdessä valmisteluryhmän kommentissa todettiin toiminnan olevan kallista.

"Kulttuurifoorumin pitopaikat ovat olleet tasokkaat, joka on nostanut suomalaisten osalta perusmatkapaketin hintaa. On hyvä arvioida onko foorumipaketin hinta ehkä estänyt suomalaisia toimijoita osallistumasta kulttuurifoorumeihin."

Osa vastaajista ei osannut arvioida toiminnan toteutusta tehokkuuden näkökulmasta. Tähän voi olla syynä, että osa valmisteluryhmän työntekijöistä on ollut korkeakouluharjoittelijoita, joilla ei ole ollut kyselyn tähän kohdan vaatimaa tietopohjaa.

Selvityksen kysymys:

2.2 Arvioikaa foorumin partnerihankinnan toteutusta ja toimintamuotoa

Taulukko 4.

Partnerihankinnan toteutus ja toimintamuoto	f
Toteutus / toimintamuoto on raskas ja monimutkainen	12
Toteutus / toimintamuoto on hyvä	8
Partnerihankinnan tiedotus ei ole ollut riittävää ja avointa	7
Ei mielipidettä	5

Hieman yli kolmannes vastaajista piti partnerihankinnan toteutusta raskaana ja monimutkaisena. Vuoden ympäri kestävä partnerihaku koettiin nykyisillä henkilöstöresursseilla työlääksi, raskaaksi prosessiksi. Kulttuuritoimijoiden on ollut vaikea pysyä foorumin asettamissa ilmoittautumis- ja hankkeiden esittämisaikatauluissa, mikä on vaikeuttanut foorumin toteutusta. Ongelmalliseksi koettiin myös se, että partnereille ei ole voitu myöntää mitään avustuksia foorumitapahtumaan osallistumiseksi.

"Työläs prosessi, joka kenties koetaan hankalaksi joissain tahoissa nykyisillä resursseilla."

"Vaikka hankkeiden esittämiselle esitetään aikarajat, on kulttuurifoorumin valmistelijoiden pystyttävä tulemaan aikatauluineen kulttuurikentän toimijoita vastaan. Kulttuurifoorumin valmisteluissa joudutaan siis olemaan hyvin joustavia, kulttuurikentän toimijoiden yhteistyön edistäminen on tärkein päämäärä."

"Ongelmana on se, ettei osallistujille voida tarjota edes pientä avustusta foorumitapahtumaan osallistumiseen. Useat kulttuuritoimijoista ovat pieniä yhdistyksiä ja yhteisöjä, joiden budjetit ovat tiukkoja."

Osa vastaajista kuvaa partnerihankinnan toteutusta ja koko toimintamuotoa hyväksi. Hyvänä pidettiin sitä, että toimintaan saadaan partnereita eri puolilta Suomea ja samalla edistetään Suomen ja Luoteis-Venäjän välistä alueellista yhteistyötä. Partnereiden välille oli syntynyt hedelmällistä yhteistyötä ja pienetkin toimijat olivat osallistuneet projektitoimintaan.

"Partnerihankintamalli on aivan loistava. Näin on saatu syntymään yhteistyötä myös pienten toimijoiden kanssa"

"Partnerihankinta auttaa eniten niitä toimijoita, joille Venäjä-yhteistyö on uutta"

"Partnerihankinta on hyvä jatkossakin hoitaa alueellisesti, koska suorat kontaktit ja alueen tuntemus auttavat siinä huomattavasti."

Useat vastaajat pitivät tiedotuksen lisäämistä ja muuttamista avoimemmaksi tärkeänä kehittämiskohteena. Tiedotuksen hoidossa on havaittu merkittäviä laatueroja eri läänien välillä. Tiedonkulussa ylhäältä alas aina ruohonjuuritasolle asti esiintyi ongelmia, jotka johtivat mm. aikatauluongelmiin. Joidenkin mielestä tiedottamisessa tarvittaisiin tiedotustilaisuuksien, internetin ja sähköpostin lisäksi enemmän henkilökohtaisia puhelinkontakteja. Toisinaan osallistujilla ei ollut varmuutta, oliko annettu partneritieto tavoittanut vastaavaa tahoja toisessa maassa.

"Foorumi-toiminnan vakiintuminen levittää vähitellen tietoa partnerimahdollisuudesta ja ohjaa hakemaan informaatiota www-sivuilta. Suuri kehittämisulottuvuus on toiminnasta tiedottaminen."

"Läänien vastuuhenkilöiden yhteyksistä ja innostuneisuudesta paljolti riippuu se, miten hyvin kulttuurikentän toimijat saavat tietoa kulttuurifoorumitoiminnasta ja sen mahdollisuuksista."

"Hyvin paljon lienee kiinni kulloisenkin alueen kulttuuritoiminnan johtotasosta, missä määrin tieto partnerihankinnassa saavuttaa itse toimijat."

"Itse foorumitapahtumassa Pietarissa oli ongelmia, koska joissain tapauksissa toinen partneriosapuoli jätti saapumatta paikalle."

Selvityksen kysymys:

2.3 Arvioi, miten yhteistyö foorumia järjestävien eri osapuolten välillä toimii. Mainitkaa konkreettisia esimerkkejä.

Taulukko 5.

Yhteistyön toimivuus eri osapuolten välillä	f
Yhteistyö toimii hyvin	15
Alueellinen ja kansainvälinen yhteistyö tehokkaammaksi	5
Yhteistyö ei toimi hyvin	1
Konkreettisia esimerkkejä	7
"Ei osaa sanoa" -tyyppisiä vastauksia	2

Suurimmassa osassa vastauksista yhteistyön luonnehdittiin toimivan hyvin eri foorumia järjestävien osapuolten välillä. Läänien ja kaupunkien yhdyshenkilöt osallistuivat foorumi-toimintaa suunnittelevan työryhmän kokouksiin, mikä edisti järjestäjien välistä tiedonkulkua. Työnjako eri osapuolten välillä Suomessa ja Venäjällä on ollut selkeä ja toimiva.

"Yhteistyö suomalaisten foorumia järjestävien osapuolten välillä sekä suomalaisten ja venäläisten järjestäjien välillä on muuttunut kokemuksen myötä luottamussuhteeksi. Asioista pyritään ratkomaan hyvässä hengessä, joustavasti. Yhteydenpito on helppoa, sillä ihmiset ja organisaatiot tuntevat toisensa."

Osassa vastauksista kävi ilmi, että alueellinen sitoutuminen foorumi-työhön on ollut vaihtelevaa. Läänien, taidetoimikuntien ja sivistysosastojen välinen yhteistyö oli joissakin tapauksissa tehotonta johtuen ristiriitaisista tavoitteista suhteessa foorumitoimintaan. Toisinaan toiminta jäi tehottomaksi, koska alueellinen kulttuurihallinto ei saanut luotua yhteyttä toimijoihin.

Yhteistyötä venäläisten kanssa on hankaloittanut toisinaan eri alueilta saatu ristiriitainen informaatio ja yhteydenpidossa rajan yli oli esiintynyt toisinaan teknisiä ongelmia. Asiointi kahdella tai kolmella kielellä on hidastanut välillä yhteistyötä.

"Yhteistyö on sujunut hyvin, mutta sitoutumisessa on ollut eroja, mm. läänien taidetoimikuntien osalta"

"Yhteistyöstä sovitaan kulttuurifoorumissa järjestettävissä kokouksissa, mutta välimatkojen ja kielimuurin takia yhteydenpito eri maiden välillä muina ajankohtina varmaankin edellyttää välikäsien käyttöä. Tämä saattaa tehdä yhteistyön hetkittäin kangertelevaksi, mutta tällaisia karikoita on varmaankin mahdotonta välttää täysin kansainvälisessä yhteistyössä. Sähköinen viestintä helpottaa viestintää eri osapuolien välillä."

Valmisteluryhmät konkretisoivat vastauksiaan kiitettävästi konkreettisilla esimerkeillä.

Selvityksen kysymys:

2.4 Arvioi, miten kulttuurifoorumi-toiminnan tiedottamista osana toimintaa suomalaisen foorumin valmisteluryhmän kannalta

Taulukko 6.

Tiedotus osana foorumin toimintaa	f
Tiedotustoimintaa kuvataan yleisesti hyväksi	7
Tiedotustoimintaa tarvitaan lisää	7
Tiedotustoimintaa Venäjällä kuvataan hyväksi	4
Tiedotustoimintaa verkossa kuvataan tehokkaaksi	2
Ei mielipidettä	2

Monissa vastauksissa foorumin tiedotustoimintaa kuvattiin yleisesti hyväksi. Tätä perusteltiin enimmäkseen opetusministeriön ylläpitämällä nettisivuilla, jotka esittelevät laajasti toimintaa sekä alueellisen kulttuurihallinnon laajoilla verkostoilla, jotka helpottavat tiedottamista. Lisäksi tiedottamisessa on käytetty mm. jäsenlehtiä, järjestöjen postituslistoja, tiedotustilaisuuksia ja henkilökohtaisia suhteita. Foorumi-tapahtuma on osoittautunut itsessään hyväksi tiedotuskanavaksi.

"Toinen osa tiedottamista on foorumi-tapahtumien yhteydessä tapahtunut tiedottaminen. Mm. Novgorodin foorumista oli juttu Suomen tv:n pääuutisissa, ja Linnasta linnaan -hankkeen edistymiselle oli suuri merkitys Helsingin Sanomien koko sivun jutulla."

Yhtä moni vastaaja totesi, että nykyinen tiedotustaso ja -laatu eivät ole riittävät. Monesti tieto ylempältä hallintotasolta alemmalle tulee viimetipassa, mikä tekee toiminnasta tehotonta. Tehokas tiedottaminen vaatii aina paljon henkilökohtaisia viestejä ja yhteydenpitoa. Ongelmana pidettiin sitä, että yhteistyöorganisaatiot eivät anna tiedottamiseen useinkaan riittävästi resursseja.

"... olen ollut mukana tiedottamassa Kaakkois-Suomen alueella. Aluksi kiinnostus oli hyvässä kasvussa, mutta viime kierroksella kiinnostus hiipui eikä väkeä enää tullut tiedotustilaisuuksiin juuri lainkaan, tiedottamiseen olisi pitänyt kehittää myös uusiutuvia muotoja ja keinoja ja kohderyhmät selkiyttää paremmin.."

"Tiedotus (hankkeiden) rahoitusmahdollisuuksista ollut puutteellista ja epäselvää."

Muutamissa vastauksissa todettiin, että tiedottaminen Venäjällä on tärkeää ja foorumille on onnistuttu samaan Venäjällä esim. lehdistössä paljon näkyvyyttä. Suomi on saanut foorumi-tapahtumien ansiosta paljon myönteistä julkisuutta Venäjällä. Yhteistyökaupungit kokivat, että laaja tiedotustoiminta niin Suomessa kuin Venäjällä on niiden kannalta hyvä ja positiivinen asia. Venäjällä on ruvettu niin ikään kehittämään foorumin www-sivuja. Www-sivujen sisältöjä ja käytettävyyttä tulisi kuitenkin jatkuvasti kehittää käyttäjäystävällisemmiksi niin Suomessa kuin Venäjällä. Lisäksi kulttuuritoimijat tulisi saada tietoisiksi verkkosivujen olemassaolosta.

Selvityksen kysymys:

2.5 Arvioikaa, miten tietoisuutta kulttuurifoorumi-toiminnasta voitaisiin kasvattaa koko Suomessa. Mainitkaa konkreettisia esimerkkejä.

Taulukko 7.

Toiminnasta tiedottamisen

kasvattaminen koko Suomessa	f
Kasvatetaan näkyvyyttä mediassa	8
Tietoisuutta lisätään tietopankin, internetin ja julkaisujen avulla	5
Tietoisuutta lisäävät foorumi-tilaisuudet ja partneritoiminta	4

Yli puolet vastanneista oli sitä mieltä, että tiedotusta täytyy lisätä valtakunnallisessa ja paikallistason medioissa. Tiedotukseen tulisi palkata ammattitaitoisia ja tiedotustoimintaan keskittyviä henkilöitä.

"TV:n ajankohtaisohjelmat, uutiset tai peräti teemajuttu foorumista ja sen historiasta."

"Lisäksi tulisi pohtia mahdollisuutta että, voisiko tietoisuuden lisäämisessä käyttää avuksi mainontaa. Lehtiin tulisi myös saada selkeästi enemmän juttuja kulttuurifoorumitoiminnasta."

Foorumi-tilaisuuksia ja partneritoimintaa pidettiin myös tehokkaina tiedonsiirronmuotoina. Foorumi-tilaisuuden ohjelmaa voitaisiin suunnata joiltakin osin suurelle yleisölle, jolloin voitaisiin esitellä itse toimintamuotoa ja sen tuottamia tuloksia.

Internetiä pidettiin edelleen halvimpana ja ulottuvimpana tietolähteenä. Kulttuurifoorumista tulisi tiedottaa mahdollisimman monessa valtakunnallisessa tietopalvelussa ja alan julkaisussa.

"Hyvistä hankkeista voisi koota verkko-jalтай painetun julkaisun. Toisaalta voi todeta, että halukkailla on jo hanketoimintaa ja jatko on enemmän kiinni taloudellisista mahdollisuuksista."

Tiedottamisen kasvattamisen yhtenä motiivina nähtiin Venäjä-kuvan parantaminen Suomessa. Onnistuneet hankkeet antavat hyvän esimerkin rajat ylittävän yhteistyön merkityksestä ja venäläisistä toimijoista hyvinä yhteistyökumppaneina.

3 Hankkeen vaikuttavuus

Selvityksen kysymys:

3.1 Arvioikaa, miten kulttuurifoorumi-toiminta edistää suomalaisten ja venäläisten toimijoiden välisten konkreettisten yhteistyöprojektien syntyä. Mainitkaa konkreettisia esimerkkejä.

Taulukko 8.

Miten foorumi-toiminta edistää konkreettisten yhteistyöprojektien syntyä	f
Toiminta tehostaa tavoitteiden konkretisoitumista	8
Toiminta edistää uusien hankkeiden syntyä	6
Toiminta kokoaa pieniä hankkeita yhteen	1
Konkreettisia esimerkkejä	3

Yleisesti oltiin sitä mieltä, että kulttuurifoorumi-toiminta ja sen takana olevat organisaatiot lisäävät toimijoiden luottamusta yhteistyökumppania kohtaan ja siten edistää partneriyhteistyön konkretisoitumista toimiviksi projekteiksi. Foorumitoiminta on usein ainoa kanava, jonka kautta leviää tietoa kulttuurialan hankkeista. Foorumitoiminnalla on tehty tavoitteista konkreettisia mm. kehittämällä aivan uusia yhteistyö-muotoja, auttamalla yhteistyöhankkeen toteutusta ja käynnistämällä uutta yhteistyötä.

"Yhteistyökanavat on synnytetty. Jos yhteistyötä ei synny nyt, niin kanavat ovat olemassa myöhempiä projekteja varten."

"Laajasti ottaen kulttuurifoorumi-toiminta antaa mielestäni ryhtiä kulttuurikentän toimijoiden yhteistyöhalukkuudelle. Se, että partnerit joutuvat täyttämään hankelomakkeen, pakottaa partnerin aloittamaan yhteistyön täsmennyksen."

"Kuten jo edellä totesin, kulttuurifoorumissa tapaaminen tuntuu partnereista turvalliselta, se auttaa monet ottamaan sen vaikeimman ensimmäisen askeleen."

Foorumi-toimintaa pidettiin erityisen merkityksellisenä uusien hankkeiden synnylle. Uusien hankkeiden osalta foorumi tarjoaa luontevan keskustelu- ja neuvottelu ympäristön. Kontaktien ottaminen omin voimin voi etenkin uusien toimijoiden osalta olla hankalaa ja työlästä.

"Varmasti jo tietoisuus mahdollisuuksista on tärkeä asia. Mieleeni on jäänyt Pietarin foorumista tulkaamani neuvottelut, joihin osallistuivat taidekoulut Limingalta, Murmanskista ja Pietarista. Hankesuunnitelma koski yhteisnäyttelyä ja opiskelijavaihtoa. Tuskinpa tällaisten kontaktien luominen ilman foorumia olisi edes mahdollista, tai ainakin se olisi hyvin hankalaa."

"Vaikka alun pitäen on haluttu joku tietty kumppani, alakohtaiset tapaamiset foorumissa ovat tuoneet uusia kumppanuuksia ja siten lisänneet partnerikohtaamisten vaikuttavuutta."

Yhdessä vastauksessa nostettiin esille foorumi-toiminnan merkitys pienille toimijoille. Foorumi-toiminnassa muodostuneet verkostot ja suhteet rajan yli auttavat pienten toimijoiden projektit alkuun. Se osoittaa vastaajan mukaan myös sen, että foorumitoiminta arvostaa pienten eri kulttuurialojen toimintaa. Rahoitusongelmat ovat monissa tapauksissa vaikeuttaneet pienten toimijoiden mukaantuloa.

Selvityksen kysymys:

3.2 Arvioikaa, miten kolmipäiväinen foorumi-tapahtuma edistää suomalaisten ja venäläisten toimijoiden välisten konkreettisten yhteistyöprojektien syntyä

Taulukko 9.

Miten kolmipäiväinen foorumi-tapahtuma edistää konkreettisten yhteistyöprojektien syntyä **f**

Vapaat ideakeskustelut ja vuoropuhelu edistää yhteistyöprojektien syntyä	10
Tapahtumassa löytyy uusia partnereita	5
Tapahtuma ei edistä yhteistyöprojektien syntyä	1
Ei mielipidettä	2

Suurin osa vastaajista piti kolmipäiväisen foorumin suurimpana vaikuttavuustekijänä tilaisuuden aikana käytäviä vapaita ideakeskusteluja ja vuoropuhelua. Partnerien mahdollisuus tavata toisensa, tutustua toisiinsa ja toistensa hankeideoihin sekä -tavoitteisiin edisti vastaajien mielestä tehokkaimmin yhteistyöprojektien syntyä. Foorumissa tarjottuja tulkkipalveluja pidettiin tärkeinä partneriyhteistyön alkuvaiheessa.

"Ainakin itse katson, että henkilökohtainen kontakti on tärkeää, jotta asiat ja hankkeet lähtevät eteenpäin. Tämän kautta saadaan myös molempien osapuolten sitoutuminen hankkeeseen."

"Kaikista tärkeintä on mielestäni henkilökohtaisen kontaktin syntyminen toisilleen entuudestaan vieraiden toimijoiden välille. Lisäksi se, että koolla on useammista erilaisista hankkeista neuvottelevia partnereita, auttaa partnereita suhteuttamaan omaa hankettaan muiden hankkeisiin, antaa uusia ideoita ja mahdollistaa uusien suhteiden syntymisen niin eri hankkeiden kuin toimijoiden välille."

Alle puolet vastaajista piti todennäköisenä, että foorumi-tapahtumassa tapaa uusia mahdollisia yhteis-

työkumppaneita. Sovitut partnerineuvottelut mahdollistavat myös uusien kontaktien synnyn, mihin tulisikin panostaa nykyistä enemmän.

Selvityksen kysymys:

3.3 Kuvatkaa, miten hanketta on arvioitu sen toiminnan aikana ja miten kerättyä tietoa on suomalaisen foorumin valmisteluryhmän kannalta käytetty hyväksi toiminnan kehittämisessä

Taulukko 10.

Miten foorumia on arvioitu ja kerättyä tietoa käytetty hyväksi **f**

Toimintaa on arvioitu yleisellä tasolla	5
Toimintaa ei ole arvioitu tai sitä on tehty epäyhtenäisesti	
Ei mielipidettä	7

Valmisteluryhmän jäsenten mukaan partnereilta on pyydetty kirjallista palautetta foorumitapaamisten yhteydessä. Hankkeen tietoja on päivitetty kokoaikaisesti internetsivuille. Kulttuurifoorumista on laadittu yksi seurantaraportti toiminnan onnistumisista ja esteistä. Raportin johtopäätöksien pohjalta on kehitetty Turussa järjestettävään foorumiin hankeneuvontaelementti.

"Kulttuurifoorumin tapahtumista on tehty yhteenveto, jossa myös arvio sen onnistumisesta. Täytyy todeta, että arvio perustuu nk. mutu - musta tuntuu - analyysiin. Mitään tarkkaa esim. asiakastutkimusta ei ole tehty. Arviointiin liittyy myös tietysti asiakkaiden palaute valmisteluista, itse tapahtumassa ja tapahtuman jälkeen saatu palaute."

"Ei ole tietoa, miten palautetta olisi käytetty hyväksi. Läänin sisäisiä palavereja ei ole pidetty. Läänissä on seurattu käytettyä työpanosta ja hankkeiden määrää sekä sisältöjä. Uusia partnereita on pyritty aktivoimaan omien sidosryhmäkontaktien kautta."

Yli puolella vastanneista ei ollut arviointikysymyksestä mielipidettä.

4 Hankkeen taloudellisuus

Selvityksen kysymys:

4.1 Kuvatkaa hankkeen taloudellisia resursseja suomalaisen foorumin valmisteluryhmän näkökulmasta

Taulukko 11.

Hankkeen taloudelliset resurssit	f
Toimintaa vaivaa rahanpuute	6
Toiminta ei ole taloudellista	2
Toiminta on kallista	1
Toiminta on taloudellista	1
Ei mielipidettä	7

Yli kolmannes vastaajista totesi, että foorumitoimintaa on vaivannut resurssipula valmisteluryhmien näkökulmasta. Lääneillä ei ole ollut käytettävissä erilistä määrärahaa hankkeeseen eli panostus on tapahtunut muun toiminnan ohessa ja sisällä. Foorumitoimintaa on jouduttu toteuttamaan minimaalisin resurssein suoritettuun työpanokseen nähden. Se tekee toiminnasta kallista ja epätaloudellista. Suurin osa kysymykseen vastanneista ei osannut arvioida toimintaan käytettävien resurssien määrää.

"Työpanoksen irrottaminen hankkeeseen on ajoittain hankalaa"

"Tiedotus- ja lehdistötilaisuuksien järjestämiseen ei ole varattu määrärahaa, mikä rahoittaa tilaisuuksien määrää."

Yksi vastaajista toteaa, että hankkeen tavoitteet, talous ja resurssit ovat mitoitettu toimiviksi.

Selvityksen kysymys:

4.2 Arvioikaa, ovatko resurssit tavoitteiden kannalta optimaaliset ja määrältään tarkoituksenmukaiset

Taulukko 12.

Resurssien optimaalisuus ja määrän tarkoituksen mukaisuus	f
Resurssit ovat riittämättömät suhteessa tavoitteisiin	3
Resursseja täytyy kohdentaa tarkoituksenmukaisemmin	2
Resurssit ovat optimaaliset ja tarkoituksenmukaiset	1
"Ei osaa sanoa" -vastaukset	8

Vajaa neljäsosa pitää toimintaan suunnattuja resursseja riittämättöminä suhteessa tavoitteisiin. Yhden yhteyshenkilön malli nähdään suurläänin osalta riittämättömänä. Muidenkin valmisteluryhmien osalta taloudelliset resurssit ovat olleet liian pienet suhteessa kulttuurifoorumiin kohdistuneeseen työmäärään. Tulevaisuudessa foorumin toimeenpanotehtäviä on tarkoitus delegoida entistä enemmän aluetoimijoille, esim. taidetoimikunnille. Toiminnan taloussuunnittelun tulisi olla myös avoimempaa päätellen suuresta Ei mielipidettä - vastausten määrästä.

5 Hankkeen kehittäminen ja tulevaisuuden linjaukset

Selvityksen kysymys:

5.1 Arvioikaa, miten foorumi-toimintaa tulisi kehittää tulevaisuudessa; mitkä ovat kehittämisehdotuksenne? / sen keskeiset vahvuudet, heikkoudet, uhat, mahdollisuudet?

Tällä kysymyksellä haluttiin selvittää miten kulttuurifoorumi-toimintaa tulisi kehittää suhteessa tähänastisessa toiminnassa esille tulleisiin keskeisiin vahvuuksiin, mahdollisuuksiin, heikkouksiin ja ukiin.

Taulukko 13.

Foorumitoiminnan kehittämis ehdotukset - vahvuudet ja mahdollisuudet	f
Mahdollisuutena on toiminnasta saatujen kokemusten ja tulosten käyttö	7
foorumi-toiminnan suunnittelussa	
Vahvuutena on yhteistyön alkuun saattaminen	3
Vahvuutena on viranomaistuki	2
Mahdollisuutena on toiminnan avautuminen suoraan toimijoiden foorumiksi	2
Ei mielipidettä -vastauksia	4

Reilu kolmannes vastanneista piti toiminnasta saatujen kokemusten ja tulosten käyttöä foorumi-toiminnan suunnittelussa tulevaisuuden mahdollisuutena. Foorumitoiminnassa tulisi kiinnittää enemmän huomiota kulttuuritoimijoiden koulutukseen koskien hankkeiden rahoitusta. Foorumitapahtumien tulisi näkyä enemmän ulospäin ja tarjota ohjelmaa suurelle yleisölle. Foorumitoiminnan puitteisissa alkaneiden ja toteutettujen hankkeiden yksityiskohtaisempi seuranta olisi tärkeää.

"Mielestäni on tärkeää tarjota partnereille neuvottelu- ja yhteyksienluontimahdollisuuden lisäksi tietoa projektien eteenpäin viemisestä, rahoituksesta jne. Toisin sanoen on tarjottava eväitä seuraavien askeleiden ottamiseen. Tämän täytyy näkyä foorumin ohjelmatarjonnassa. Esimerkiksi 2004 järjestettävät rahoitusklinikat ovat mielestäni oivallinen idea."

Kuudesosa vastaajista piti foorumitoiminnan vahvuutena Suomen ja Venäjän välisen kulttuuriyhteistyön alkuun saattamista. Yhteistyön alkamisen perusedellytyksinä nähdään henkilökohtaiset tapaamiset muidenkin kulttuuritoimijoiden kuin oman partnerin kanssa. Alakohtaiset tapaamiset voivat synnyttää vielä itse foorumitapahtumassa uusia hankkeita tai laajentaa jo suunnitteilla olevia.

"Ilman foorumin tukea pienet toimijat eivät etenäkään Venäjän osalta pääsisi yhteistyöhön mukaan. Sama koskee Suomeakin. Kynnys yhteistyön aloittamiseen on suuri."

"Foorumitoiminnan pitkäntähtäimen vahvuus on suomalaisen Venäjä-kuvan monipuolistaminen. Erytisen tärkeitä ovat minusta hankkeet, jotka ovat suunnattu lapsille tai joihin lapset osallistuvat. Tämänkaltainen kontakti venäläisyyteen ja venäläiseen kulttuuriin saattaa innostaa esimerkiksi opiskelemaan venäjän kieltä."

Taulukko 14.

Foorumitoiminnan kehittämis ehdotukset - heikkoudet ja uhat	f
Heikkoutena on resurssien niukkuus	6
Uhkana on että foorumi-toiminta ei turvaa jatkuvuutta	4
Uhkana on byrokratisoituminen ja liturginen itsetarkoituksellisuus	3
Heikkoutena on että foorumi ei tavoita alueellisesti laajaa toimijajoukkoa	2
Uhkana on pienten toimijoiden väsyminen	2

Vastaajista 40 % piti nykyisen foorumi-toiminnan suurimpana heikkoutena resurssien niukkuutta. Kehittämis ehdotuksissa korostettiin rahoitustarpeiden huomioimista jo suunnitteluvaiheessa. Riittävät resurssit tulee turvata foorumitoiminnan järjestäjille ja pienille kulttuuritoimijoille. Lisäksi olisi huomioitava kulttuurilaitosten ja suurten hanketoimijoiden erikoistarpeet ja projektien jatkorahoitus.

"Foorumin organisointi jokavuotisena tapahtumana on raskas. Yhtenä ratkaisuna voisi olla hankkeen järjestäminen joka toinen vuosi. Ilman taloudellisia resursseja hankkeet voivat taantua ja uudet jäävät syntymättä."

Reilu neljäsosa vastanneista piti uhkana sitä, että foorumi-toiminta ei turvaa jatkuvuutta. Toiminnas-

ta kiinnostuneita ja siihen resursseja omaavia tahoja löytyy Suomen puolelta yhä vähemmän.

"On mietittävä tapahtuman jokavuotisuutta, kestoa, suuruusluokkaa ja rakennetta."

Uhkana nähdään myös Venäjän vaihtuva poliittinen ja taloudellinen tilanne, rajamuodollisuudet sekä Suomen vähenevä kiinnostavuus Venäjän maailmantason toimijoiden keskuudessa. Heikkoudeksi luokiteltiin myös riittämätön ja aikataulullisesti huono tiedotustoiminta, mikä johtaa siihen, että foorumi ei tavoita alueellisesti laajaa toimijajoukkoa.

Selvityksen kysymys:

5.2 Mitä asioita toivoisitte järjestettävän tai toteutettavan toisin foorumi-toiminnassa? Mainitkaa konkreettisia esimerkkejä.

Taulukko 15.

Asiat, jotka tulisi järjestää tai toteuttaa toisin foorumi-toiminnassa	f
Muutokset eivät ole tarpeen	-
Partneritoiminnasta systemaattisempaa	6
Vähemmän byrokratiaa ja enemmän tilaa toimijoilla	3
Kansalais- ja kulttuurialan järjestöjen roolia vahvistettava	2
Ei mielipidettä -vastauksia	7

Kolmasosa vastanneista haluaisi kehittää partneritoiminnasta systemaattisemman kokonaisuuden. Toimijoille tulisi tarjota tietoa hankkeiden rahoitusmahdollisuuksista. Alueiden yhteyshenkilöille tulisi kehittää toimivat tiedotuskäytännöt ja osapuolten välistä kommunikaatiota tulisi myös helpottaa. Yhteisen kielen puuttuminen on myönnettävä tässä suhteessa ongelmaksi. Systemaattisempaa lähestymistapaa partneritoimintaan edistäisi myös selkeämpi kulttuuri-alkohtainen sektorointi yleiskulttuurin sijaan, esim. visuaaliset, teatteri, musiikki jne.

Kuudesosa toivoi kulttuurifoorumi-toimintaan vähemmän byrokratiaa ja enemmän tilaa toimijoilla. Tähän voitaisiin päästä keventämällä ohjelmaa, sen aikataulutusta ja järjestämällä enemmän aikaa toimijoiden välisille keskusteluille.

"Mietittäväksi tarvitseeko kulttuurifoorumi tietyn ulkoisen tason ja esim. pakolliset vastaanotot."

Itse foorumitapahtumaa tai osaa siitä ehdotettiin muutettavan avoimemmaksi jolloin esim. kansalais- ja kulttuurialan järjestöjen roolia voitaisiin vahvistaa.

Lähes 40 % prosenttia vastaajista jätti kyselyn tämän kohdan ilman mielipidettä.

5.3 Arvioikaa, voisiko kulttuurifoorumi-toiminnan toimintamallia soveltaa muihinkin toimintaympäristöihin?

Taulukko 16.

Asiat, jotka tulisi järjestää tai toteuttaa toisin foorumi-toiminnassa	f
Voidaan soveltaa eri toimialoilla	
- kevennettyä ja rajatumpana toimintamallina	4
Voidaan soveltaa kansainväliseen yhteistyöhön jossa tarvitaan partnereita	3
Ei mielipidettä -vastauksia	8

Hieman yli neljännes vastaajista totesi, että kulttuurifoorumi-toiminnan toimintamallia voidaan soveltaa eri toimialoilla - kevennettyä ja rajatumpana toimintamallina. Toimintamalli voisi soveltua esim. ympäristö- tai sosiaalialan ja kansalaisjärjestöjen yhteistyömalliksi. Viidennes katsoo, että toimintamuotoa voidaan soveltaa kansainväliseen yhteistyöhön, jossa tarvitaan partnereita. Toimintamallia on esitetty esim. kulttuuriyhteistyön kehittämiseksi Venäjän ja EU:n välille.

"Vastaavaa toimintamallia ovat venäläiset ja eräät EU-maat esittäneet kulttuuriyhteistyön kehittämiseksi Venäjän ja EU:n välille pohjoisen kulttuurisen kumppanuuden aikaansaamiseksi."

Yli puolella kyselyyn vastanneista ei ollut mielipidettä kyselyn tähän asiakohtaan.

Selvityksen kysymys:

5.4 Muut mahdolliset kommentitne kulttuurifoorumi-toiminnasta

Taulukko 17.

Muut kommentit foorumi-toiminnasta	f
Kulttuurifoorumi-toiminnan toivotaan jatkuvan	3
Toiminnan arviointiprosessin ajoitus oikea	1
Toiminta luo yhteistyökanavia	2
Pienten toimijoiden osallistumis- ja toimintamahdollisuudet heikkoja	1
"Ei osaa sanoa" -tyyppisiä vastauksia	2

Kolmasosa vastaajista toivoo kulttuurifoorumi-toiminnan jatkuvan. Kulttuurifoorumitoiminnan avulla voidaan jatkossakin luoda uusia yhteistyökanavia.

"Toiminta on ollut itselleni yhteyshenkilönä antoisaa, avartavaa ja opettavaista niin oman läänin, koko maan kuin Venäjän kulttuuritoiminnan suhteen. Ajoittain työpanoksen irrottaminen on ollut kuitenkin hankalaa."

"EU:n itälaajentumisen myötä rajojen ylitse tapahtuvan yhteistyön merkitys tulee edelleen kasvamaan. Suomessa tällä on erityinen merkitys Venäjän rajanaapurina. Uusi naapurisuusohjelma on hyödynnettävissä myös kulttuuritoiminnan osalta. Lähialueyhteistyön mahdollisuuksia tulee vahvistaa aluehallinnossa."

Tällä hetkellä kulttuurifoorumissa erityisesti pienten toimijoiden osallistumis- ja toimintamahdollisuudet nähtiin heikoiksi, mihin jatkosuunnittelussa on tarpeen puuttua.

"Kannattaa jatkaa ja kehittää, mutta uudistua pitää, koska nykyisen muotoiseen on "kentän" kiinnostus hiipumassa, aktiiviset tahot ovat jo käyttäneet tilaisuutensa."

Foorumin arviointiprosessin käynnistymistä viiden toimintavuoden jälkeen pidettiin ajoitukseltaan oikeana. Toiminnan vakiinnuttua siitä saatua kokemusta voidaan hyödyntää ja kehittää vakaammissa olosuhteissa.

4 Foorumin suomalaiset partnerit

Kyselylomake lähetettiin 40:lle eri foorumeihin osallistuneelle suomalaiselle partnerille. Itsearviointivastauksia saatiin 29 kpl ja vastausprosentti on 72,5 %. Kyselyyn vastanneet partnerit olivat osallistuneet kulttuurifoorumeihin seuraavasti: 3 henkeä Helsingin foorumiin vuonna 2000, 6 henkeä Novgorodin foorumiin vuonna 2001, 16 henkeä Lappeenrannan foorumiin vuonna 2002 ja 12 Pietarin foorumiin vuonna 2003.

1. Kulttuurifoorumi-toiminnan tavoitteet

Suomalais-venäläinen kulttuurifoorumi -toiminta käynnistyi vuonna 2000. Sen tarkoituksena on

- aktivoida suomalaisten ja venäläisten kulttuuritoimijoiden partneriyhteistyötä
- kehittää uusia yhteistyömuotoja Suomen opetusministeriön sekä Venäjän federaation kulttuuriministeriöiden ja Luoteis-Venäjän kulttuurihallintojen välille

Selvityksen kysymys:

1.5 Arvioikaa, millaisia vaikutuksia kulttuuri-foorumitoiminnalla kokonaisuudessaan on ollut. Mainitkaa konkreettisia esimerkkejä.

Taulukko 1.

Yhteistyön muodot ja toiminnan aktivoituminen	f
Foorumitoiminta on vaikuttanut yhteistyön lisääntymiseen yleisesti	18
Foorumitoiminta on vaikuttanut alueiden välisen yhteistyön syntyyn	5
Foorumitoiminta on vaikuttanut partneriyhteistyön syntyyn	11
Esimerkkejä partnerihankkeista	7
Foorumitoiminta on lisännyt tietoisuutta Venäjän kulttuurista ja yhteistyön mahdollisuuksista	8
Foorumitoiminta ei ole vaikuttanut partneriyhteistyön syntyyn	5
Ei mielipidettä	5

Vastaajien enemmistö arvioi foorumitoiminnan vaikuttaneen kulttuuriyhteistyön lisääntymisen edellytyksiin yleisellä tasolla. Lähes kaikissa vastauksissa mainitaan kontaktien solmimisen tehostuminen. Yleisten vaikutusten ulottuvuutena mainitaan myös foorumitoiminnan piirissä tapahtuneen verkostoitumisen johtaneen hankkeiden syntymiseen foorumitoiminnan ulkopuolella.

"Foorumi on mahdollistanut - helposti - tutustumisen kulttuuritoimijoihin Luoteis-Venäjän alueella. Se on myös antanut tietoa kulttuurihankkeista, yhteistyöstä, toiveista ja tarpeista sekä luonut yhteistyösuhteita, joita on voinut jo hyödyntää, tai joita voi hyödyntää tulevaisuudessa"

"Eri toimijoita toisiinsa tutustuttava vaikutus, uutta tietoa antava, osittain ennakkoluuloja hälventävä, toisaalta joiltakin osin voi lisätä, kahdenkeskeiset palaverit erittäin kiinnostavia."

"Verkostoituminen on johtanut myös varsinaisen foorumitoiminnan ulkopuolisten hankkeiden toteutumiseen. Näitä ovat esimerkiksi esiintyjien ja luennoitsijoiden vierailut sekä näyttelyvaihto puolin ja toisin."

"Osallistuminen edesauttoi EU-Interreg III A Karjala -hankkeemme hyväksymistä"

Viidennes vastaajista mainitsee erityisesti alueellisen toiminnan hyötynneen foorumi-toiminnasta.

"Kokonaisuudessaan kulttuurifoorumitoiminta on lisännyt alueiden välistä kulttuuriyhteistyötä tarjoamalla oivallisen tiedotus- ja neuvottelukanavan maiden välille."

"Karjalan tasavallan kulttuurihallinnon toimijoiden ja heidän tehtäväkenttiensä tunteminen on johtanut konkreettisiin hankkeisiin ja mahdollistanut uusien hankkeiden kehittelyn."

"Tuonut omaan kulttuuritoimintaamme aiemmin

huomiotta jääneitä paikkakuntakohtaisia ja alueellisia vahvuuksia ja valmiuksia, joita aiemmin tiedostettu tai jostain syystä huomioitu."

Vastaajista yli kolmannes arvioi foorumitoiminnan vaikuttaneen partneriyhteistyön syntymiseen lisäävästi. Konkreettisia hanke-esimerkkejä mainitsi neljännes vastaajista. Esimerkkien perusteella hankkeet olivat pääasiassa vastavuoroisia kulttuuritapahtumia ja useimmiten tässä vaiheessa kertaluonteisia. Myös esimerkkejä monitahoisesta partneritoiminnasta oli joitakin.

"Järjestimme yhteistyössä Novgorodin taidekeskuksen kanssa kansainvälisen taideseminaarin Novgorodissa ja myöhemmin taidekurssin Suomessa, jossa venäläinen vetäjä."

"Lähdemme Novgorodiin Rahmaninov-opiston vieraksi 27.10.-31.10. Venäläisen partnerin vastavierailu keväällä 2005."

"Ainakin meidän osaltamme yhteistyötä syntyi ja syntyy koko ajan, on ollut vierailukäyntejä ja neuvotteluita ja vaihtonäyttelyimme petroskoilaisten taiteilijoiden kanssa toteutuu parasta aikaa, kunhan tässä tullista läpi selviämme, yhteistyö on sujunut varsin hyvin ja petroskoilaiset partnerimme ovat avuliaita ja asiantuntevia."

"Kolmivuotinen (2003-2005) visuaalisen taiteen yhteistyösopimus Karjalan tasavallan, Oulun läänin ja Pohjois-Karjalan välillä."

Yli neljännes vastaajista arvioi foorumitoiminnan vaikuttaneen tietoisuuden lisääntymiseen Venäjän kulttuurista ja yhteistyön mahdollisuuksista.

"Lisännyt projektien kautta tietämystä toistemme kulttuureista, yhteisistäkin historiallisista vaiheista partnerialueiden kanssa, avartanut käsitystä siitä, miten kulttuureita maissamme arvotetaan"

"Foorumitoiminta on lisännyt tietoisuutta Venäjän kulttuurista ja yhteistyön mahdollisuuksista"

"- Ja vaikka projekteja ei heti syntyisikään, niin tieto ja tietoisuus syntyvät kuitenkin."

Viisi vastaajaa arvioi, että foorumitoiminta ei ole vaikuttanut edistävästi partneriyhteistyön syntyyn. Vastauksissa korostuu kontaktien jääminen yleiselle tasolle.

"Tunnen vain yhden tapauksen, kulttuurijuna Petroskoihin."

"Ei vaikutusta, koska venäläinen osapuoli oli haluton yhteistyöhön."

Selvityksen kysymys:

1.6 Arvioikaa, miten asetetut tavoitteet on saavutettu suomalaisten partnerien kannalta. Mainitkaa konkreettisia esimerkkejä.

Taulukko 2.

Miten asetetut tavoitteet on saavutettu	f
Tavoitteet on saavutettu yleisellä tasolla	9
Tavoitteet on saavutettu partneriyhteistyön tasolla	16
Esimerkkejä partnerihankkeista	14
Tavoitteita ei ole saavutettu	6
Ei mielihoidettua	5

Suomalaiset partnerit arvioivat kulttuuritoiminnan tavoitteiden toteutuneen pääasiassa hyvin. Kolmannes vastanneista arvioi tavoitteiden toteutuneen yleisellä tasolla hyvin. Melkein kaksi kolmannesta arvioi tavoitteet saavutetun partneriyhteistyössä ja puolet vastaajista mainitsi konkreettisia esimerkkejä. Esimerkit kuvaavat pääasiassa yksittäisiä vastavuoroisia kulttuuritapahtumia.

"- Toistaiseksi mielestämme suunnitelmien mukaan, yhteistyö on toiminut lähinnä

mahdollisuuksien puitteissa ja hyvin. Molemmilla on ollut pieniä käytännön vaikeuksia, mitkä on voitettu."

"Olemme onnistuneet tavoitteissamme eli suunnitellut hankkeet ovat toteutuneet. Foorumi on tarjonnut tilaisuuden jatkoneuvotteluihin jo käynnistyneissä hankkeissa ja foorumin kautta on löytynyt partnereita uusiin hankkeisiin."

Kuusi vastaajaa arvioi, että tavoitteita ei ole saavutettu. Kaikissa vastauksissa yhtenä esteenä mainitaan resurssien puute. Yksi vastaajista arvioi foorumitoiminnan hyödyttömäksi.

"Laajempien hankkeiden osalta tavoitteiden saavuttaminen on vielä etäällä. Rahoituksen ja aikaresurssin järjestäminen hankkeiden aktiiviseen edelleen kehittelyyn on ollut ongelma."

"Konkreettinen yhteistyö hankalaa rahoituksen puutteen takia".

"Kannaltani katsoen yhtään uutta yhteistyömuotoa en ole havainnut verrattuna siihen, mitä 20 vuoden aikana olen kokenut."

2. Hankkeen tehokkuus

Selvityksen kysymys:

2.1 Kuvatkaa kulttuurifoorumi-toiminnan toteutusta

Taulukko 3.

Kulttuurifoorumi-toiminnan toteutus	f
Toimintaa kuvataan tehokkaaksi	11
Toimintaa kuvataan tehottomaksi	8
Toimintaa kuvataan kalliiksi	2
Ei mielipidettä	9

Vastausten hajontaa esiintyi siten, että niissä oli arvioitu vain kulttuurifoorumitapahtumia, vain ministeriön toimintaa tai vain omaa partnerihanketta.

Toimintaa kuvasi tehokkaaksi runsas kolmannes vastaajista.

"Ylätasolla valtioiden ja ministeriöiden välillä sekä valtakunnallisen toteuttamisen tasolla asiat tuntuvat kulkevan hyvin ja organisointi pelaa. Nettisivut ovat oiva tiedottamistapa ja OPM:n sivuilta löytyy tietoa. Hienosti organisoitu!"

"Kulttuurifoorumin toiminnan vaikuttavuus taitaa parhaimmillaan olla siinä, että se pehmentää laajalla sektorilla rajanaapureiden näkemyksiä toisistaan ja luo otollisempaa maaperää jatkuvalla luottamukselliselle yhteistyölle."

"Toiminta on ollut joustavaa, asianmukaista ja hyödyllistä hankkeen suunnittelulle."

"Voin vain puhua omasta projektistamme. Kulttuurifoorumissa Novgorodissa sovimme nopeasti pääasioista ja tämän jälkeen olimme puhelin- ja faksiyhteydessä."

Toimintaa kuvasivat tehottomaksi kolmannes vastaajista. Yksi vastaajista piti erityisesti foorumitapahtumaa kalliina ja tehottomana.

"Kulttuurifoorumi on valtava ekonominen satsaus, jossain määrin hajanainen, ehkä liian laaja-alainen".

"Ehkä hieman vanhakantaista, mutta venäläisten osapuolten toimintaa leimaa edelleen vanhakantaisuus, joten ilmeisen tarpeellista."

"Melko byrokraattista ja monimutkaista. Keskinäinen yhteistyö (kahdenkeskinen) ilman foorumia on tullut edullisemmaksi."

"Neljästä partnerista vain yksi otti yhteyttä, vaikka lähetimme kaikille jälkepäin kirjeen."

Selvityksen kysymys:

2.2 Arvioikaa foorumin partnerihankinnan toteutusta ja toimintamuotoa

Taulukko 4.

Partnerihankinnan toteutus ja toimintamuoto	f
Toteutusta ja toimintamuotoa on kuvattu tulokselliseksi	12
Toteutusta ja toimintamuotoa on kuvattu tehottomaksi	11
Oma-aloitteisuuden merkitys suuri	5
Ei mielipidettä	4

Foorumitoiminnan partnerihankintaa arvioi tulokselliseksi ja toimivaksi niukka enemmistö. Foorumitapahtumassa tuloksia syntyi paremmin, jos jo etukäteen tai ennestään oli tiedossa mahdollisia kumppaneita ja kontakteja. Lähes yhtä monta vastaajaa arvioi kuvasi toteutusta tuloksettomaksi ja neljä vastaajaa katsoi, että olennaista on partnerihankinnan toteutuksessa oma-aloitteisuus.

"Se on tällä tavalla hyvin organisoitu ja toimii hyvin".

"Ilman byrokratiaa tällainen ei toimisi, se on

välttämätöntä, jos tämä lopetettaisiin nyt, arvioisin että 90% nyt virinneestä yhteistyöstä loppuisi ellei enemminkin."

"Jos neuvottelukuppani on ollut jo etukäteen tiedossa, homma on toiminut. Aina ei tarjottu partneriehdokas ole ollut hankkeeseen parhaiten sopiva toimija."

"Nimikkeitä valtava määrä; silti vaikea löytää todella sopivaa kumppania pitkäjänteiseen yhteistyöhön"

"Pikkuisenhan se on arpapeliä ja vääntämistä, mutta niinhän se aina on. Yhteistyötä sitten kuitenkin aina ajanoloon vähän tuo".

"Ei tuloksia"

"Oma-aloitteisuus edelleen parasta".

Selvityksen kysymys:

2.3 Arvioikaa, miten yhteistyö foorumia järjestävien eri osapuolten välillä toimii. Mainitkaa konkreettisia esimerkkejä.

Taulukko 5.

Foorumia järjestävien osapuolten yhteistyön toimivuus	f
Yhteistyö arvioitu toimivaksi	8
- esimerkkejä esitetty	3
Yhteistyö arvioitu toimimattomaksi	6
-esimerkkejä esitetty	3
Ei mielipidettä	13

Valtaosa suomalaisista partnereista ei ole vastannut kysymykseen. Taulukossa esimerkit on laskettu mukaan myös varsinaiseen faktoriin, vaikka vastaus on sisältänyt vain esimerkin. Yhteistyö on arvioitu toimivaksi vastausten enemmistössä. Yksi vastaus yhteistyön toimimattomuudesta kohdentuu venäläiseen partneriin.

"Suomen sisäinen yhteistyö ilmeisen sujuvaa."

"Yhteistyö toimii hyvin."

"Toiminta ollut erittäin hyvää, sanoisinko lähes täydellistä."

"Alueellisen tason toimintaan kaipaisin otetta. Lääninhallitusten yhteyshenkilöt voisivat pitää yhteyttä ja koota alueen (=maakuntien) partnerinhakijat ja yhteen, jolloin saisi tietää tarkemmin alueellisista toiveista ja tarpeista sekä tehdä yhteistyötäkin."

"Selvää käsitystä omavastuusta foorumitoiminnassa ei ole ainakaan venäläisille osapuolille syntynyt vaan oletetaan että opetusministeriö ja Suomen valtio rahoittavat kaiken partnerien toiminnan automaattisesti."

"Meidän partnerimme on molemmilla kerroilla jäänyt saapumatta eikä muutakaan yhteyttä partneriin ole saatu, vaikka joskus olemme lähestyneet venäjän kielelläkin."

Selvityksen kysymys:

2.4 Arvioikaa kulttuurifoorumi-toiminnan tiedottamista osana toimintaa suomalaisten partnerien kannalta

Taulukko 6.

Tiedotus osana foorumin toimintaa	f
Tiedotustoiminta arvioitu yleisesti hyväksi	13
Tiedotustoiminnassa on puutteita	12
Ei mielipidettä	4

Puolet suomalaisista partnereista on tyytyväisiä tiedotukseen yleisesti. Tiedotustoiminnan puutteita arvioivia vastauksia on yli kolmannes ja vastaukset ovat yksityiskohtaisempia.

"Ok."

"Toimii hyvin."

"Tiedottaminen on ollut riittävää ja asiallista."

"Olen yleiseen tiedottamiseen tyytyväinen."

"Ainakin partnereille tiedotettu riittävästi."

"Enemmän olisi saanut olla ns. yleistä tiedottamista, nyt liian suljetussa piirissä tiedotusta. Tästä olisi ollut hyötyä projektin eteenpäin viemisessä ja rahoituksen hankinnassa."

"Läänin tasolla se jää heikoksi, siinä olisi todella paljon parannettavaa."

Selvityksen kysymys:

2.5 Arvioi, miten tietoisuutta kulttuurifoorumi-toiminnasta voitaisiin kasvattaa koko Suomessa. Mainitkaa konkreettisia esimerkkejä.

Taulukko 7.

Toiminnasta tiedottamisen kasvattaminen koko Suomessa	f
Toiminnasta kerrotaan mediassa	
esimerkkihankkeiden kautta	8
Järjestetään hankkeiden julkistamistilaisuuksia	6
Läänit ja kunnat aktiivisemmiksi	6
Ei mielipidettä	8

Melkein kolmannes arvioi tietoisuuden kasvavan parhaiten television, radion ja lehtien kautta. Vajaa neljännes arvioi, että erikseen järjestettävät tiedotustilaisuudet kulttuurifoorumitapahtumien välillä alueellisesti ja paikallisestikin kasvattaisivat tietoisuutta foorumitoiminnasta. Läänien ja kuntien aktiivisuuden lisääntyminen tiedotustoiminnassa mainittiin kuudessa vastauksessa.

"Konkreettisia esimerkkejä tiedotusvälineille hankkeista, jotka ovat toteutuneet toiminnan kautta."

"Media ollut tähänkin asti kiitettävän aktiivinen,

aina siinä suhteessa on myös parantamisen varaa."

"Hyviä käytäntöjä ja onnistuneita hankkeita voisi julkistaa. Julkistamista voisi harrastaa olla muinakin ajankohtina kuin foorumeiden yhteydessä."

"Yhteyshenkilöt lääninhallituksissa voisivat tiedottaa ja koota kiinnostuneita yhteen maakunnittain Edustamassani Itä-Suomen läänissä kun on 3 maakuntaa, niin siksi pidän maakunnittaista tiedottamista ja verkoston luomista tärkeänä."

"Tiedottamalla, niin että myös läänien taidetoimikunnat tiedottavat asiasta alueillaan ja esittelemällä toteutuneita hankkeita julkisesti ja julkaisuissa".

"Lääneissä ja kunnissa pyrittävä järjestämään tilaisuuksia, joissa foorumista tiedotetaan mm. kerrotaan mitä hyötyä foorumista on ja annetaan muutamia rahoitusvinkkejä."

3. Hankkeen vaikuttavuus

Selvityksen kysymys:

3.1 Arvioi, miten kulttuurifoorumi-toiminta edistää suomalaisten ja venäläisten toimijoiden välisten konkreettisten yhteistyöprojektien syntyä. Mainitkaa konkreettisia esimerkkejä.

Taulukko 8.

Miten foorumi-toiminta edistää konkreettisten yhteistyöprojektien syntyä	f
Lisää kontakteja, kanssakäymistä ja edistää ideoiden syntymistä	10
Toiminta luo kehyksen ja nopeuttaa yhteistyöprosessia	8
Toiminta edistää uusien partnereiden löytymistä	5
Toiminta ei edistä yhteistyöprojektien syntyä	2
Ei mielipidettä	4

Runsas kolmannes vastanneista arvioi foorumitoiminnan vaikuttavan yhteistyöprojektien edellytysten syntymiseen alkuvaiheessa kontaktien, uusien ideoiden ja kanssakäymisen muodossa.

"Edistää panemalla alkuun yhteistyön".

"Tieto tarpeista ja toiveista tulee esiin ja projektien kehittäminen tulee mahdolliseksi. Löytyy yhteisiä intressejä, joita voi konkretisoida."

Niukka kolmannes arvioi foorumitoiminnan vaikuttavan ohjaavasti toimintamallina ja edistävän yhteistyöprosessia.

"Foorumitoiminta antaa kehyksen ja kenties jonkinlaista arvovaltaa/statusta, josta on hyötyä Venäjälle päin toimiessa. Kontaktit syntyvät kenties nopeammin ja helpommin."

"Ensiarvoinen merkitys on saattaa partnerit henkilökohtaiseen tapaamiseen, projektin sopimiseen ja yhtäpitävän ohjelman tuottoon. Tämä on edellytys onnistuvalle budjetille."

"Luo kontakteja ja antaa uusia toimintamalleja".

Viisi vastannutta arvioi foorumitoiminnan vaikuttavan keskeisimmin uusien partnereiden löytämiseen.

"Toiminta helpottaa uusien partnerien löytämistä sekä tarjoaa myöhemmin tilaisuuden jatkoneuvotteluihin."

"Foorumin kautta venäläisillä toimijoilla on mahdollisuus päästä paikan päälle matkustamaan, keskustelemaan ja tapamaan kasvokkain suomalaisia."

Kaksi vastannutta arvioivat foorumitoiminnan vaikutuksen olemattomaksi tai vähäiseksi.

"Itse hankkeiden toteuttamisessa en ole huomannut foorumitoiminnasta olevan (rahallista, organisatorista, konsultoivaa) apua."

"Yhteistyöprojektit täytyy olla kahdenkeskisesti neuvoteltu etukäteen. Foorumi on lisä."

Selvityksen kysymys:

3.2 Arvioikaa, miten kolmipäiväinen foorumi-tapahtuma edistää suomalaisten ja venäläisten toimijoiden välisten konkreettisten yhteistyöprojektien syntyä

Taulukko 9.

Miten kolmipäiväinen foorumitapahtuma edistää konkreettisten	f
yhteistyöprojektien syntyä	
Tapahtuma edistää yhteistyöprojektien syntyä yleisesti kontaktien kautta	11
Tapahtuma tarjoaa mahdollisuuden partneritapaamiselle	7
Tapahtuma ei edistä yhteistyöprojektien syntyä	5
Ei mielipidettä	6

Runsas kolmannes vastanneista katsoi foorumitapahtuman edistävän yhteistyöprojektien syntyä sekä vanhojen että uusien kontaktien kautta tapahtuman aikana. Vajaa neljännes piti jo alkaneiden hankkeiden osalta tapahtumaa tärkeänä jatkokehittelyn kannalta. Viisi vastannutta ei katsonut foorumitapahtuman edistävän projektien syntyä.

"Juuri uusien kontaktien avulla."

"Kokemukseni keskusteluista ovat miellyttäviä ja luovat perustan jatkolle. Mitä konkreettisempi ja ajatellumpi hanke-esitys on sitä todennäköisemmin se johtaa tuloksiin."

" Kontakteilla

- kolmen päivän aikana on mahdollisuus tutustua toistensa hankkeisiin ja ihmisiin*
- kuullaan toistensa suunnitelmista ja miten voidaan toimia yhdessä"*

"Henkilökohtainen neuvottelu ja sen tuloksen kirjaaminen molemmille osapuolille, säästää vaivoja, aikaa ja taloudellisia resursseja."

"Aikaa keskustella saisi olla enemmän, seminaarityyppistä ohjelmaa ja liirum-laarumia vähemmän."

" Liturgian osuus liian suuri."

Selvityksen kysymys:

3.3 Kuvatkaa, miten hanketta on arvioitu sen toiminnan aikana ja miten kerättyä tietoa on suomalaisten partnerien kannalta käytetty hyväksi toiminnan kehittämisessä

Vastanneista lähes puolet eivät ilmoittaneet mielipidettään tähän kysymykseen. Vastanneista kaksi mainitsi arviointitoimenpiteenä foorumitapahtuman jälkeen lähetetyn kyselyn, kolme vastannutta katsoi, että arviointia on liian vähän. Muilta osin vastauksissa esitettiin vain omia arvioita toteutetusta toiminnasta ja yksi vastanneista ilmoitti, että ei ymmärrä kysymystä.

"Aikaansaatuisten yhteishankkeiden tuloksista raportoitu pyynnöstä OPM:lle "

"Liian vähän arviointia ja seurantaa."

"Konserttia pidettiin yleisesti erittäin onnistuneena, jatkoa ei valitettavasti ole seurannut Rimski-Korsakov -konservatorion kanssa eikä toisensa foorumissa löytyneen partnerin, Tverin orkesterin, kanssa."

4. Hankkeen taloudellisuus

Selvityksen kysymys:

4.1 Kuvatkaa hankkeen taloudellisia resursseja suomalaisten partnerien näkökulmasta

Taulukko 10.

Hankkeen taloudelliset resurssit	f
Taloudellisten resurssien puute	11
Suomalainen osapuoli päärahoittaja	5
Käytettävä useita rahoituskanavia	10
Ei mielipidettä	7

Runas kolmannes kuvasi toiminnan taloudellisia resursseja puutteellisiksi, samoin runsas kolmannes kuvasi resursseja hankittaessa olevan välttämätöntä yrittää saada rahoitusta useasta lähteestä. Vajaa viidennes kuvasi resurssien olevan pääasiassa suomalaisen osapuolen hankkimia.

"Resursointi on luultavasti se heikoin lenkki yhteistyöhankkeiden toteuttamisessa. Näin ainakin sellaisten organisaatioiden osalta, joilla ei ole kansainväliseen yhteistyöhön resursseja ja joiden hankkeet ovat isoja/vaikeasti rahoitettavia."

"Taloudellisia resursseja ei ole. Selkänahasta raavitaan ja tarkoitus pyhittää keinot."

" Rahoituskanavat epäselvät."

"Taloudellisten resurssien puute on ilmeinen."

"Usein suomalainen osapuoli joutuu olemaan hankkeiden päärahoittajaosapuoli. "

"Opistollamme ei toistaiseksi ole ollut minkäänlaisia lisäresursseja käytettävissä. Tein joitakin apurahahakemuksia, jotka eivät johtaneet tulokseen. Toisaalta ei voi käyttää kovin paljon aikaa rahoituksen hankkimiseen sillä normaaliakin työtä on liikaa. silti toteutimme yhden projektin."

"Hanke aloitettiin Eu-projektirahoilla, 2-vuotinen projekti

- kunta on antanut vuosittain 50 000 mk yhteistyöhankkeelle, kulttuuritoimi ja kansalaisopisto ovat sijoittaneet budjettivarojaan yhteistyöhön vuosittain yhteensä n. 100 000 mk

- opetusministeriö, Suomen kulttuurirahasto, taidetoimikunta, eri yksityiset rahastot ovat tukeneet avustuksillaan yhteistyötä n. koko aikana n. 300 000 mk

- lipputuloja on tullut noin 80 000 mk koko aikana"

Selvityksen kysymys:

4.2 Arvioikaa, ovatko resurssit tavoitteiden kannalta optimaaliset ja määrältään tarkoituksenmukaiset

Taulukko 11.

Resurssien optimaalisuus ja määrän tarkoituksenmukaisuus	f
Resurssit yleisesti liian vähäiset	8
Resurssit optimaaliset	3
Niukkuus luo toimintaan epätarkoituksenmukaisuutta	3
Ei mielipidettä	9

Vajaa kolmannes vastanneista piti resursseja liian vähäisinä, kolme vastaajaa arvioi resurssit optimaaliseksi ja kolme vastaajaa mainitsi niukkojen resurssien tuovan toimintaan epätarkoituksenmukaisuutta. Suurin ryhmä vastanneista ei ilmoittanut mielipidettään.

"Kuten edellä selvisi, yksittäisten partnereiden kannalta eivät. - Vai emmekö tiedä jostain olemassa olevista raharesursseista?"

"Eivät ole olleet. Jos olisi rahoitus kunnossa, toiminta voisi alkaa vaikka heti!"

"Meidän oloissa, asukkaita 4800, ne ovat optimaaliset, ne on myös tarkoituksenmukaiset arvioitaessa niiden vaikutusta kaikkiin kunnan asukkaisiin, koululaisiin, nuoriin, eläkeläisiin ja aktiiviväestöön, joista ryhmistä hankkeessa mukanaolijoita on ollut."

Resurssipula ajaa ehkä osaltaan yksinkertaisiin projekteihin tyyppiä näyttelyvaihto tai orkesterin soittajien vaihto."

5. Hankkeen kehittäminen ja tulevaisuuden linjaukset

Selvityksen kysymys:

5.1 Arvioikaa, miten foorumi-toimintaa tulisi kehittää tulevaisuudessa; mitkä ovat kehittämisehdotuksenne? / sen keskeiset vahvuudet, heikkoudet, uhat, mahdollisuudet?

Taulukko 12.

Foorumitoiminnan kehittämisehdotukset - vahvuudet ja mahdollisuudet	f
Vahvuutena on kontaktien syntyminen ja verkostoituminen	13
Vahvuutena toiminnan avautuminen suoraan toimijoiden foorumiksi	7
Mahdollisuutena on toiminnasta saatujen kokemusten ja tulosten käyttö foorumitoiminnan suunnittelussa	4
Ei mielipidettä	4

Vastanneista enemmistö, lähes puolet, arvioi vahvuuksien olevan erityisesti kontaktien syntyminen ja niiden pohjalta kasvava verkostoituminen. Yksi ryhmän vastanneista piti vahvuutena myös sitä, että opetusministeriö järjestäjänä tuo toimintaan arvovaltaa. Melkein neljännes piti vahvuutena sitä, että toiminta voi johtaa suoriin toimijoiden suhteisiin alkuvaiheen kansallisen panostuksen seurauksena. Neljä vastanneista nosti vahvuutena esiin kokemusten ja toiminnan tulosten merkityksen jatkotoiminnalle.

"Todellinen mahdollisuus tavata venäläisiä ja tutustua heihin ja heidän hanke-ehdotuksiinsa asianmukaisesti järjestetyissä olosuhteissa".

"Kontaktien yhteystietokooste olisi arvokas."

"Voisiko foorumeja kohdentaa vuorovuosin tietyille kulttuurin aloille?"

"Vahvuutena toiminnassa on jo tehty työ ja yhteistoimintaverkostot sekä yhteiset intressit kehittää kulttuuri- ja taidetoimintaa."

"Suorien kontaktien solmimismahdollisuus mahdollistaa spontaaniuden ja luovuuden projektien ideoinnissa".

Taulukko 13.

Foorumitoiminnan

kehittämisehdotukset - heikkoudet ja uhat f

Heikkoutena on että toiminta ei palvele pieniä toimijoita	7
Heikkoutena suuri koneisto	7
Heikkoutena on kielitaidon puute	4
Uhkana on rahoituksen puute	9

Heikkouksina vastanneet nimesivät kolmen tyyppiä asioita, joista pienten toimijoiden ja alueellisen näkökulman puuttumisen mainitsi neljännes vastanneista. Heikkoutena mainitsi neljännes vastaajista foorumin järjestelyjen liian suuren mittakaavan. Kielitaidon puute tuli esiin vain vähän, neljässä vastauksessa. Alla siteerauksia kehittämisehdotuksista:

"Toivoisi venäjän pienten toimijoiden ja suomen pienten toimijoiden löytävän toisensa vielä nykyistä paremmin."

"Foorumi voisi toimia enemmän alueittain. Esim. Barentsin kulttuuriyhteistyössä Pohjoiskalotti - Kuolanniemimaa - alueella on täysin poikkeava (saamelaisalue), jota tulee kehittää alueen omilla ehdoilla, ottaa huomioon alueen tarjonta sekä tarpeet."

"Tämänkaltaiset toimintamuodot vaativat pitkäjänteisyyttä ja aikaa. Siksi foorumien jatkaminen tarvitsee todellakin kehittämistä, ei lopettamista. Tarvitseeko toiminnan olla näin "juhmallista" vai voisiko foorumia toteuttaa enemmän messutapahtumatyyppisenä, kuitenkin perusorganisoituna?"

"Suuri koneisto - onko panos-tuotos suhde kohdallaan?"

"Ehkä foorumit liian samalta alueelta, koko Suomimukaan! Liiallinen byrokratia ja foorumi foorumin takia vaarana."

Vastanneiden enemmistö, kolmannes piti varsinaisena uhkana resurssien ja rahoituksen puutetta.

"Rahoitusneuvontaa hankkeille!"

"Rahoituksen järjestämisen eri vaihtoehdot ja kanavat ja apua rahoituksen etsimiseen!!!!"

Selvityksen kysymys:

5.2 Mitä asioita toivoisitte järjestettävän tai toteutettavan toisin foorumi-toiminnassa? Mainitkaa konkreettisia esimerkkejä.

Taulukko 14.

Asiat, jotka tulisi järjestää tai toteuttaa toisin foorumi-toiminnassa f

Rahoitusmahdollisuudet tulee turvata	7
Järjestelmää tulee keventää	4
Alueellisen tason toiminnan tukeminen	8
Jaetaan laatupalkinto	1
Ei mielipidettä	8

Neljännes vastaajista piti ensisijaisena rahoitusmahdollisuuksien kehittämistä yleensä ja niistä tiedottamista, mutta konkreettisia esimerkkejä ei esitetty. Foorumitapahtuman keventämistä ehdottivat neljä vastaajaa arvelen sen myös vähentävän kustannuksia jaettavaksi hanketoimintaan. Alueellisen tason toimintaan halusivat tehokkuutta runsas neljännes vastanneista. Yksi vastaaja ehdotti laatupalkinnon perustamista.

"Rahoitusmahdollisuuksista voisi myös tiedottaa enemmän, sillä yhteistyö ilman mitään rahoitusta on jo välimatkojen ja tullien vuoksi liki mahdotonta."

"Ohjelman tiivistäminen."

"Sille, että venäläiset partnerit eivät saavu paikalle, voi olla myös taloudellisia selityksiä. Foorumiin osallistuminen katsotaan yksinkertaisesti liian kalliiksi. Halvempia vaihtoehtoja esim. osallistumiselle ja majoittumiselle pitäisi olla tarjolla."

"Alueellisen tason toimintaan kaipaisin otetta. Lääninhallitusten yhteyshenkilöt voisivat pitää yhteyttä ja koota alueen (=maakuntien) partnerihakijat ja yhteen, jolloin saisi tietää tarkemmin alueellisista toiveista ja tarpeista sekä tehdä yhteistyötäkin. - Tämä voisi tuoda hyötyjä myös hankkeiden resursointiin."

"Tieto ja tietoisuus toiminnasta leviäisi parhaiten alueellisten verkostojen avulla, mutta ne tarvitsevat verkonkutojan, koordinoijan."

"Kokouksia voisi järjestää myös pohjoisempana, esimerkiksi Murmansiin päin Kalottialueella on jo pitkät perinteet, Lapin matkailijamäärät ovat viime vuosina kasvaneet venäläisten matkailijoiden lisääntymisen ansiosta, lapissa kehitetään elämysmatkailua, johon liittyy tiiviisti kulttuuripalvelut, kyläkulttuureiden esittelyt jne."

"Olisi mielenkiintoista päästä tutustumaan syvemmälle Venäjälle kokousten yhteydessä, vaikkapa Uralin taakse."

"Jokin laatupalkinto, vaikka pienikin rahallinen tunnustus voitaisiin myöntää vuosittain parille kolmelle foorumitoiminnan kautta syntyneelle hankkeelle, jotka ovat innovatiivisia, hyviä käytäntöjä luovia tai jollain muulla tavalla erinomaisia."

Selvityksen kysymys:

5.3 Arvioikaa, voisiko kulttuurifoorumi-toiminnan toimintamallia soveltaa muihinkin toimintaympäristöihin?

Taulukko 15.

Kulttuurifoorumin toimintamallin soveltaminen muuhun toimintaan	f
Voi soveltaa yritystoimintaan ja liike-elämään	7
Oppilaitokset	2
Sosiaali- ja terveyspalvelut, matkailupalvelut	3
Eurooppalainen ja pohjoismainen yhteistyö	4
Kaikkeen verkostomaiseen toimintaan	3
Ei mielipidettä	9

Vastanneista neljännes arvioi foorumin toimintamallin soveltuvan yritystoimintaan tai liike-elämään uuden toiminnan kehittämisen malliksi. Oppilaitosten toimintaa koskevia arvioita esitti kaksi vastanneista. Palvelujen kehittämisen toimintamalliksi arvioi foorumitoiminnan soveltuvan kolme vastaajaa. Neljä vastaajaa arvioi mallin soveltuvan kulttuuritoiminnan kansainvälistymiseen EU:n ja Pohjoismaiden kesken. Kolme vastaajaa arvioi mallin toimivan perusmallina kaikessa verkostoitumiseen pyrkivässä toiminnassa.

"Ehkä pienten yritysten yhteistyöhankkeita voisi kehittää samoilla menetelmillä. Esim. kulttuurifoorumissakin monilukuisesti esillä olleet matkailuhankkeet voisi koota yhteen."

"Oppilaitosten välisen toiminnan kehittämiseen."

"Partnerisopimuksia on tosin solmittu ilman foorumiakin esim. koulu- sekä sosiaali- ja terveystieteille ja matkailuun."

"Kyllä, esimerkiksi pohjoismaiseen yhteistyöhön."

"Mielestämme kulttuurifoorumin toimintamallia voisi ajatella toteutettavan EU:n alueella omat

resurssimme ja intressimme huomioon ottaen. Eräässä venäläisessä puheenvuorossa Pietari-foorumissa tällainen ajatus tulikin esille Eestiin nähden. Euroopan tulevaisuudelle tässä voisi olla yksi kulttuurin pelastustie kaupallis-teknisen EU:n rinnalla. EU:n alkuperäinen sisältöhän toi voimakkaasti esille myös kulttuurin kentän."

"Kyllä varmasti, esim. "yritysfoorumi", "tietotekniikkafoorumi" tms, jolloin yhteistyö firmojen tai ammattilaisten välillä voisi lisääntyä eri maitten välillä."

"Kyllä. Esimerkiksi maamme sisällä toimivien organisaatioiden välillä ja alueellisesti kun luodaan alueellista toimintaa ja verkostoja."

Selvityksen kysymys:

5.4 Muut mahdolliset kommentitne kulttuurifoorumi-toiminnasta

Taulukko 16.

Muut kommentit foorumi-toiminnasta	f
Foorumi on tarpeellinen ja toivotaan jatkuvan	10
Rahoitustoimintaan tehoa	5
Tarpeellinen vain alkuun lähdössä	4
Rajattava tiukemmin vain kulttuuriin	2
Ei mielipidettä	7

Vastanneista yli kolmannes arvioi foorumitoiminnan hyödylliseksi tai toivoi sitä jatkettavan. Rahoitusmahdollisuuksien parantamista koskevia esitti vastanneista vajaa viidennes. Neljä vastaajaa arvioi foorumin merkityksen vain alkuun lähtöä turvavaksi, mutta ei nähnyt tarvetta sen jälkeen jatkaa foorumin piirissä. Kaksi vastaajista arvioi foorumin liian laaja-alaiseksi ja esitti tiukempaa rajausta kulttuuriin.

"Tsemppiä ison organisaation vetämiseen!"

"Toivon jatkoa, vaikka osallistuminen ei aina ole mahdollista ja vaikka suunnitellut hankkeet eivät aina sellaisinaan toteutuisikaan. Jotain muuta hyödyllistä voi aina lähteä liikkeelle."

"Tarpeellinen ja mahdollisuuksia luovaa toimintaa."

"Foorumista jäi joka tapauksessa myönteinen olo. Kontakti syntyi ja yhteistyö alkoi. Muita tavoitteita emme foorumille syyskuussa asettaneet. Arvokas juttu, jota pitää ehdottomasti jatkaa."

"Toiminta-ajatus ja toteutus ollut erinomaista, kunhan tämä rahoitusohjaus saadaan kuntoon."

"Joskus tulee ajatelleeksi, syökö se kohtuuttoman paljon suomalaista rahaa suhteessa siihen, mitä se synnyttää, ja voisiko se raha olla tarpeen kotimaisen kulttuurin edistämiseksi."

"Kiitos. Nyt yhteistyömme Venäjällä toimii jo ilman foorumiakin. Tapaamisia on ollut puolin ja toisin useita."

"Vielä tiukempi keskittyminen nimenomaan kulttuuriin kun kulttuurifoorumeista on kysymys, olisi hyvä asia."

Yksi vastanneista piti foorumitoimintaa tuloksettomana.

"Suuri foorumi vaikka kuinka korkea-arvoisin esiintyjien ja juhlapuhujien ei saa aikaan sitoutumista."

5 Yhteenvedoa ja pohdintaa suomalaisten itsearviointiaineistosta

Itsearviointiaineisto koostuu kulttuurifoorumeihin suunnittelu- ja toteutustyöhön osallistuneiden tahojen toiminnan laatua ja toimivuutta koskevista vastauksista. Kohderyhmien vastaukset jakautuvat toiminnan tavoitteita, tehokkuutta, vaikuttavuutta, taloudellisuutta ja foorumitoiminnan tulevaisuutta koskeviin ryhmiin. Yhteenvedo on koottu tarkastellen eri vastaajaryhmiä, joita olivat suomalainen foorumi-työryhmä, valmisteluryhmä (opetusministeriön valmisteluryhmä, läänien sivistisosastot, yhteistyökaupungit ja Suomi-Venäjä-Seura) ja partnerit ja niistä muodostuvaa kokonaiskuvaa.

5.1 Tavoitteiden saavuttaminen

Kaikkien vastanneiden enemmistö yhteensä 30 % katsoi foorumitoiminnan kokonaisuudessaan lisänneen yhteistyötä yleisesti ja 23 % arvioi sen vaikuttaneen eniten partneriyhteistyön syntymiseen ja 14 % alueellisen yhteistyön syntymiseen. Viisi prosenttia vastanneista arvioi foorumitoiminnan vaikuttaneen eniten partneriyhteistyön jatkuvuuteen. Suomalaisen työryhmän vastauksissa arvioitiin toiminnan vaikuttaneen selvästi eniten partneriyhteistyön syntyyn, kun taas suomalaiset partnerit arvioivat yleisellä tasolla syntyneet kontaktit ja yhteistyön selvästi suuremmaksi kuin varsinaisen partneriyh-

teistyön. Tietoisuuden lisääntyminen Venäjän kulttuurista ja yhteistyön mahdollisuuksien löytyminen sen pohjalta tuli esille suomalaisten partnereiden arvioissa lisäpiirteinä.

Kaikista vastanneista 8 % arvioi, että foorumitoiminta ei vaikuttanut lainkaan partnerihankkeiden syntyyn, mutta selvä enemmistö näin vastanneista edustivat suomalaisia partnereita. Johtopäätöksenä voidaan todeta, että suhteessa partneriyhteistyön syntymiseen suomalainen työryhmä ja osittain valmisteluryhmä olivat optimistisempia kuin suomalaiset partnerit.

5.2 Hankkeen tehokkuus

Kaikista vastanneista kolmannes kuvasi foorumitoiminnan toteutusta tehokkaaksi, tosin partnerit arvioivat toiminnan olevan tehokkainta ylätasolla ministeriöiden tasolla. Kolmannes kaikista vastanneista kuvasi toimintaa tehottomaksi. Vain partnerit pitivät foorumitapahtumaa myös kalliina. Kulttuurifoorumitoiminnan toteutuksen tehokkuudesta kolmanneksella partnereista ja valmisteluryhmällä ei ollut mielipidettä kun taas työryhmästä vain yksi ei esittänyt mielipidettä.

Enemmistö kaikista vastanneista piti partnerihankintaa ja toteutusta tehottomana ja suurinta

tyytymättömyys oli työryhmän vastauksissa. Partnerihankintaa kuvattiin monimutkaiseksi ja raskaaksi järjestelmäksi. Partnerihankintaa piti tuloksellisena kolmannes kaikista vastanneista. Suurimpana puutteena arvioitiin olevan tiedotuksen riittämättömyys. Erityisenä piirteenä korostui partnereiden vastauksissa se, että joka tapauksessa oma-aloitteisuuden merkitys toiminnan tehokkuudelle on suuri ja foorumitilaisuuksissa tuloksia syntyi jos oli ennestään tiedossa mahdollisia kumppaneita ja kontakteja.

Erityisesti suomalaisten partnerien mielestä tiedotusta foorumitoiminnasta tulisi tehostaa läänien ja kuntien toimesta. Toiminnan tietoisuuden kasvattaminen tapahtuisi kaikkien vastanneiden mielestä tehokkaimmin median kautta.

Noin neljännes vastanneista ei esittänyt mielipidettä hankkeen tehokkuutta tiedotuksen ja tietoisuuden avulla kysytyihin arviointeihin. Neljännes kaikista vastaajista ja lähes puolet suomalaisista partnereista eivät arvioineet lainkaan foorumia järjestävien osapuolten välistä yhteistyötä.

5.3 Hankkeen vaikuttavuus

Kolmannes vastanneista arvioi kulttuurifoorumitoiminnan edistävän yhteistyöprojektien syntyä siten, että tavoitteet konkretisoituvat ja foorumitoiminta luo yhteistyöprosesseja nopeuttavan kehyksen. Partnereista runsas kolmannes arvioi tärkeimmäksi kontaktien lisääntymisen, pienten hankkeiden yhteenkokoamisen ja kanssakäymisen sekä uusien ideoiden synnyn ja koko aineistossa tätä mieltä oli 20 %. Ei mielipidettä -vastauksia oli työryhmässä 41 % ja suomalaisissa partnereissa 14 % kun taas valmisteluryhmässä ei-mielipidettä -vastauksia ei esiintynyt.

Aineistossa esiintyi vain vähän arvioita, joiden mukaan foorumitoiminta ei lainkaan edistäisi yhteistyöprojektien syntyä.

Koko aineistossa foorumitapahtuman arvioitiin edistävän yhteistyöprojektien syntyä yleisesti kontaktien ja vuoropuhelun ja tutustumismahdollisuuksien kautta; arviot muodostavat aineistosta lähes 80 %. Suomalaisista partnereista 17 % arvioi, että foorumitapahtuma ei edistä lainkaan yhteistyö-

projektien syntyä, kun koko aineistossa tämä osuus oli 11 %. Partnereiden vastauksissa Ei mielipidettä -osuus oli 21 % ja koko aineistossa 11 %.

Foorumia koskevan arvioinnin ja kerätyn tiedon käyttöä toiminnan kehittämiseksi ei aineiston vastauksissa osattu arvioida, ei-mielipidettä -vastausten osuus oli 46 %. Muiden vastausten osalta korostui että toimintaa ei ole arvioitu tai että sitä on tehty epäyhtenäisesti. Foorumitoiminnan vaikuttavuuden näkökulmasta systemaattista arviointitoimintaa ei aineiston perusteella ole tehty ja noin neljänneksessä vastauksista ei noussut esille yhteistä käsitystä siitä miten kulttuurifoorumitoimintaa voitaisiin arvioida ja arviointitiedon hyväksikäyttöä kehitystyöhön ei mainittu. Selkeiden osa arviointia oli toteutuneiden yhteishankkeiden tulosten raportointi pyynnöstä opetusministeriölle.

5.4 Taloudellisuus

Aineiston perusteella kulttuurifoorumitoiminnan taloudelliset resurssit olivat puutteellisia 64 % mielestä. Ei mielipidettä -vastausten osuus oli melko suuri - 28 %. Talouden osalta pahimpia puutteita olivat rahan puute yleisesti, toiminnan kalleus ja suomalaiselle osapuolelle aiheutuva päärahoittajan rooli. Ongelmalliseksi nähtiin se, että rahoitusta on koottava useasta eri rahoituslähteestä. Läänien tasolla toimintaa ei ole voitu kehittää, koska omia budjettivaroja toimintaan ei ole ollut. Vastanneista 7 % arvioi toiminnan olevan taloudellista.

Yleinen resurssien puute on vaikeuttanut tavoitteiden saavuttamista ja niukkuus on luonut epätarkoituksen mukaisuutta. Ei mielipidettä -vastausten osuus koko aineistosta on 43 %.

5.5 Hankkeen kehittäminen ja tulevaisuuden linjaukset

Selkeimmin vahvuuksina nousivat esiin yhteistyön alkuun saattaminen, kontaktien syntyminen ja verkostoituminen. Tätä mieltä oli yli kolmannes kaikista vastanneista ja partnereista lähes puolet. Muutamassa vastauksessa vahvuudeksi mainittiin viran-

omaistuki.

Aineistosta nousi selkeimmin mahdollisuutena esiin toiminnasta saatujen kokemusten ja tulosten käyttö foorumitoiminnan kehitystyössä.

Foorumitoiminnan heikkouksista selkeimmin nousi esiin resurssien niukkuus ja rahoituksen puute - koko aineistossa 29 % ja suomalaisten partnereiden ryhmässä 46 % annetuista mielipiteistä. Heikkoutena piti 17 % koko aineistosta foorumitoiminnan kaavamaisuutta ja suurta koneistoa. Heikkoutena mainittiin myös se, että foorumi ei tavoita alueellisesti laajaa toimijajoukkoa 7 % vastauksista.

Kielitaidon puute mainittiin vain harvoin. Selkeimmin nousi uhkana esille pienten toimijoiden väsyminen ja se että foorumitoiminta ei turvaa jatkuvuutta - yhteensä 29 % vastanneista oli tätä mieltä. Koko aineistosta 10 % oli sitä mieltä, että uhkana on foorumitoiminnan byrokratisoituminen ja liturginen itsetarkoituksellisuus.

Eniten esitettiin ehdotuksia partneritoiminnan kehittämiseksi kokonaisuutena. Vastanneiden mielipiteissä 35 %:ssa toivottiin partneritoiminnan kehittämistä systemaattisemmaksi ja alueellisen tason sekä kansalais- ja kulttuurialan järjestöjen vahvistamista pohjana partneritoiminnalle. Vastauksissa esitetyistä mielipiteistä 17 %:ssa toivottiin kulttuuri-

foorumitoiminnan keventämistä ja foorumitapahtumien keston lyhentämistä. Myös rahoitusmahdollisuuksien turvaaminen nousi esille 11 %:ssa vastanneiden mielipiteistä.

Kulttuurifoorumimallin soveltamista muihin toimintamalleihin ei ollut arvioitu 43 %:ssa annetuista vastauksista. Toimintamallin soveltuvuus muille toiminta-aloille, mutta kevennettynä ja rajatumpana, kuten yritys- ja palvelutoimintaan nousi esille 30 %:ssa annetuista mielipiteistä. Soveltamiskelpoisuus kansainväliseen yhteistyöhön oli mahdollista 23 %:ssa annetuista vastauksista.

Foorumitoimintaa koskevassa kyselyssä pyydettiin kommentoimaan toimintaa myös vapaasti. Mielipiteistä 35 %:ssa toivottiin kulttuurifoorumitoiminnan jatkuvan. 29 % vastanneista ei esittänyt kommentteja. Muut kommentit tässäkin kohdentuivat rahoitustoiminnan tehostamistarpeeseen, jota haluttiin 10 %:ssa mielipiteistä. Foorumitoiminnan katsottiin olevan tarpeellista yhteistyökanavien syntymisen vuoksi ja toiminnan alkuvaiheessa yhteensä 16 %:ssa esitetyistä kommenteista. Pienten toimijoiden osallistumis- ja toimintamahdollisuudet nähtiin heikoiksi 6 %:ssa mielipiteistä ja joitakin mielipiteitä esitettiin kulttuurifoorumin rajaamistarpeista tiukemmin vain kulttuuria koskevaksi.

6 Yhteenvetoa ja pohdintaa venäläisten itsearviointiaineistosta

Itsearviointiaineisto koostuu kulttuurifoorumeihin suunnittelu- ja toteutustyöhön osallistuneiden tahojen toiminnan laatua ja toimivuutta koskevista monivalintavastauksista. Kohderyhmien vastaukset jakautuvat toiminnan tavoitteita, tehokkuutta, vaikuttavuutta, taloudellisuutta ja foorumitoiminnan kehittämistä käsitteleviin ryhmiin kuten muukin arviointiaineisto. Yhteenveto on koottu tarkastellen eri vastaajaryhmiä, joita olivat venäläinen foorumityöryhmä (9 kpl) ja partnerit (27 kpl). Koottuja vastauksia tarkasteltaessa on otettava huomioon, että sama vastaaja saattoi esittää useita näkökulmia kysytyyn asiaan.

6.1 Tavoitteiden saavuttaminen

Enemmistö kaikista venäläisistä vastaajista, yhteensä 71 %, katsoi, että kulttuurifoorumitoiminnassa on saavutettu hyvin sille asetetut tavoitteet. Reilu kolmannes partnereista ja kaikki työryhmän jäsenet katsoivat, että hankkeen toteutus on vastannut erinomaisesti sille asetettuja tavoitteita.

6.2 Hankkeen tehokkuus

Vajaassa kolmanneksessa kaikkien vastanneiden mielipiteistä tehokkaimpana keinona tavoitteiden saavuttamisessa pidettiin partnereiden yhteistä kiinnostusta yhteistyöhön. Vajaa viidennes arvioi, että kiinnostava yhteistyöhanke ja sen tarjoamat pitkän aikavälin mahdollisuudet tarjoaa parhaimman pohjan asetettujen tavoitteiden saavuttamiselle. Vastanneiden mielipiteistä 16 %:ssa nostettiin tärkeimmälle sijalle oma aktiivisuus. Työryhmän ja partnereiden vastauksien välillä ei esiintynyt hajontaa.

6.3 Hankkeen tehokkuus

Itsearviointiaineiston pohjalta 53 % esitetyissä mielipiteissä kuvataan toimintaa tehokkaaksi ja pitkäjännitteisen yhteistyön kehitystä tukevaksi. Rungas viidennes kuvaa toimintaa tehokkaaksi, mutta vain lyhytaikaista yhteistyötä tukevaksi. Vajaa viidennes arvioi, että toiminta ei ole tarpeeksi tehokasta ja tarjoaa vain tutustumismahdollisuuden pitkäaikaisen yhteistyön sijaan. Työryhmän ja partnereiden vastauksien välillä ei esiintynyt hajontaa.

Foorumin partnerihankinnan tehokkuutta ja toi-

mintamuotoa arvioitaessa enemmistö mielipiteistä sijoittui annetulla asteikolla kohtaan hyvä - 42 %; tyydyttävä - 33 %; erinomainen 22 % ja välttävä - 3 %. Työryhmän ja partnereiden vastauksien välillä ei esiintynyt merkittävää hajontaa.

Arvioitaessa yhteistyötä venäläisten ja suomalaisten työryhmien ja muiden foorumia järjestävien osapuolten välillä lähes kaikki mielipiteet sijoituivat asteikolle kohtiin erinomainen-hyvä-tyydyttävä, josta ryhmä hyvä oli 50 %. Työryhmän ja partnereiden vastauksien välillä ei esiintynyt merkittävää hajontaa.

Tiedotustoiminnan tasoa koskevat arviot olivat koko aineistossa sekä työryhmän että partnereiden osalta ryhmissä hyvä ja tyydyttävä - 42%. Hajontaa muodostui kuitenkin siten, että työryhmä arvioi tiedottamisen tason välttäväksi 67 % mielipiteistä ja partnerit 33 %. Tiedotustoimintaa piti erinomaisena 11 % kummassakin ryhmässä, eikä hajontaa esiintynyt.

6.4 Hankkeen vaikuttavuus

Arviointiaineisto osoittaa, että yhteistyön syntyyn vaikuttavat esitettyjen mielipiteiden mukaan lähes yhtä paljon sekä henkilökohtaiset tapaamiset - 28 % että partnereiden konkreettiset ehdotukset - 23 %. Myös pitkäaikainen yhteistyö partnerin kanssa arvioitiin vaikutuksiltaan merkittävänä - 17 %. Epävirallisten tapaamisten - 12 %, teemaseminaarien ja ryhmäkeskustelujen - molemmat 8 % arvioitiin vaikuttavan vähemmän yhteistyön syntyyn.

Enemmistö mielipiteistä sijoittuu asteikolla kohtiin ensiarvoisen tärkeä tai suhteellisen tärkeä rooli arvioitaessa kulttuurifoorumitapahtuman vaikutusta konkreettisten yhteistyöprojektien syntyyn. Työryhmän ja partnereiden vastauksien välillä esiintyi hajontaa siten, että työryhmä arvioi vaikutuksen ensiarvoisen tärkeäksi 56 %:ssa mielipiteistä ja partnerit vain 17 %:ssa. Partnereiden vastauksista 20 %:ssa ja työryhmän 11 %:ssa pidettiin foorumin roolia muodollisena.

Suuri enemmistö arvioi foorumitoiminnan toteu-

tuksen joko erinomaiseksi - 62 % tai hyväksi - 16 %. Vain 14 % piti sitä tyydyttävänä ja pieni vähemmistö - 8 % välttävänä tai huonona. Hajontaa ei ryhmien välillä esiintynyt.

Puolessa mielipiteistä arvioitiin toiminnan tulosten vaikuttaneen edistävästi kulttuuritoiminnan kehitykseen. Kolmanneksessa mielipiteistä katsottiin toiminnan tulosten vaikuttaneen muiden toimijoiden kiinnostuksen syntyyn kulttuurifoorumitoimintaa kohtaan. Hajontaa ei ryhmien välillä esiintynyt.

6.5 Hankkeen taloudellisuus

Foorumitoiminnan resursseja arvioitaessa työryhmän mielipiteissä tuli esille yhtä usein arvio - 44 % - siitä, että toiminta ei aiheuta suuria kustannuksia ja toisaalta, että se aiheuttaa suuria kustannuksia, joihin ei ole rahoitusta. Partnerien mielipiteissa vain 4 % piti kustannuksia suurina ja 40 %:n mielestä yhteistyö ei aiheuta suuria kustannuksia. Koko aineistosta runsas 40 % mielipiteistä toiminnan katsottiin olevan taloudellista eikä aiheuttavan suuria kustannuksia. Reilussa viidenneksessä kaikista mielipiteistä piti yhteistyötä kalliina, mutta sen katsottiin olevan toiminnan tulevaisuuden kannalta panostuksen arvoista.

Mielipiteiden enemmistön mukaan kustannukset eivät ole korkeat ja ne vastaavat täysin asetettuja tavoitteita. Lisäksi 24 %:ssa mielipiteistä kustannusten katsottiin kääntyvän voitoksi lähitulevaisuudessa. Kaikista vastanneista vain 3 % annetuista mielipiteistä toimijatahot ilmaisivat halukkuutensa lisätä omia resurssejaan toiminnan jatkamiseen.

Suuri enemmistö työryhmästä - 88 % oli tyytyväinen käytettävissä olevien resurssien määrään suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Partnereiden osalta vastaava luku oli 38 %. Toimintaan sijoitettujen kustannusten arvioitiin kääntyvän voitoksi tulevaisuudessa työryhmän mielipiteiden mukaan 13 % ja partnereiden mielipiteiden mukaan 29 %. Vain 3 % kaikista vastanneiden mielipiteistä oltiin valmiita lisäämään omia resursseja yhteistyön jatkamiseksi.

si. Yhdessä partnerin mielipiteessä ilmaistiin halukkuus lisätä foorumitoimintaan omia resursseja ja työryhmästä kukaan ei ollut tällä kannalla.

6.5 Hankkeen kehittäminen ja tulevaisuuden linjaukset

Itsearviointiaineistossa esitettyjen mielipiteiden pohjalta kaikki toimijaryhmät arvioivat, että foorumitoiminnan malli on siirrettävissä muihinkin toimintaympäristöihin. Ryhmien välillä ei esiintynyt hajontaa.

Lopuksi

Yleisenä johtopäätöksenä venäläisten itsearviointiaineistosta voidaan todeta, että venäläiset ovat hyvin tai erittäin tyytyväisiä kulttuurifoorumi-toimintaan.

Foorumitoiminnan tavoitteiden toteutumisen kannalta saatu itsearviointiaineisto tukee partneriyhteistyön aktivointia suomalaisten ja venäläisten kulttuuritoimijoiden välillä yleisellä tasolla, mutta vähemmän konkreettisten partnerihankkeiden syntymiseen johtavana toiminona. Suomalaisen työryhmän näkemys toiminnan tuloksellisuudesta konkreettisen partneriyhteistyön synnyttäjänä on selvästi myönteisempi kuin suomalaisten partnereiden ja valmisteluryhmän arvioissa.

Kulttuurifoorumitoiminnan tehokkuutta kuvaavan arviointiaineiston perusteella voidaan tehdä johtopäätös, että foorumitoiminnan toteutus eri osapuolten yhteistyön näkökulmasta ei ole ollut riittävän yhtenäistä. Voidaan todeta, että selvä kehittämiskohde on partnerihankinnan toteutusmuoto, koska enemmistö kaikkien suomalaisten vastaajaryhmien mielipiteistä piti sitä tehottomana, vaikkakin osa partnerihankinnasta on ollut tehokasta. Tehottomuutta on lisännyt myös tiedotustoiminnassa olevat puutteet.

Johtopäätöksenä Kulttuurifoorumitoiminnan ja -tapahtuman vaikuttavuutta arvioivista suomalaisten mielipiteistä voidaan tehdä johtopäätös, että vaikuttavuus ilmenee vahvimmin kontaktien, kanssakäymisen ja ideoiden syntymisen tasolla pyrkimyksenä

saada aikaan konkreettista partneriyhteistyötä.

Kulttuurifoorumitoimintaan käytettävissä olevien resurssien osalta voidaan johtopäätöksenä todeta, että toiminnan rahoitusmahdollisuudet ovat olleet erityisen niukkoja ja aiheuttavat toimintaan epätarkoituksen mukaisuutta erityisesti lääni- ja kuntatasolla sekä kulttuuritoimijoiden keskuudessa.

Suomalaisen arviointiaineiston pohjalta voidaan myöskin tehdä kulttuurifoorumitoimintaa koskeva johtopäätös siten, että toimintaa tulisi jatkaa ja kehittää saatujen kokemusten ja arvioinnin pohjalta.

Hajontaa suomalaisten ja venäläisten arviointiaineistojen välillä esiintyi eniten toimintaan käytettävissä olevia resursseja koskevissa mielipiteissä. Suomalaisten mielipiteissä edellytettiin merkittävää resurssien lisäämistä toimintaan, kun taas venäläisten mielipiteissä esitettiin vain vähän valmiutta panostaa foorumitoiminnan resurssointiin omia uusia varoja.

Suomalais-venäläinen kulttuurifoorumi 2000-2003 Itsearviointi

Suomalainen foorumi-työryhmä

Vastaajan nimi / Vastaaajien nimet:

Organisaatio:

Paikkakunta:

Osallistuin (merkitkää rastilla):

Helsingin foorumiin 2000

Novgorodin foorumiin 2001

Lappeenrannan foorumiin 2002

Pietarin foorumiin 2003

1. Kulttuurifoorumi-toiminnan tavoitteet

Suomalais-venäläinen kulttuurifoorumi -toiminta käynnistyi vuonna 2000. Sen tarkoituksena on

- aktivoida suomalaisten ja venäläisten kulttuuritoimijoiden partneriyhteistyötä
- kehittää uusia yhteistyömuotoja Suomen opetusministeriön sekä Venäjän federaation kulttuuriministeriöiden ja Luoteis-Venäjän kulttuurihallintojen välille

1.1 Arvioikaa, millaisia vaikutuksia kulttuuri-foorimitoiminnalla kokonaisuudessaan on ollut. Mainitkaa konkreettisia esimerkkejä.

1.2 Arvioikaa, miten asetetut tavoitteet on saavutettu suomalaisen työryhmän kannalta. Mainitkaa konkreettisia esimerkkejä.

2. Hankkeen tehokkuus

2.1 Kuvatkaa kulttuurifoorumi-toiminnan toteutusta

2.2 Arvioikaa foorumin partnerihankinnan toteutusta ja toimintamuotoa

2.3 Arvioikaa, miten yhteistyö foorumia järjestävien eri osapuolten välillä toimii. Mainitkaa konkreettisia esimerkkejä.

2.4 Arvioikaa kulttuurifoorumi-toiminnan tiedottamista osana toimintaa suomalaisen työryhmän kannalta

2.5 Arvioikaa, miten tietoisuutta kulttuurifoorumitoiminnasta voitaisiin kasvattaa koko Suomessa. Mainitkaa konkreettisia esimerkkejä.

3. Hankkeen vaikuttavuus

3.1 Arvioikaa, miten kulttuurifoorumi-toiminta edistää suomalaisten ja venäläisten toimijoiden välisen konkreettisten yhteistyöprojektien syntyä. Mainitkaa konkreettisia esimerkkejä.

3.2 Arvioikaa, miten kolmipäiväinen foorumi-tapahtuma edistää suomalaisten ja venäläisten toimijoiden välisen konkreettisten yhteistyöprojektien syntyä

3.3 Kuvatkaa, miten hanketta on arvioitu sen toiminnan aikana ja miten kerättyä tietoa on työryhmän kannalta käytetty hyväksi toiminnan kehittämisessä

4. Hankkeen taloudellisuus

4.1 Kuvatkaa hankkeen taloudellisia resursseja työryhmän näkökulmasta

4.2 Arvioikaa, ovatko resurssit tavoitteiden kannalta optimaaliset ja määrältään tarkoituksenmukaiset

5. Hankkeen kehittäminen ja tulevaisuuden linjaukset

5.1 Arvioikaa, miten foorumi-toimintaa tulisi kehittää tulevaisuudessa; mitkä ovat kehittämisehdotukseen ja sen keskeiset vahvuudet, heikkoudet, uhat, mahdollisuudet?

5.2 Mitä asioita toivoisitte järjestettävän tai toteutettavan toisin foorumi-toiminnassa? Mainitkaa konkreettisia esimerkkejä.

5.3 Arvioikaa, voisiko kulttuurifoorumi-toiminnan toimintamallia soveltaa muihinkin toimintaympäristöihin?

5.4 Muut mahdolliset kommenttinne kulttuurifoorumi-toiminnasta

21.5.2004

Suomalais-venäläiseen kulttuurifoorumiin liittyvä itsearviointipyyntö

Arvoisa vastaanottaja

Opetusministeriön Venäjää koskevassa toimintaohjelmassa ja Pietarin kulttuurifoorumin yhteydessä järjestetyssä suomalaisen ja venäläisen foorumi-työryhmän yhteiskokouksessa 13.9.2003 on päätetty Suomalais-venäläisestä kulttuurifoorumi-toiminnasta tehtävästä arvioinnista. Suomalais-venäläisen kulttuurifoorumi-toiminnan arviointia johtamaan opetusministeriö on päätöksellään 26.1.2004 asettanut ohjausryhmän.

Osana Suomalais-venäläisen kulttuurifoorumi-toiminnan suunnittelu- ja toteutustyöhön osallistuneita tahoja pyydämme teitä ystävällisesti täyttämään oheisen itsearviointilomakkeen. Tervetuloa mukaan arviointiin!

Itsearviointivaihe käynnistyy tällä kirjeellä. Ohessa seuraa itsearviointiraportin laadintaan liittyviä ohjeita sekä itsearviointilomake.

Pyydämme teitä yhteyshenkilöinä huolehtimaan siitä, että yksikkönne Suomalais-venäläisen kulttuurifoorumi-toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen osallistuva henkilökunta saa välittömästi tiedon saapuneesta itsearviointipyyntöstä sekä ryhtyy tarvittaviin toimenpiteisiin itsearvioinnin organisoimiseksi.

Mikäli jokin kohta itsearviointi-aineistossa herättää kysymyksiä tai tarvitsette muuta lisätietoa, olkaa hyvät ja ottakaa välittömästi yhteyttä kulttuuriasianneuvos Maija Lummepuroon, puh. (09) 160 77292, s-posti: maija.lummepuro@minedu.fi

Yhteistyöterveisin

Arto Mustajoki
Ohjausryhmän puheenjohtaja

Maija Lummepuro
Ohjausryhmän sihteeri

LIITTEET Itsearviointiohjeet
Itsearviointilomake

OPETUSMINISTERIÖ
Kulttuurifoorumi-toiminnan arvioinnin ohjausryhmä
21.5.2004

Suomalais-venäläisen kulttuurifoorumin itsearviointiohjeet

1. Tavoitteet, vaiheet ja aikataulu

Projektin tavoitteet

Suomalais-venäläisestä kulttuurifoorumi-toiminnasta tehtävän arvioinnin ohjausryhmän tehtäväksi on annettu ohjata arvioinnissa tarvittavan tausta-aineiston koontityötä ja suunnitella ja toimeenpanna toimintaan osallistuvien tahojen itsearviointi, ulkoinen arviointi sekä ohjata arvioinnin loppuraportin laadintaa. Toimeksiannon mukaisesti arviointi toteutetaan ns. kehittävänä arviointina; ts. arviointiprosessin tuotoksena tulisi saada perusteltu arvio siitä, onko ja miten toiminnalle asetettuja tavoitteita tarpeen uudistaa ja miten foorumin eri toimielimet (foorumi-työryhmä, valmisteluryhmä, läänien sivistysosastot) ja toiminnot (foorumi-tapahtumat, oheistapahtumat, partneritoiminta) ovat onnistuneet toiminnassaan asetettujen tavoitteiden toteuttamiseksi ja olisiko niitä tarpeen uudistaa ja miten.

Suomalais-venäläistä kulttuurifoorumi-toimintaa arvioidaan viidestä näkökulmasta: (1) työryhmän (2) valmisteluryhmän (3) lääninhallitusten (4) yhteistyökaupunkien ja organisaatioiden sekä (5) hankepartnereiden kannalta.

Arvioinnin kohteena on koko kulttuuri-foorumi-prosessi sisältäen valmistelutyön, läänien ja opetusministeriön valmisteluryhmän partnerihaun, jatkuvan tiedottamisen www-sivuilla sekä kolmipäiväisen foorumi-tapahtuman.

Työryhmän näkökulmasta hankkeen tavoitteena on

- arvioida, miten foorumille asetetut tavoitteet ja päämäärät ovat toteutuneet
- arvioida, kuinka foorumi-toiminta on vaikuttanut yhteistyöprojektien syntyyn
- eritellä foorumi-toiminnan kehitysvaatimuksia ja -vaihtoehtoja sekä esittää johtopäätöksiä toiminnan kehittämisen suuntaviivoiksi

Foorumia järjestävien valmisteluryhmien ja muiden sidosryhmien (läänien yhteyshenkilöt, yhteistyökaupungit, Suomi-Venäjä-Seura) näkökulmasta hankkeen tavoitteena on

- kartoittaa ja vertailla, miten toiminnalle asetetut tavoitteet on saavutettu
- arvioida kulttuurifoorumi-toiminnan eri prosessien laatua ja toimivuutta sekä
- tuoda esiin hyviä käytänteitä ja foorumi-toiminnan kehittämistarpeita valmisteluryhmien kannalta.

Partnerin näkökulmasta hankkeen tavoitteena on arvioida,

- miten foorumi toimii partnerin kannalta, miten yhteistyö eri osapuolten välillä toimii, onko hankkeen yleinen toteutus laadukas
- millaisia kehittämistarpeita foorumi-toimintaa liittyy partnerin kannalta.

Projektin vaiheet ja aikataulu

Arviointiprojekti jakautuu seuraaviin vaiheisiin:

- tausta- ja suunnittelutyö (helmi - toukokuu 2004)
- itsearviointiosuus (touko - elokuu 2004)
- ulkoinen arviointi (sisältää Turun foorumin, syys-lokakuu 2004)
- arvioinnin julkistamis- ja loppuseminaari (tammikuu 2005)

2. Arviointiohjeet itsearvioinnin täyttäjälle

Itsearviointiprosessi ja sen organisointi

Itsearviointi on kulttuurifoorumeiden suunnittelu- ja toteutustyöhön osallistuneiden suomalaisten ja venäläisten tahojen oma arviointi toiminnan laadusta ja toimivuudesta.

Itsearviointilomakkeeseen vastaava voi itse päättää, miten vastausten keruu ja koonti arviointiraportiksi omassa yksikössä / organisaatiossa toteutetaan. Suositeltavaa kuitenkin on, että kulttuurifoorumi-toiminnan itsearviointiprosessiin osallistuu 2-3 foorumeiden suunnitteluun ja toteutukseen osallistunutta henkilökunnan jäsentä, joko ryhmänä tai yksittäisenä toimijana. Itsearviointia suorittavaan ryhmään on suositeltavaa ottaa mukaan myös aikaisemmin työryhmässä toimineita jäseniä.

Itsearviointi ja sen palauttaminen

Itsearviointi sisältää viisi pääteemaa. Itsearvioinnissa pyydetään noudattamaan teemojen järjestystä ja numerointia. Kunkin teeman alle on kysymyksiä muodossa kirjattu näkökulmia, joita ohjausryhmä pitää arvioinnin kannalta tärkeinä. Nämä näkökulmat ovat suuntaa-antavia. Voitte mielellään käsitellä kunkin teeman kohdalla myös muita keskeisiä pitämiänne kysymyksiä.

On erittäin tärkeää, että kunkin teeman kohdalla sekä kuvaatte ja että arvioitte kulttuurifoorumi-toimintaa. Arvioiva kysymys tulee aina kunkin teeman lopuksi.

1. *Kuvauksella* tarkoitetaan kulttuurifoorumi-toiminnan toimijoiden, toimintatapojen ja kohderyhmien yleistä ja faktapohjaista kuvausta.
2. *Arvioinnilla* tarkoitetaan sen arvioimista, missä asioissa on onnistuttu, mitä pitäisi vielä kehittää ja mitkä ovat kehittämisen esteet ja mahdollisuudet.

Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti eikä arviointiraportissa tulla viittaamaan henkilöihin.

Itsearvioinnin laajuus on enintään 10 sivua. Itsearvioinnin voi kirjoittaa suomeksi tai ruotsiksi. Itsearviointiin ei ole tarpeen liittää muita liitteitä.

Itsearviointiraportti tulee palauttaa viimeistään torstaina 27.5.2004 sähköisessä muodossa osoitteeseen: majja.lummepuro@minedu.fi

3. Suomalais-venäläiseen kulttuurifoorumi-toimintaan liittyviä käsitteitä

Suomalainen työryhmä = Kulttuurifoorumi-toiminnan korkein päättävä elin, jota johtaa opetusministeriön kansliapäällikkö. Jäsenet koostuvat lääninhallitusten, eri kulttuurilaitosten, yhteistyökaupunkien ja -järjestöjen edustajista sekä suomalaisesta pääkoordinaattorista.

Venäläinen työryhmä = Kulttuurifoorumi-toiminnan venäläinen korkein päättävä elin, jota johtaa Venäjän federaation kulttuuriministeri. Jäsenet koostuvat Luoteis-Venäjän 11 hallinnollisen alueen kulttuuriministereistä sekä venäläisestä pääkoordinaattorista.

Suomalais-venäläinen työryhmä = Suomalainen työryhmä ja Venäläinen työryhmä

Opetusministeriön valmisteluryhmä = Suomalainen pääkoordinaattori ja korkeakouluharjoittelijat

Venäläinen valmisteluryhmä = Venäläinen pääkoordinaattori avustajineen

Lääninhallitusten yhteyshenkilöt = 1-3 käytännön järjestelytyöhön osallistunutta henkilöä lääninhallitusten sivistysosastoilta tai läänien taidetoimikunnista

Yhteistyökaupunki = Lappeenrannan ja Turun kaupungit

Yhteistyöjärjestö = Suomi-Venäjä-Seura

Partneri = hanke-ehdotuksen tekijä tai venäläisen osapuolen hankkeeseen ilmoittautuva suomalainen toimija, joka täyttää partnerilomakkeen ja osallistuu foorumi-tapahtumassa käytyihin neuvotteluihin venäläisen osapuolen kanssa

Kulttuurifoorumi-toiminta = Suomalais-venäläinen kulttuurifoorumi -toiminta käynnistyi vuonna 2000. Sen tarkoituksena on aktivoida suomalaisten ja venäläisten kulttuuritoimijoiden partneriyhteistyötä kehittää uusia yhteistyömuotoja Suomen opetusministeriön sekä Venäjän federaation kulttuuriministeriöiden ja Luoteis-Venäjän kulttuurihallintojen välille. Käsitteenä kulttuurifoorumi-toiminta sisältää ympäri vuoden kestävänsä valmistelutyön: partnerihaun, partnerilomakkeiden kääntämistyön, työryhmän toiminnan, tiedotustoiminnan suomen- ja venäjänkielisten www-sivujen ja tiedotustilaisuuksien muodossa, partneriosapuolien nimeämisen, kolmipäiväisen foorumi-tapahtuman (ks. seuraava kohta) valmistelutyön (ohjelman suunnittelu, seminaarijärjestelyt, majoitus- ja matkajärjestelyt partnereille ja muille osallistujille, tulkkauksjärjestelyt,

käännöstehtävät, informaatio -ja lehdistökeskuksen valmistelu ja ylläpito, vierailujen valmistelu), foorumin tuloksista tiedottamisen sekä yhteistyön suomalaisen ja venäläisen koordinaattorin ja työryhmän välillä.

Kulttuurifoorumi-tapahtuma = Vuoro vuosittain Suomessa ja Venäjällä järjestettävä kolmipäiväinen kulttuurifoorumi-tapahtuma (Helsinki 2000, Novgorod 2001, Lappeenranta 2002, Pietari 2003) kokoaa yhteen partnerihaun tuloksena noin sata suomalais-venäläistä partneriparia neuvottelemaan yhteistyöhankkeestaan. Kulttuurifoorumi-tapahtumassa partnereille tarjotaan mahdollisuus neuvotella hankkeestaan yhteistyökumppaninsa kanssa tulkkien välityksellä. Partneriparit jaetaan tapahtumassa kolmeen tulkkauksryhmään ja mahdollisuus neuvotteluihin tarjotaan jokaisena kolmena päivänä.

Partneriparien lisäksi foorumi-tapahtumaan osallistuu eri teemaseminaarien osallistujia. **Teemaseminaarit** (esim. Linnasta linnaan, kulttuurijuna, Arts Management) järjestetään foorumi-tapahtuman yhteydessä, ja niihin osallistuu noin 20-30 henkilöä. Teemaseminaarit ovat avoinna kaikille foorumin osallistujille. Lisäksi foorumi-tapahtumassa on osallistujina eri kulttuurilaitosten ja hallinnon edustajia Suomesta ja Luoteis-Venäjän alueelta, ja osallistujamäärä vuosittain on noin 300.

Seminaariohjelman ja partnerineuvotteluiden lisäksi foorumi-tapahtuma tarjoaa osallistujilleen erilaista kulttuuriohjelmaa sekä vierailu- ja tutustumiskäyntejä foorumi-paikkakunnan kohteisiin.

Partnerihaku = Vuoro vuosittain hanke-ehdotukset tehdään suomalaisten ja venäläisten partnereiden aloitteesta. Suomessa lääninhallitukset yhdessä opetusministeriön valmisteluryhmän kanssa tiedottavat foorumi-toiminnasta alueensa toimijoille. Kiinnostuneet toimijat täyttävät ja lähettävät partnerilomakkeen lääninsä yhteyshenkilölle. Partnerilomakkeeseen merkitään toivottu yhteistyökumppani Suomesta / Luoteis-Venäjän alueelta.

Suomalainen pääkoordinaattori kerää suomalaisten tekemät hanke-ehdotukset ja toimittaa ne venäläis-

lä koordinaattorille. Venäläinen koordinaattori avustajaryhmänsä kanssa etsii suomalaisille partnereille yhteistyökumppanin, ja osapuolet tapaavat neuvottelukseen kerran vuodessa järjestetyssä kulttuurifoorumi-tapahtumassa.

Hanke-ehdotukset ja niiden venäläiset yhteistyöpartnit ovat nähtävissä foorumi-toiminnan www-sivuilla ympäri vuoden.

Foorumin tiedotustoiminta = Tietoa kulttuurifoorumi-toiminnasta löytyy foorumin www-sivuilla osoitteessa www.minedu.fi/opm/tapahtumat/kulttuurifoorumi.html. Laajat suomen- ja venäjänkieliset sivustot tarjoavat tietoa kulttuurifoorumi-toiminnasta ja siihen osallistumisesta, kulttuurifoorumi-tapahtuman valmistelutyöstä, suomalaisista ja venäläisistä partnereista, teemaseminaareista sekä partnerineuvotteluiden tulosten seurannasta.

Foorumin www-sivut tiedottavat vuosittain tehdyistä hanke-ehdotuksista ja niiden yhteistyöpartnereista. Sivujen kautta voi löytää kiinnostavan hankkeen ja ilmoittautua partneriksi tai tehdä itse hanke-ehdotuksen.

Vuosittain kulttuurifoorumi-toiminnasta tiedotetaan lisäksi lääninhallitusten sivistysosastojen ja opetusministeriön valmisteluryhmän toimesta. Lääneissä on maaherrojen johdolla järjestetty tiedotustilaisuuksia alueen kulttuuritoimijoille, jotka ovat kiinnostuneita löytämään toiminnan kautta venäläisen yhteistyökumppanin.

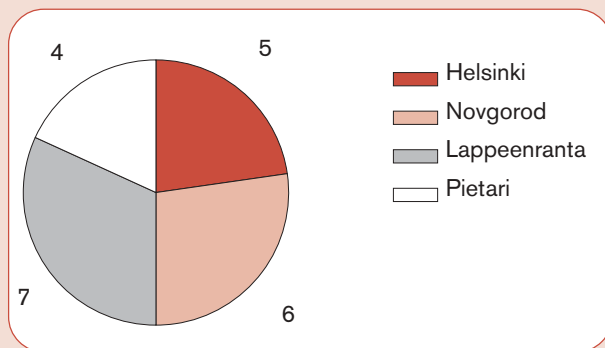
4. Lisätietoja antaa

Kulttuuriasiainneuvos Maija Lummepero
Opetusministeriö
Kansainvälisten asian sihteeristö
Puh. 09- 160 77292
maija.lummepero@minedu.fi

1. Foorumin venäläinen työryhmä

Venäläisten työryhmän jäsenten vastauksia on saatu yhteensä 9 kappaletta. Koottuja vastauksia tarkasteltaessa on hyvä muistaa, että sama vastaaja saattoi esittää useita näkökulmia asiaan.

Vastanneet olivat osallistuneet eri foorumeihin seuraavan jaottelun mukaisesti:

Kuvio 1. Osallistuminen kulttuurifoorumeihin

Helsingin foorumiin 2000 -> 5 osallistujaa

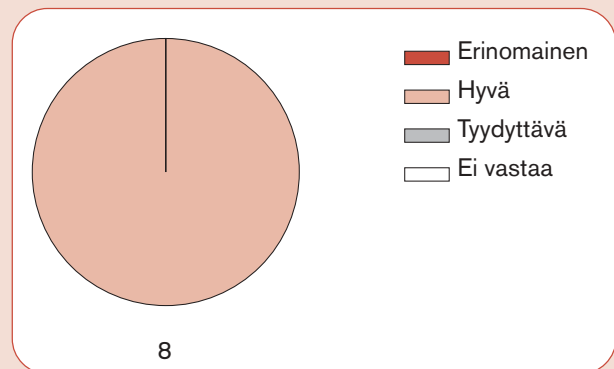
Novgorodin foorumiin 2001 -> 6 osallistujaa

Lappeenrannan foorumiin 2002 -> 7 osallistujaa

Pietarin foorumiin 2003 -> 4 osallistujaa

Kunkin vaihtoehdon kohdalla on sen valinneiden venäläisen työryhmän jäsenten lukumäärä

1.1 Arvioikaa, suomalais-venäläisen kulttuurifoorumitoiminnan päämääriä ja hankkeen käytännön toteutusta

Kuvio 2. Hankkeen päämäärät ja toteutus

- A - Hankkeen toteutus vastaa erinomaisesti asetettuja tavoitteita
- B - Hankkeen toteutus vastaa hyvin asetettuja tavoitteita 8
- C - Hankkeen toteutus vastaa tyydyttävästi asetettuja tavoitteita
- D - Hankkeen toteutus ei vastaa asetettuja tavoitteita

1.2 Arvioikaa, mikä auttoi teitä saavuttamaan asetetut tavoitteet?

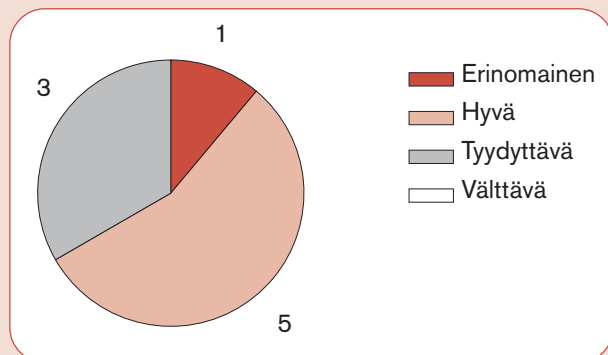
- A - Suomalaisen partnerin aktiivisuus 1
- B - Oma aktiivisuus 1
- C - Partnereiden yhteinen kiinnostus yhteistyöhön 6
- D - Suomalaisen partnerin puolelta tuleva rahoitus 1
- E - Oman alueen hallinnolta tuleva rahoitus 1
- F - Kiinnostava yhteistyöhanke ja sen tarjoamat pitkän aikavälin mahdollisuudet 4
- G - Muuta (mainitkaa) 4

2. Hankkeen tehokkuus

2.1 Kuvatkaa kulttuurifoorumi-toiminnan toteutusta

- A - Toiminta on tehokasta, edistää pitkäjännitteisen yhteistyön kehitystä 4
- B - Toiminta on kokonaisuudessaan tehokasta, mutta edistää vain lyhytaikaisia kontakteja 3
- C - Toiminta ei ole tarpeeksi tehokasta, vaan tarjoaa tutustumismahdollisuuden pitkäaikaisen yhteistyön sijaan 2
- D - Toiminta on tehotonta, koska se päättyy melkein heti foorumitapaamisen jälkeen
- E - Muuta 1

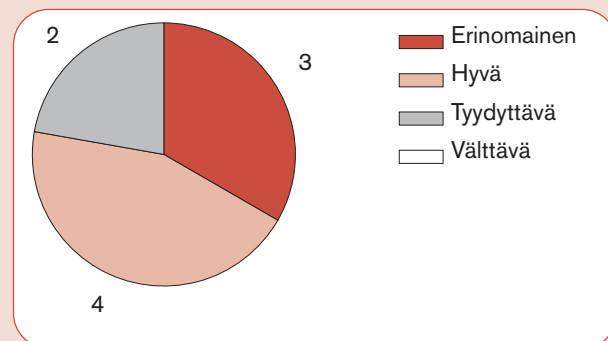
2.2 Arvioikaa foorumin partnerihankinnan tehokkuutta ja toimintamuotoa

Kuvio 3. Partnerihankinnan tehokkuus ja toimintamuoto

- A - Erinomainen 1
- B - Hyvä 5
- C - Tyydyttävä 3
- D - Välttävä

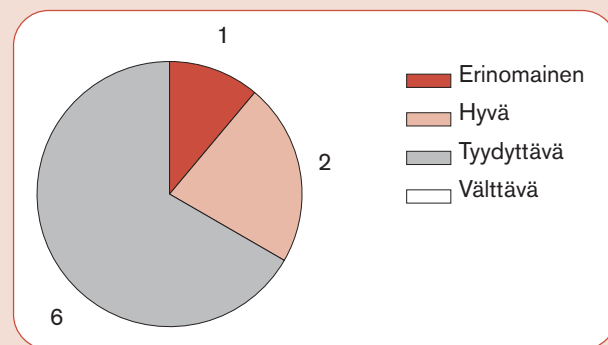
2.3 Arvioikaa, miten yhteistyö venäläisen ja suomalaisen työryhmän ja muiden foorumia järjestävien osapuolten välillä toimii

Kuvio 4. Yhteistyö järjestävien osapuolten välillä

- A - Erinomaisesti 3
- B - Hyvin 4
- C - Tyydyttävästi 2
- D - Välttävästi

2.4 Arvioikaa kulttuurifoorumi-toiminnan tiedottamisen tasoa

Kuvio 5. Tiedottaminen

- A - Erinomainen 1
- B - Hyvä 2
- C - Tyydyttävä 6
- D - Välttävä

3. Hankkeen vaikuttavuus

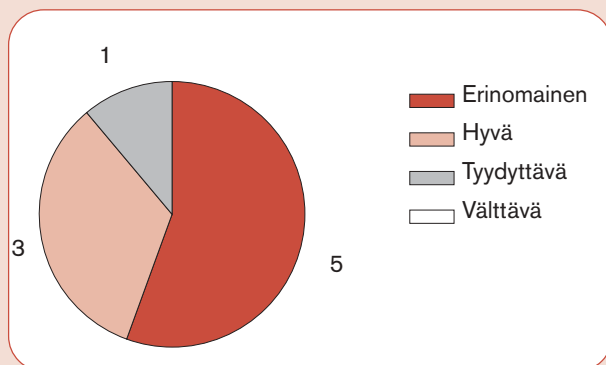
3.1 Arvioikaa, mikä kulttuurifoorumi-toiminnassa edistää suomalaisten ja venäläisten toimijoiden välisten konkreettisten yhteistyöprojektien syntyä

- A - Partnerin konkreettiset ehdotukset 4
- B - Teemaseminaarit 1
- C - Ryhmäkeskustelut
- D - Henkilökohtaiset tapaamiset 6
- E - Epäviralliset tapaamiset 2
- F - Pitkäaikainen yhteistyö partnerin kanssa 2
- G - Muu (mikä) 1

3.2 Arvioikaa, miten kolmipäiväinen foorumi-tapahtuma edistää suomalaisten ja venäläisten toimijoiden välisten konkreettisten yhteistyöprojektien syntyä

- A - Foorumilla on ensiarvoisen tärkeä rooli konkreettisten projektien syntymiselle 5
- B - Foorumilla on suhteellisen tärkeä rooli 3
- C - Foorumilla on muodollinen rooli 1
- D - Myös ilman foorumia voi tulla toimeen

3.3 Kuvatkaa, millaisen arvosanan annatte projektin toteutusvaiheelle

Kuvio 6. Kulttuurifoorumin toteutus

- A - Erinomainen 5
- B - Hyvä 3
- C - Tyydyttävä 1
- D - Välttävä
- E - Huono

3.4 Kuinka projektin toteutuksen tulos on vaikuttanut kulttuuritoiminnan kehitykseen jatkossa

- A - Edisti kulttuurin kehitystä 5
- B - Auttoi ratkaisemaan kauan esillä olleen ongelman
- C - Auttoi herättämään muiden instituutioiden kiinnostuksen yhteistä toimintaa kohtaan 4
- D - Tuotti pettymyksen
- E - Muuta (mitä) 2

4. Hankkeen taloudellisuus

4.1 Kuvatkaa hankkeen taloudellisia resursseja venäläisen työryhmän jäsenen näkökulmasta

- A - Yhteistyö aiheuttaa suuria kustannuksia, mutta selviämme niistä 1
- B - Yhteistyö ei aiheuta suuria kustannuksia ja tämä on mielestämme hyvä asia 4
- C - Yhteistyö aiheuttaa suuria kustannuksia, joita meillä ei ole mahdollisuus kattaa 4
- D - Yhteistyö aiheuttaa suuria kustannuksia, mutta kannattaa tulevaisuutta ajatellen
- E - Muuta

4.2 Arvioikaa, ovatko käytetyt resurssit tavoitteiden kannalta optimaaliset ja määrältään tarkoituksenmukaiset

- A - Kustannukset kääntyvät voitoksi lähitulevaisuudessa 1
- B - Kustannukset ovat korkeat, eivätkä vastaa asetettuja tavoitteita
- C - Kustannukset eivät ole korkeat ja ne vastaavat täysin asetettuja tavoitteita 7
- D - Olemme valmiit lisäämään resursseja yhteistyön jatkamiseksi
- E - Muuta

5. Hankkeen kehittäminen / tulevaisuuden linjaukset

5.3 Arvioikaa, voisiko kulttuurifoorumi-toiminnan toimintamallia mielestänne soveltaa muihinkin toimintaympäristöihin?

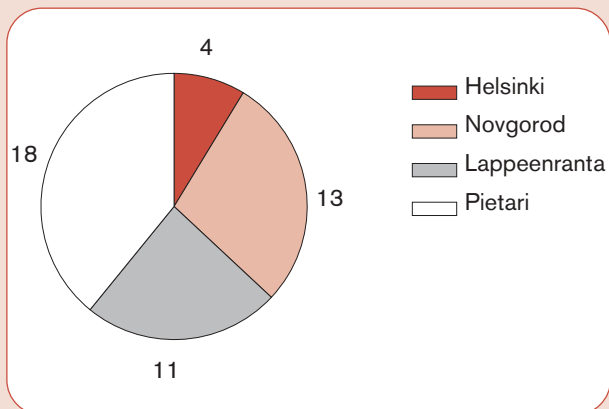
A - Kyllä 7

B - Ei

2 Foorumin venäläiset partnerit

Venäläisten partnereiden vastauksia on saatu yhteensä 27 kappaletta. Koottuja vastauksia tarkasteltaessa on hyvä muistaa, että sama vastaaja saattoi esittää useita näkökulmia asiaan.

Vastanneet olivat osallistuneet eri foorumeihin seuraavan jaottelun mukaisesti:

Kuvio 1. Osallistuminen kulttuurifoorumeihin

Helsingin foorumiin 2000 -> 4 osallistujaa

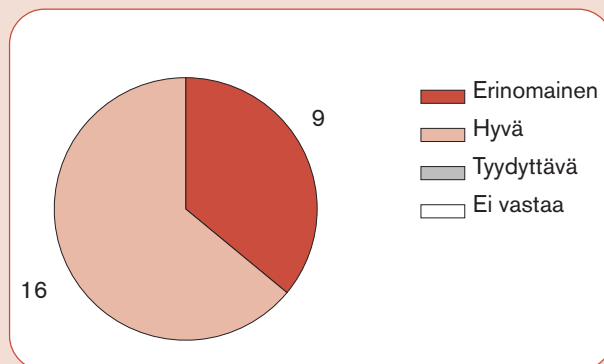
Novgorodin foorumiin 2001 -> 13 osallistujaa

Lappeenrannan foorumiin 2002 -> 11 osallistujaa

Pietarin foorumiin 2003 -> 18 osallistujaa

Kunkin vaihtoehdon kohdalla on sen valinneiden venäläisten partnereiden lukumäärä

1.3 Arvioikaa, suomalais-venäläisen kulttuuri-foorumitoiminnan päämääriä ja hankkeen käytännön toteutusta

Kuvio 2. Hankkeen päämäärät ja toteutus

A - Hankkeen toteutus vastaa erinomaisesti asetettuja tavoitteita 9

B - Hankkeen toteutus vastaa hyvin asetettuja tavoitteita 16

C - Hankkeen toteutus vastaa tyydyttävästi asetettuja tavoitteita

D - Hankkeen toteutus ei vastaa asetettuja tavoitteita

1.4 Arvioikaa, mikä auttoi teitä saavuttamaan asetettuja tavoitteita?

A - Suomalaisen partnerin aktiivisuus 8

B - Oma aktiivisuus 12

C - Partnereiden yhteinen kiinnostus yhteistyöhön 19

D - Suomalaisen partnerin puolelta tuleva rahoitus 7

E - Oman alueen hallinnolta tuleva rahoitus 4

F - Kiinnostava yhteistyöhanke ja sen tarjoamat pitkän aikavälin mahdollisuudet 11

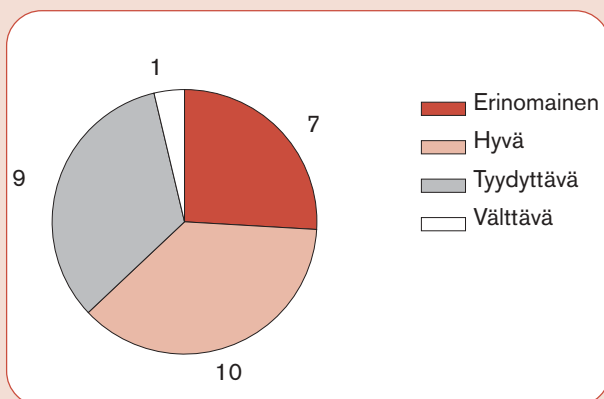
G - Muuta (mainitkaa) 4

2. Hankkeen tehokkuus

2.1 Kuvatkaa kulttuurifoorumi-toiminnan toteutusta

- A - Toiminta on tehokasta, edistää pitkäjänteisen yhteistyön kehitystä 16
- B - Toiminta on kokonaisuudessaan tehokasta, mutta edistää vain lyhytaikaisia kontakteja 5
- C - Toiminta ei ole tarpeeksi tehokasta, vaan tarjoaa tutustumismahdollisuuden pitkäaikaisen yhteistyön sijaan 5
- D - Toiminta on tehotonta, koska se päättyi melkein heti foorumitapaamisen jälkeen
- E - Muuta 3

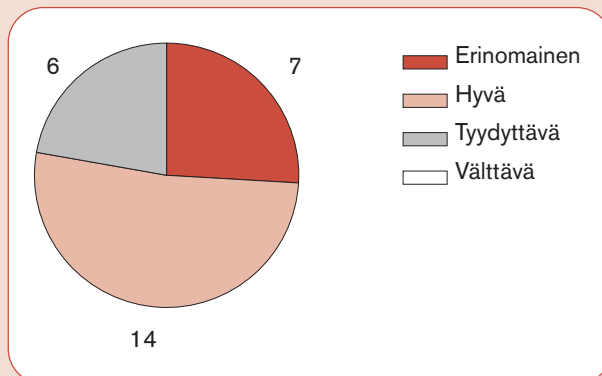
2.2 Arvioi foorumin partnerihankinnan tehokkuutta ja toimintamuotoa

Kuvio 3. Partnerihankinnan tehokkuus ja toimintamuoto

- A - Erinomainen 7
- B - Hyvä 10
- C - Tyydyttävä 9
- D - Välttävä 1

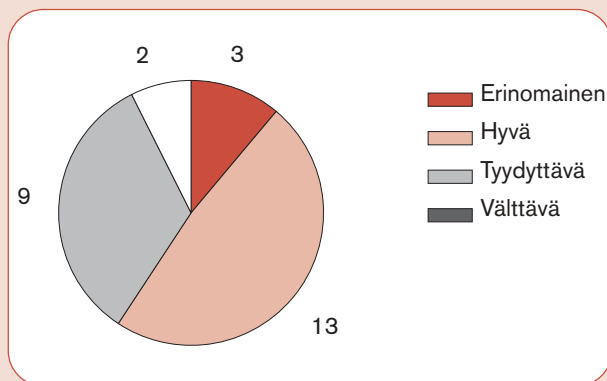
2.3 Arvioi, miten yhteistyö venäläisen ja suomalaisen työryhmän ja muiden foorumia järjestävien osapuolten välillä toimii

Kuvio 4. Yhteistyö järjestävien osapuolten välillä

- A - Erinomaisesti 7
- B - Hyvin 14
- C - Tyydyttävästi 6
- D - Välttävästi 0

2.4 Arvioi kulttuurifoorumi-toiminnan tiedottamisen tasoa

Kuvio 5. Tiedottaminen

- A - Erinomainen 3
- B - Hyvä 13
- C - Tyydyttävä 9
- D - Välttävä 2

3. Hankkeen vaikuttavuus

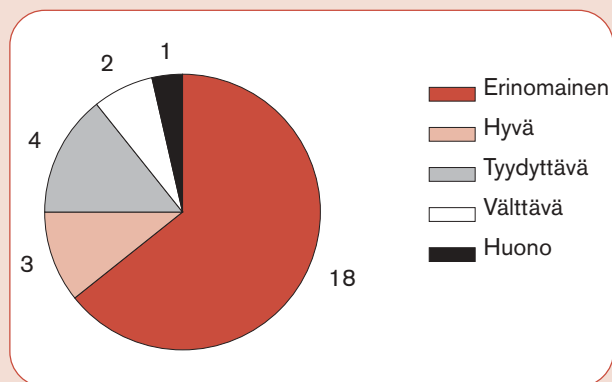
3.1 Arvioikaa, mikä kulttuurifoorumi-toiminnassa edistää suomalaisten ja venäläisten toimijoiden välisten konkreettisten yhteistyöprojektien syntyä

- A - Partnerin konkreettiset ehdotukset 19
- B - Teemaseminaarit 7
- C - Ryhmäkeskustelut 8
- D - Henkilökohtaiset tapaamiset 21
- E - Epäviralliset tapaamiset 10
- F - Pitkäaikainen yhteistyö partnerin kanssa 15
- G - Muu (mikä) 2

3.2 Arvioikaa, miten kolmipäiväinen foorumi-tapahtuma edistää suomalaisten ja venäläisten toimijoiden välisten konkreettisten yhteistyöprojektien syntyä

- A - Foorumilla on ensiarvoisen tärkeä rooli konkreettisten projektien syntymiselle 5
- B - Foorumilla on suhteellisen tärkeä rooli 19
- C - Foorumilla on muodollinen rooli 6
- D - Myös ilman foorumia voi tulla toimeen

3.3 Kuvatkaa, millaisen arvosanan annatte projektin toteutusvaiheelle

Kuvio 6. Kulttuurifoorumin toteutus

- A - Erinomainen 18
- B - Hyvä 3
- C - Tyydyttävä 4

- D - Välttävä 2
- E - Huono 1

3.4 Kuinka projektin toteutuksen tulos on vaikuttanut kulttuuritoiminnan kehitykseen jatkossa

- A - Edisti kulttuurin kehitystä 19
- B - Auttoi ratkaisemaan kauan esillä olleen ongelman 5
- C - Auttoi herättämään muiden instituutioiden kiinnostuksen yhteistä toimintaa kohtaan 11
- D - Tuotti pettymyksen 1
- E - Muuta (mitä) 2

4. Hankkeen taloudellisuus

4.1 Kuvatkaa hankkeen taloudellisia resursseja venäläisen partnerin näkökulmasta

- A - Yhteistyö aiheuttaa suuria kustannuksia, mutta selviämme niistä
- B - Yhteistyö ei aiheuta suuria kustannuksia ja tämä on mielestämme hyvä asia 10
- C - Yhteistyö aiheuttaa suuria kustannuksia, joita meillä ei ole mahdollisuus kattaa 1
- D - Yhteistyö aiheuttaa suuria kustannuksia, mutta kannattaa tulevaisuutta ajatellen 7
- E - Muuta 7

4.2 Arvioikaa, ovatko käytetyt resurssit tavoitteiden kannalta optimaaliset ja määrältään tarkoituksenmukaiset

- A - Kustannukset kääntyvät voitoksi lähitulevaisuudessa 6
- B - Kustannukset ovat korkeat, eivätkä vastaa asetettuja tavoitteita 1
- C - Kustannukset eivät ole korkeat ja ne vastaavat täysin asetettuja tavoitteita 8
- D - Olemme valmiit lisäämään resursseja yhteistyön jatkamiseksi 1
- E - Muuta 5

5. Hankkeen kehittäminen / tulevaisuuden linjaukset

5.3 Arvioikaa, voisiko kulttuurifoorumi-toiminnan toimintamallia mielestänne soveltaa muihinkin toimintaympäristöihin?

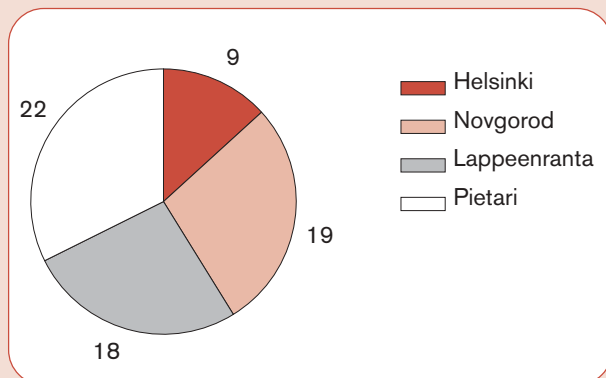
A - Kyllä 22

B - Ei

3 Foorumin venäläinen työryhmä ja partnerit

Venäläisten työryhmän jäsenten ja partnereiden vastauksia on saatu yhteensä 36 kappaletta. Koottuja vastauksia tarkasteltaessa on hyvä muistaa, että sama vastaaja saattoi esittää useita näkökulmia asiaan.

Vastanneet olivat osallistuneet eri foorumeihin seuraavan jaottelun mukaisesti:

Kuvio 1. Osallistuminen kulttuurifoorumeihin

Helsingin foorumiin 2000 -> 9 osallistujaa

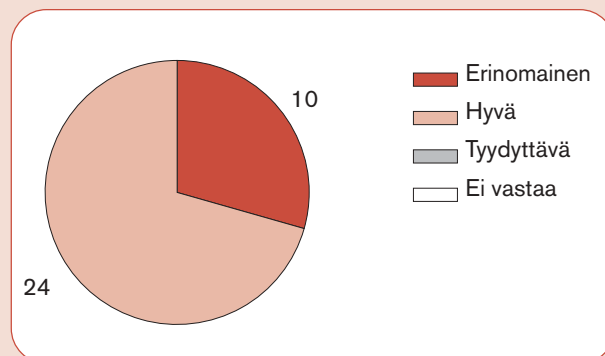
Novgorodin foorumiin 2001 -> 19 osallistujaa

Lappeenrannan foorumiin 2002 -> 18 osallistujaa

Pietarin foorumiin 2003 -> 22 osallistujaa

Kunkin vaihtoehdon kohdalla on sen valinneiden venäläisen työryhmän jäsenten ja partnereiden lukumäärä

1.5 Arvioikaa, suomalais-venäläisen kulttuuri-foorumitoiminnan päämääriä ja hankkeen käytännön toteutusta

Kuvio 2. Hankkeen päämäärät ja toteutus

A - Hankkeen toteutus vastaa erinomaisesti asetettuja tavoitteita 10

B - Hankkeen toteutus vastaa hyvin asetettuja tavoitteita 24

C - Hankkeen toteutus vastaa tyydyttävästi asetettuja tavoitteita

D - Hankkeen toteutus ei vastaa asetettuja tavoitteita

1.6 Arvioikaa, mikä auttoi teitä saavuttamaan asetettuja tavoitteita?

A - Suomalaisen partnerin aktiivisuus 9

B - Oma aktiivisuus 13

C - Partnereiden yhteinen kiinnostus yhteistyöhön 25

D - Suomalaisen partnerin puolelta tuleva rahoitus 8

E - Oman alueen hallinnolta tuleva rahoitus 5

F - Kiinnostava yhteistyöhanke ja sen tarjoamat pitkän aikavälin mahdollisuudet 15

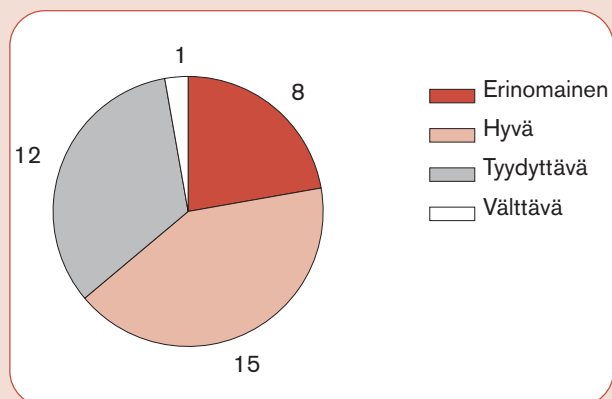
G - Muuta (mainitkaa) 4

2. Hankkeen tehokkuus

2.1 Kuvatkaa kulttuurifoorumi-toiminnan toteutusta

- A - Toiminta on tehokasta, edistää pitkäjänteisen yhteistyön kehitystä 20
- B - Toiminta on kokonaisuudessaan tehokasta, mutta edistää vain lyhytaikaisia kontakteja 8
- C - Toiminta ei ole tarpeeksi tehokasta, vaan tarjoaa tutustumismahdollisuuden pitkäaikaisen yhteistyön sijaan 7
- D - Toiminta on tehotonta, koska se päättyy melkein heti foorumitapaamisen jälkeen
- E - Muuta 3

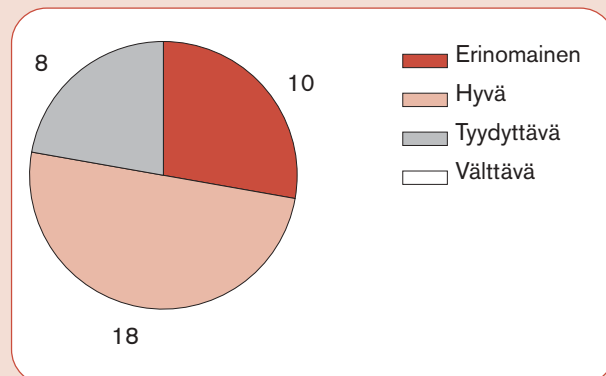
2.2 Arvioikaa foorumin partnerihankinnan tehokkuutta ja toimintamuotoa

Kuvio 3. Partnerihankinnan tehokkuus ja toimintamuoto

- A - Erinomainen 8
- B - Hyvä 15
- C - Tyydyttävä 12
- D - Välttävä 1

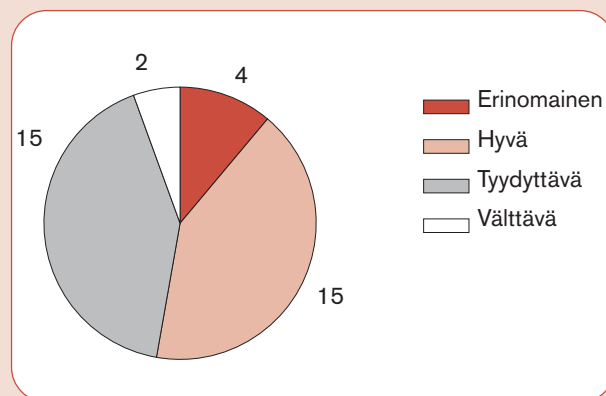
2.3 Arvioikaa, miten yhteistyö venäläisen ja suomalaisen työryhmän ja muiden foorumia järjestävien osapuolten välillä toimii

Kuvio 4. Yhteistyö järjestävien osapuolten välillä

- A - Erinomaisesti 10
- B - Hyvin 18
- C - Tyydyttävästi 8
- D - Välttävästi

2.4 Arvioikaa kulttuurifoorumi-toiminnan tiedottamisen tasoa

Kuvio 5. Tiedottaminen

- A - Erinomainen 4
- B - Hyvä 15
- C - Tyydyttävä 15
- D - Välttävä 2

3. Hankkeen vaikuttavuus

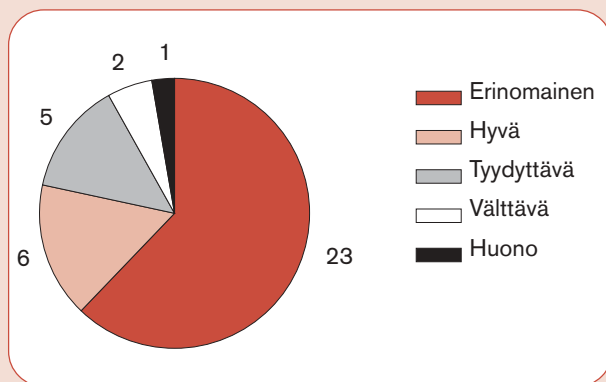
3.1 Arvioikaa, mikä kulttuurifoorumi-toiminnassa edistää suomalaisten ja venäläisten toimijoiden välisten konkreettisten yhteistyöprojektien syntyä

- A - Partnerin konkreettiset ehdotukset 23
- B - Teemaseminaarit 8
- C - Ryhmäkeskustelut 8
- D - Henkilökohtaiset tapaamiset 27
- E - Epäviralliset tapaamiset 12
- F - Pitkäaikainen yhteistyö partnerin kanssa 17
- G - Muu (mikä) 3

3.2 Arvioikaa, miten kolmipäiväinen foorumi-tapahtuma edistää suomalaisten ja venäläisten toimijoiden välisten konkreettisten yhteistyöprojektien syntyä

- A - Foorumilla on ensiarvoisen tärkeä rooli konkreettisten projektien syntymiselle 10
- B - Foorumilla on suhteellisen tärkeä rooli 22
- C - Foorumilla on muodollinen rooli 6
- D - Myös ilman foorumia voi tulla toimeen

3.3 Kuvatkaa, millaisen arvosanan annatte projektin toteutusvaiheelle

Kuvio 6. Kulttuurifoorumin toteutus

- A - Erinomainen 23
- B - Hyvä 6
- C - Tyydyttävä 5

D - Välttävä 2

E - Huono 1

3.4 Kuinka projektin toteutuksen tulos on vaikuttanut kulttuuritoiminnan kehitykseen jatkossa

- A - Edisti kulttuurin kehitystä 24
- B - Auttoi ratkaisemaan kauan esillä olleen ongelman 5
- C - Auttoi herättämään muiden instituutioiden kiinnostuksen yhteistä toimintaa kohtaan 15
- D - Tuotti pettymyksen 1
- E - Muuta (mitä) 3

4. Hankkeen taloudellisuus

4.1 Kuvatkaa hankkeen taloudellisia resursseja venäläisen osapuolen näkökulmasta

- A - Yhteistyö aiheuttaa suuria kustannuksia, mutta selviämme niistä 1
- B - Yhteistyö ei aiheuta suuria kustannuksia ja tämä on mielestämme hyvä asia 14
- C - Yhteistyö aiheuttaa suuria kustannuksia, joita meillä ei ole mahdollisuus kattaa 5
- D - Yhteistyö aiheuttaa suuria kustannuksia, mutta kannattaa tulevaisuutta ajatellen 7
- E - Muuta 7

4.2 Arvioikaa, ovatko käytetyt resurssit tavoitteiden kannalta optimaaliset ja määrältään tarkoituksenmukaiset

- A - Kustannukset kääntyvät voitoksi lähitulevaisuudessa 7
- B - Kustannukset ovat korkeat, eivätkä vastaa asetettuja tavoitteita 1
- C - Kustannukset eivät ole korkeat ja ne vastaavat täysin asetettuja tavoitteita 15
- D - Olemme valmiit lisäämään resursseja yhteistyön jatkamiseksi 1
- E - Muuta 5

5. Hankkeen kehittäminen / tulevaisuuden linjaukset

5.3 Arvioikaa, voisiko kulttuurifoorumi-toiminnan toimintamallia mielestänne soveltaa muihinkin toimintaympäristöihin?

A - Kyllä 29

B - Ei

Opetusministeriön julkaisuja -sarjassa vuonna 2005 ilmestyneet

- 1 Kohti tutkimuslähtöisen yrityksen määritelmää
- 2 Opetusministeriön tulossuunnitelma 2005
- 4 Toiminta- ja taloussuunnitelma 2006-2009

OPETUSMINISTERIÖ

Undervisningsministeriet

MINISTRY OF EDUCATION

Ministère de l'Éducation

Julkaisumyynti / Bokförsäljning:

Yliopistopaino / Universitetstryckeriet

PL 4 / PB 4 (Vuorikatu 3 / Berggatan 3)

00014 Helsingin yliopisto

puhelin / telefon (09) 7010 2369

faksi / fax (09) 7010 2374

books@yopaino.helsinki.fi

www.yliopistopaino.helsinki.fi

ISBN 952-442-864-4 (nid.)

ISBN 952-442-865-2 (PDF)

ISSN 1458-8110